

**Aile İçinde
Kadına Yönelik Şiddetle
Mücadelede Deneyimler
Öncelikler İşbirlikleri
Atölyesi**

Ankara
Aldino Otel 16-18 Mart 2007

KADIN DAYANIŞMA VAKFI

Aile İçinde Kadına Yönelik Şiddetle Mücadelede Deneyimler Öncelikler İşbirlikleri Atölyesi

Ankara Aldino Otel 16-18 Mart 2007

Yayına hazırlayanlar: İlkay KARA, Gülsen ÜLKER

Bu çalışma ve kitap Hollanda Kraliyet Büyükelçiliği tarafından desteklenmiştir.

Kaynak gösterilmek kaydıyla yararlanılabilir. Kadın Dayanışma Vakfı'nın izni olmadan, kısmen de olsa, fotokopi, film vb, elektronik ve mekanik yöntemlerle çoğaltılamaz.

Bu kitapta yer alan görüşler kişilere aittir.

Yazışma Adresi:

KADIN DAYANIŞMA VAKFI
Mithatpaşa Cad. No:10/11
Sıhhiye / ANKARA
Tel: 0 312 430 40 05
e-posta: kadindu@yahoo.com.tr

Tasarım - Baskı

KARDELEN OFSET Ltd. Şti.
İncesu Caddesi 96'lar Apt. No: 6/Y
Kolej / ANKARA
Tel/Faks: 0 312 432 23 78 • 435 37 90
e-posta: kardelenofset@gmail.com

ÖNSÖZ

Kadın Dayanışma Vakfı, kadına yönelik şiddetti, özellikle de aile içinde kadına yönelik şiddetti, kendi deneyimleri ve algılarından yola çıkarak konuşmaya, bu şiddetle baş etme yollarını aramaya ve mücadele amacıyla örgütlenmeye başlayan kadınların 20 yıllık serüvenini temsil ediyor.

Kadın danışma merkezinde aile içi şiddet mağduru kadınlara kadın dayanışması yoluyla destek vermeye, bu alanda kamuoyunda farkındalık ve duyarlılık yaratmaya yönelik çalışmalarımıza devam ediyoruz. Aile içinde kadına yönelik şiddetle mücadeleyi gündemine almakta olan kamu kuruluşları ile ortak çalışmalarımız sürüyor. Aynı zamanda sayıları artmakta olan diğer kadın kuruluşları ile işbirliklerimiz geliyor. Bütün bu çabaların amacına ulaşmasını sağlayacak en önemli konunun; ulusal bir eylem planı dahilinde hem kadınlara yönelik şiddeti doğuran ataerkil zihniyeti dönüştürecek politikaların hayata geçmesi hem de kadınları, yaşadıkları şiddetle mücadele etmede destekleyecek mekanizmaların oluşturulması olduğunu düşünüyoruz.

Kadın örgütlerinin aile içi şiddetle mücadele amacıyla oluşturdukları ortak eylem platformlarının etkililiği hepimizin deneyimleri ile çok iyi bildikleri bir konu. Bir kez daha böyle bir çalışmayı yürütüyor olmaktan dolayı ayrıca sevinç duymaktayız. Üstelik bu kez uluslararası bir işbirliği geliştirmekteyiz.

Türkiye'nin farklı bölgelerinde faaliyet sürdüren kadın kuruluşları olarak; Van Kadın Derneği (VAKAD), Kadınlarla Dayanışma Vakfı (KADAV) ile Hollanda'dan Aile İçi Şiddetle Mücadele Ulusal Bilgi Merkezi olan MOVISIE ile birlikte planlayıp yürüteceğimiz kadına yönelik şiddetle ilgili uzun dönemli bir "dönüşüm projesi"nin hazırlığı kapsamında gerçekleştirilen Aile İçinde Kadına Yönelik Şiddetle Mücadelede; Deneyimler, Öncelikler ve İşbirlikleri: "Aile İçinde Kadına Yönelik Şiddet Atölyesi" çalışmasının sonuçlarını paylaşmak istiyoruz.

Bu kitap, kadına yönelik aile içi şiddetin önlenmesi için çalışma yapan farklı bölgelerdeki kadın örgütlerinin, bu alanda çalışma yapan uzman kişi ve akademisyenlerin ve Hollanda'nın aile içi şiddet konusundaki ülke deneyimini aktaracak katılımcıların bir araya geldiği, deneyimlerin, karşılaşılan zorluklar ve sınırlılıkların paylaşıldığı, ortak sorun alanlarının belirlendiği ve bunlara ilişkin yapılması gerekenlerin neler olduğunun ortaya konulduğu atölye çalışmasının sonuçlarını içermektedir.

Atölye çalışmasına hazırlanırken, kadına yönelik aile içi şiddetle ilgili Türkiye’de son yıllarda yapılan çalışma ve araştırma verileri toplanmış, Türkiye’de şu anda kullanılan araç ve yöntemlerin listesi oluşturulmaya çalışılmış, kadına yönelik şiddetle mücadele amaçlı çıkarılan yasa, genelge ve yenilikler derlenmiştir. Derlenen veriler ışığında kitabımızda yer verilmiş olan bir rapor hazırlanmış ve çalışmaya katılan temsilcilerle paylaşılmıştır.

Hazırlık alışması sürerken özellikle kadın örgütleri açısından büyük bir sorun alanı olan aile içinde kadına yönelik şiddetin ve bu şiddete karşı yürütülen mücadelenin görünmez oluşu çalışmamızı zorlaştırdı. Aile içinde kadına yönelik şiddetle mücadele eden herkesin bildiği gibi Türkiye’de bu alana ilişkin verilerin elde edilebileceği bir kayıt sistemi bulunmuyor ve bu eksiklik şiddetin görünür kılınmasını da engelliyor. Ancak bu, yaşadığımız yokluğun bir yanı, diğer yanı ise aile içinde kadına yönelik şiddete karşı yürütülen mücadelenin uzun soluklu tarihinin yazılı hale getirilmemesi ve kadınların bu alandaki deneyimlerinin paylaşılabilmesi. Bu zorluklar ve boşluklar hesaba katıldığında çıkarmaya çalıştığımız fotoğrafın net olmayan yanları daha anlaşılır olacaktır.

Türkiye’de aile içinde kadına yönelik şiddet ile bu şiddete karşı sürdürülen mücadelenin bir fotoğrafını ortaya çıkarmayı amaçladığımız raporun, atölye çalışması sırasında paylaşılan verilerle zenginleşeceğini düşünüyorduk ve yanılmadığımızı gördük. Bizlerle deneyimlerini paylaşan ve desteklerini sunan katılımcılarımızın; fotoğrafın netleşmesinde, boşlukların görülmesinde ve her birimizin gücümüzü bir kez daha görmesine yaptıkları katkı, bu zenginliğin bir diğer yönü.

Gerek kadın örgütlerinin gerek kamu kuruluşları ile uluslararası kuruluşların temsilcileri ve gerekse Hollanda’dan gelen katılımcıların paylaştıkları deneyimlerinin ve çözüm önerilerinin; katılımcı tüm kurum ve kuruluşların önümüzdeki dönemde ortaklaşa yapmayı düşündükleri işbirlikleri, stratejiler ve eylem planlarının kurgulanması ve hazırlanmasında katkı sunacağına inanıyoruz.

Atölye çalışmasını ve bu kitabı destekleyen Hollanda Kraliyet Büyükelçiliğine teşekkürlerimizi sunmak istiyoruz. Hazırlık çalışmalarının yürütülmesinde, organizasyonun gerçekleştirilmesinde ve çalışma sonuçlarının kitaplaştırılmasında emeği geçen bütün arkadaşlarımıza ve Kadın Dayanışma Vakfı Gönüllülerine teşekkür ederiz.

KADIN DAYANIŞMA VAKFI
Gülser ÜLKER

İÇİNDEKİLER

Önsöz
Katılımcı Listesi.....

BİRİNCİ GÜN (16 MART 2007)

Açılış Konuşmaları

Gülsen ÜLKER
Kadın Dayanışma Vakfı

Willemy VAN HAAFTEN
Hollanda Kraliyet Büyükelçiliği Başkatiibi

Melek GÜNDOĞAN
Kadınlarla Dayanışma Vakfı (KADAV)

Zelal ÖZGÖKÇE
Van Kadın Derneği (VAKAD)

Sezai AYDOĞAN
MOVİSİE

Nico VAN OOSTEN
MOVİSİE

I. OTURUM

YASAL DÜZENLEMELER VE İHTİYAÇLAR
MODERATÖR: Melek GÜNDOĞAN (KADAV)

Av. Ayşegül DEMİR
Ankara Barosu Kadın Hukuku Komisyonu

II. OTURUM

YEREL YÖNETİMLER VE BÖLGESEL İHTİYAÇLAR
MODERATÖR: Zelal ÖZGÖKÇE (VAKAD)

Yıldız TOKMAN
Kadın Adayları Destekleme Derneği (KA-DER)
Yerel Siyaset Çalışma Grubu

Handan ÇOŞKUN.....
Diyarbakır Büyükşehir Belediyesi
Kadın Sorunları Araştırma ve Uygulama Merkezi (DİKASUM)

Iraz TOROS
Tarsus Belediyesi Kadın Danışma Merkezi ve Kadın Sığınma Evi

Ebru HANBAY ÇAKIR
Kadın Dayanışma Vakfı

BİRİNCİ GÜN OTURUM SONUÇLARI

Yasal Düzenlemeler ve İhtiyaçlar Oturumu Tartışma Özeti
Yerel Yönetimler ve Bölgesel İhtiyaçlar Oturumu Tartışma Özeti

İKİNCİ GÜN (17 MART 2007)

III. OTURUM KURUMSAL HİZMETLER VE İHTİYAÇLAR

Nilgün GEVEN
Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu (SHÇEK)

Erdal VURAL
Emniyet Genel Müdürlüğü Asayiş Dairesi Başkanlığı

DR. Hülya BİRİKEN
Türk Tabipleri Birliği Merkez Konseyi (TTB)

Zehra TOSUN-Ece TUNCAY
Kadın Dayanışma Vakfı

IV. OTURUM ÖRNEK MODELLER VE DENEYİMLER

Sezai AYDOĞAN
MOVISIE

Nico VAN OOSTEN
MOVISIE

İKİNCİ GÜN OTURUM SONUÇLARI

ÜÇÜNCÜ GÜN (18 MART 2007)

V. OTURUM

ÖNCELİKLERİN BELİRLENMESİ VE KAPASİTE GELİŞTİRME MODERATÖR Nazik IŞIK

Grup çalışmaları.....
Grup çalışmalarının sonuçları

PROJE ORTAKLARI

Kadın Dayanışma Vakfı.....
Kadınlarla Dayanışma Vakfı (KADAV)

Van Kadın Derneği (VAKAD).....

Hollanda Ulusal Toplumsal Gelişmelerde Bilgi ve
Danışmanlık Merkezi (MOVISIE).....
Türkçe
İngilizce

HAZIRLIK DOKÜMANLARI

Türkiye’de Aile İçinde Kadına Yönelik Şiddetle Mücadelede Mevcut
Duruma İlişkin Tespitler

Kadın Danışma Merkezleri Listesi

Kadın Hukuku Komisyonu Olan Baroların Listesi.....

Nüfusu 50 Binin Üstünde Olan 197 Yerleşim Biriminin Listesi
(Die Verilerine Göre).....

HARİTA 1: Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumuna Bağlı Toplum
Merkezleri.....

HARİTA 2: Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumuna Bağlı Aile
Danışma Merkezleri

HARİTA 3: Yerel Yönetimler ve Bağımsız Kadın Kuruluşlarına Ait Kadın
Danışma Merkezleri

**AİLE İÇİNDE KADINA YÖNELİK ŞİDDETLE MÜCADELEDE
“DENEYİMLER, ÖNCELİKLER, İŞBİRLİKLERİ ATÖLYESİ”
KATILIMCI LİSTESİ**

ADI SOYADI	KURUM
Aslıhan HAN	Kadının İnsan Hakları Yeni Çözümler Vakfı
Ayşegül DEMİR	Ankara Barosu Kadın Hukuku Komisyonu
Derya DEMİRDİZEN	Kadınlarla Dayanışma Vakfı KADAV
Dilek ALICIOĞLU CÖMERT	Kadın Dayanışma Vakfı
Ece TUNCA	Kadın Dayanışma Vakfı
Elif DUMANLI	Kırkörük Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele Kooperatifi
Figen DEMİR ÇIRA	Kadın Dayanışma Vakfı
Gülstan AYDOĞDU	Kırkörük Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele Kooperatifi
Gülşen ÜLKER	Kadın Dayanışma Vakfı
Handan COŞKUN	Diyarbakır Büyükşehir Belediyesi Kadın Sorunları Araştırma ve Uygulama Merkezi (DİKASUM)
Hatice GÜLER	Diyanet İşleri Başkanlığı, Aile Bürosu
Hamiyet AVGAN	Tercüman
Hülya BİRİKEN	Türk Tabipleri Birliği
Iraz TOROS	Tarsus Belediyesi Dayanışma ve Danışma Merkezi Ve Kadın Sığınmaevi
İlkay KARA	Kadın Dayanışma Vakfı
Kudret GÜZEL	EPİDEM, Diyarbakır
Melek GÜNDOĞAN	Kadınlarla Dayanışma Vakfı KADAV
Meltem AĞDUK	BM Nüfus Fonu (UNFPA)
Münire DAĞ	Adana Kadın Danışma Merkezi ve Sığınmaevi-AKDAM
Nico VAN OOSTEN	MOVISIE
Nilgün GEVEN	SHÇEK Genel Müdürlüğü

Nilüfer YILMAZ	Ka-Mer Diyarbakır
Nur OTARAN	BM Nüfus Fonu (UNFPA)
Nurşen AYZ	Kadın Dayanışma Vakfı
Sebahat AÇIKSÖZ	Bartın Kadınlar Dayanışma Derneği
Selda İLGÖZ	Kadınlarla Dayanışma Vakfı KADAV
Sema BAĞIŞ	Van Kadın Derneği
Semra KARABULUT	Kadın Dayanışma Vakfı
Serap GÜRE	Kadınlarla Dayanışma Vakfı KADAV
Sevgi AKGÜL	İzmir Kadın Dayanışma Derneği
Sezai AYDOĞAN	MOVISIE
Şirin SINGİN YILMAZ	ELDER- Kadın Danışma Merkezi Çanakkale
Tuba ÇAMELİ	BM Nüfus Fonu (UNFPA)
Ümide AYSU	Mor Çatı Kadın Sığınağı Vakfı
Yıldız TOKMAN	KA-DER-Yerel Siyaset Çalışma Grubu
Zelal ÖZGÖKÇE	Van Kadın Derneği
Zeynep BOZAN	Kadınlarla Dayanışma Vakfı KADAV

Çalışmaya Katılmayan Davetli Listesi:

Özür Bildirenler:

Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü

Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü

Serap Şener: UNFPA Proje Koordinatörü

Yanıt Alınamayan Davetliler:

Ege Kadın Dayanışma Vakfı

Ankara Büyükşehir Belediyesi

AÇILIŞ KONUŞMALARI

*Aile İçinde Kadına Yönelik Şiddetle Mücadelede
Deneyimler Öncelikler İşbirlikleri Atölyesi*

GÜLSEN ÜLKER

KADIN DAYANIŞMA VAKFI

Sayın konuklar, sevgili arkadaşlarım,

Kadın Dayanışma Vakfı adına, hepinize “hoş geldiniz” diyorum. Deneyimler, Öncelikler ve İşbirlikleri “Aile İçinde Kadına Yönelik Şiddet” atölyemize hoş geldiniz.

Bugün burada; Türkiye'nin çeşitli illerinden, kadına yönelik şiddetle mücadele eden kadın örgütlerinden gelen arkadaşlarımız, kadına yönelik şiddetle mücadelemizde etkin işbirlikleri geliştirmeyi hep talep ettiğimiz kamu kurum temsilcileri ve yerel yönetim temsilcileri ve yine uluslararası işbirliği olanakları yaratmayı istediğimiz daha uzaktan Hollanda Movisie kuruluşundan konuklarımız var. Bu üç gün boyunca belirlemiş olduğumuz başlıklar kapsamında deneyimlerimizi paylaşacak, eksikliklerimizi ve ihtiyaçlarımızı gözden geçirerek kadına yönelik şiddetle mücadeleye ilişkin örnek modeller üzerinde konuşacağız.

Bugün öncelikle bizler için büyük önem taşıyan yasal düzenlemelere ilişkin gelişmeler ile ihtiyaçlarımızı konuşacağız. Yerel yönetimler ve bölgesel ihtiyaçlar, üzerinde konuşulması gerektiğine inandığımız bir diğer konu başlığımız. İkinci gün kurumsal hizmetlere ilişkin gelişme ve ihtiyaçları belirlemek üzere bu alanda önemli çalışmaları olan kamu kurum ve kuruluşları ile meslek örgütleri temsilcilerinin sunumlarını dinleyecek ve etkin bir model oluşturma amacıyla yurt dışında gelen konuklarımızın da katkısıyla örnek modeller üzerine konuşacağız. Son gün bütün bu çalışmalarımızı değerlendirerek belirlediğimiz önceliklere ilişkin olarak hem kadın örgütleri hem de ilgili resmi kurumlar ile yerel yönetimler ve meslek örgütlerinin kapasitelerinin nasıl geliştirileceği üzerine tartışacağız.

Böylelikle bu atölye çalışmasını birlikte planladığımız, Kadınlarla Dayanışma Vakfı (KADAV), Van Kadın Derneği (VAKAD) ve Hollanda'da kadına yönelik şiddetle ilgili çalışmaları da bulunan bir kamu kuruluşu olan MOVISIE olarak kadına yönelik şiddetle mücadeleyi etkinleştirmeyi amaçlayan uzun dönemli bir “dönüşüm projesi”nin ilk adımlarını da atmış olacağız.

Kadın örgütleri açısından 2007, kadına yönelik şiddetle mücadelemizin 20 nci yılı. 1987, kadınlar için önemli bir yıldır, İstanbul'da 80 sonrasının ilk yasal mitingi Dayağa Karşı Kadın Yürüyüşü yapıldı. “Susma Bağır,

Döven Utansın”, “Dayağın Utancı Bize Ait Değil” dediğimiz ve kadına yönelik şiddetle mücadelede bir milat olarak gördüğümüz bu eylemin ardından, daha çok bir araya gelmeye, bilinç yükseltme grupları oluşturmaya başladık. Kadın Dayanışma Vakfı ve Mor Çatı bu sürecin sonucunda kadın hareketinin ilk kurumsal yapıları olarak ortaya çıktılar. İlk kadın danışma merkezleri ve kadın sığınakları açılmaya başladı.

Bugün, bağımsız kadın örgütlerinin daha çeşitlenerek ve yaygınlaşarak sürdürdükleri mücadelenin etkisiyle, aile içi şiddet konusunun, devletin de gündemine girmesine ve kamusal politikalar oluşturulmasına yol açtığını söyleyebiliriz.

Bu çalışmada mutlaka sözünü edeceğimiz birçok gelişme yaşandı; Türk Ceza Kanunu ile Medeni Kanunda kadınlar açısından devrim sayılabilecek değişiklikler yapıldı. Ancak karşılanmayan taleplerimiz hala var ve biz bu taleplerimizi dile getirmeye devam ediyoruz. Töre cinayetleri ile ilgili düzenlemelerin namus adı altında işlenen cinayetler için de geçerli kılınmasını, Medeni Kanunun yürürlük tarihinin değiştirilerek mal rejimine ilişkin düzenlemenin 2002 yılından önceki evlilikler için de geçerli olmasını istiyoruz. Bu haliyle 17 milyon evli kadının emeğine el konulmuş olduğunu iddia ediyoruz.

1998 yılında, aile içi şiddeti suç sayan ve bu suçu işleyenin evden uzaklaştırılmasını sağlayan 4320 sayılı Ailenin Korunmasına Dair Kanun çıkarıldı. Bugün bizim de talep ettiğimiz birçok değişikliğin gündemde olduğunu biliyoruz ancak söz konusu yasanın, resmi nikahı olmayan çiftleri de kapsamaması gerektiğini düşünüyoruz. Yine de bu yasayı, şiddet uygulayanı cezalandırarak vazgeçmesini sağlamanın ötesinde, aile içinde şiddet uygulamanın suç olduğuna dair inancı güçlendirmesi açısından da çok önemli buluyoruz.

Çünkü kadına yönelik şiddetin cinsler arası eşitsiz ilişkiler ve ataerkil örüntülerden kaynaklandığı yönündeki inanışımız, bu alanda kısacık da olsa ilgilenen herkesin göreceği gibi, en temel ihtiyacımızın mevcut zihniyet yapısının dönüşmesi olduğunu söylemeyi zorunlu kılıyor.

2006 yılında kadına yönelik şiddetle mücadele alanında şimdiye kadar yapılmış en kapsamlı düzenlemeyi içeren 4 Temmuz tarihli “Çocuk ve Kadınlara Yönelik Şiddet Hareketleriyle Töre ve Namus Cinayetlerinin Önlenmesi İçin Alınacak Tedbirler” başlıklı Başbakanlık genelgesi çıkarıldı. Bu genelgeyi hem bağımsız kadın örgütlerinin yıllardır dile getirdikleri taleplerin yazılı bir belgesi olması anlamında hem de bugünkü çalışmamızda sıklıkla başvuracağımızı düşündüğümüz için çok önemli bulduğumuzu söylemek istiyorum.

Deneyimlerimizi paylaşabileceğimiz ortamları yaratmanın önemini bir daha vurgulamak istiyorum. 2005 yılında İstanbul'da o zamanki adıyla Trans-Act ile bir araya gelip birbirimizi dinleme fırsatı bulduğumuz uluslararası organizasyonda Sevgili Sezai ile örgütlerimizi ve çalışmalarımızı öğrenmiş olmanın ne kadar önemli olduğunu konuşmuş ve birlikte çalışma olanaklarını yaratmak üzere sözleşmiştik. Bugün bu sözümüz doğrultusundaki ilk adımı KADAV ve VAKAD'ın katılımıyla birlikte atmış olmaktan duyduğum memnuniyeti belirtmeden geçemeyeceğim.

Bu çalışmanın gerçekleşmesi yönündeki çabalarımıza verdikleri destekten ötürü Hollanda Kraliyet Büyükelçiliği'ne Kadın Dayanışma Vakfı adına teşekkür ederim. Ve ayrıca çağrımızı kabul ederek gelen, değerli görüş ve düşüncelerini bizimle paylaşacak konuklarımıza en içten duygu ve saygılarımla sağ olun diyorum.

WILLEMNY VAN HAAFTEN

HOLLANDA KRALİYET BÜYÜKELÇİLİĞİ BAŞKATİBİ

Teşekkürler, hoş geldiniz;

Burada bulunmaktan gurur duyuyorum, kadınlara karşı şiddet çok önemli bir konudur, Türkiye’de de başka ülkelerde de. Kadınlara karşı şiddet dünya çapında bir sorundur, herkesin buna karşı bir şeyler yapması gerekiyor. Önümüzdeki üç günde kadınlara karşı şiddete ilişkin neler yapabileceğimizi konuşacağımız için çok mutluyum. Hollanda’da beş kadından biri ev içinde şiddete maruz kalıyor. Ev içindeki şiddet tek görünen şiddet değildir, kadının gördüğü şiddetlerden birisidir. Ev içi şiddete karşı şiddetin uygulandığı yerde çözüm bulunması gerekiyor. Şiddet içinde büyüyen çocuk yalnız şiddeti öğreniyor ve sorunları aynı şiddetle çözmeye çalışıyor. Sorunlara çözüm bulmak için şiddete başvuruyor. Aile içerisindeki şiddet bu güne kadar özel olarak görülüyordu ve kapının ardında olan olayın toplumu ilgilendirmediği aileyi ilgilendirdiği düşünülüyordu. Ama artık yeni bir bakış açısının gelişmesi gerekiyor bu konuda. Kapının ardında olan olayın toplumu ilgilendirdiği ortada ve öyle de olmak zorunda. Evde çocuklarımıza nasıl olmamız gerektiğini öğretmemiz gerekiyor. Çözümlerin bulunabilmesi için önemli bir konu. Bu konuda erkeklerinde büyük bir rolü var, onlarında bu konuda yardımcı olmaları gerekiyor ve erkek olarak bu mücadeleye katılmaları gerekiyor. Eğer biz kadına karşı şiddet mücadelesini yürütürken erkekleri dışlarsak, onların bu alana yapabilecekleri katkıyı görmezsek kökene ulaşamayız. O anlama erkeklere düşen sorumlulukları bir şekilde erkekler üzerine almak ve bu mücadeleye katılmak zorunda. Burada çok güçlü kadınları gördüğüm için mutluyum gerçekten, birlikte çok iş başarabiliriz, teşekkürler.

MELEK GÜNDOĞAN

KADINLARLA DAYANIŞMA VAKFI (KADAV)

Herkese merhaba, Hepiniz hoş geldiniz. Bu üç günlük atölye çalışmasını çok önemsiyorum, kolay kolay böyle üç gün bir araya gelip çalışmalar yapamıyoruz. Bu anlamda çok önemli. Ben öncelikle tüm katılımcılara teşekkür ediyorum. Kadın Dayanışma Vakfına özel olarak teşekkür ediyorum. Onlar üstlendiler bu çalışmayı teşekkür ederim.

KADAV 1999 depreminden sonra kuruldu. Herkes biliyor sanırım. Kadınlarla dayanışma vakfı, bu özelliğiyle öne çıktı. Biz gördük ki kadınlar her türlü afeti daha farklı yaşıyor. Doğal ya da savaş gibi insan eliyle yaratılmış afetleri kadınlar farklı yaşıyor. Bu bizim için çok önemliydi. Kadınlarla dayanışmak üzere başlayan çalışmalar ve açılan mesleki-beceri kazandırma kursları ile gördük ki kadınlar yaşadıklarını, yani depremi daha farklı, daha şiddetli yaşıyorlar. Kadınların sadece meslek edinmesi değildi amacımız. Mesleki ve beceri kazandırma kurslarının ve dayanışma çalışmalarının hemen arkasından kadına yönelik şiddete ilişkin çalışmalarımız başladı. Çünkü şiddet görüyorlardı. Hemen arkasından daha farklı çalışma alanları çıktı. Biz aslında çok şeyi bir arada yapıyoruz. Bir yandan eğitim danışmanlığı ile kadınları meslek edindirmeye, bir yandan iş danışmanlığı ile kadınları işe hazırlamak ve yönlendirmek önemli oldu KADAV için. Çünkü herkes mesleki-beceri kazandırma kursları veriyordu.

Diğer yandan kadınların uğradığı şiddet üzerine bir şey yapmak lazımdı, çalışmalara başladık ve danışmanlık merkezi oluşturduk. Çok kısa geçeceğim zamanımızı almamak için. Dayanışma çadırlarında başlatılan etkinlikler Yeni Adım Sitesi Kadın Eğitim ve Danışma Merkezi'nde de devam etti. Merkezde yaklaşık bir yıl içinde tüm bu çalışmalarını tamamladık ve 3500'ün üstünde kadın fayda sağladı. Bu rakam içinde şiddete uğradığı için danışmanlık alan kadın sayısı 378. Biz bu alan üzerine ayrıca çalışmak gerektiğini düşünüyoruz ve bu çalışmayı da bu nedenle önemsiyoruz.

Kadın hareketinin mücadelesiyle değişen yasalar var bunları bugün konuşacağız, yerel yönetimler konusunu ben kişisel olarak çok önemsiyorum, oradaki yasal değişiklikleri de konuşacağız. Bütün bu yasal değişiklikleri dayanak yaparak, biz İzmit'te çok iyi çalışmalar yaptık. Kocaeli valiliğinden bir toplantı talebinde bulunarak "Kadına Yönelik Şiddet" ile

ilgili bir sunum yaptık. Bu sunumun sonunda İzmit'te kadına yönelik şiddeti izleme komisyonunun adımını attık. Bu çok önemli, komisyon daha tam oturmamış olmasına rağmen, bir dizi eğitimler vermeye başladık. Jandarmaya, emniyete, sağlık çalışanlarına, toplumsal cinsiyet ve şiddet üzerine eğitimler vermeye başladık. Ama bunun daha düzenli olmasını istiyoruz, daha organize olması açısından bu toplantı çok önemli, birlikte şiddet alanında çalışan kuruluşlar olarak ne yapabiliriz bunu görmek açısından önemli.

Biz gördük ki kadınlar yaşadıkları travmayı atarken birbirleriyle dayanışma gösterdiklerinde çok rahatlıyorlar. Ama bu dayanışma sadece meslek edindirme kursuyla olmuyor onu gördük. Ve dolayısıyla kadınların rehabilite olabileceği araçlar kullanmalıyız. Anlatılan bizim hikayemizdir dedik ve tiyatro çalışmalarına başladık. Ama bu çalışmalar tiyatro sergilemek için değil, bunun çalışması henüz çok yeni. Yine yeni bir çalışma başladık bunu da üç gün boyunca paylaşacağız sizinle, ilk istasyon için araştırmalar yaptık, adımlarımızı attık. Konuklarımız kalmaya başladı burada, ancak bunu çok doğru yapmak zorundayız bu alanda herkesin deneyimine, bilgi birikimine ihtiyacımız var. Çünkü bir çok şeyi açıkçası el yordamıyla buluyoruz. Aslında konuşacak daha çok şeyimiz var ama ben herkese tekrar çok teşekkür ediyorum.

ZELAL ÖZGÖKÇE
VAN KADIN DERNEĞİ
(VAKAD)

Herkese merhaba;

Ben Zelal Özgökçe.Van Kadın Derneği adına buradayım. Biz de kadına yönelik şiddetle mücadele ediyoruz. Kurulduğumuzda Van'da şiddetle mücadele eden başka bir kadın kuruluşu yoktu. VAKAD güçlü bir dernek oldu çünkü Türkiye'deki diğer kadın örgütlerinin fazlasıyla desteğini aldı.. Kadın insan hakları eğitimini veren 4 eğitimcimiz var. Bizimle beraber çalışan gönüllü avukatlarımız var. Bir kadın danışma merkezimiz ve kadın sığınacağımız var. Van'da bir sığınak kurulması talebimizi belediyeye yapmıştık ama ihtiyaç görülmediği gerekmediği gerekçesiyle açılmamıştı. Ama şu anda VAKAD'ın sığınacağıyla beraber Van Valiliği ve Van Belediyesi işbirliğiyle açılan bir konukevi de var. Bunların dışında kadına yönelik şiddetin önlenmesine yönelik kampanyalara katıldık ve organize ettik. Şimdilik söyleyeceklerim bu kadar.

SEZAI AYDOĞAN

MOVİSİE

Günaydın herkese

Burada bulunmaktan dolayı çok mutluyuz Movisie olarak, kurum olarak. Türkiye'deki bu üç kadın kuruluşu olarak bizlerle birlikte çalışmak istedikleri için ve Hollanda Konsoloslugu'na bizlere böyle bir çalışmada ekonomik destek sağladıkları için çok teşekkür etmek istiyorum.

Hollanda'da Movisie adlı bir kuruluşta çalışıyorum. Bunun açılımı "Toplumsal Değişimlere Yeni Bakış Açıları". Buradaki amaç da Hollanda'daki halkın bir şekilde toplumsal sorunlara katılımlarının sağlanması için çalışmalar yapmak, aynı şekilde bu katılımın doğru bir şekilde olması için alanda çalışan profesyonelleri eğitmek, bilgilendirmek, aynı şekilde gerek kamu kurumları olsun gerek parlamento onları bu sorunlarla ilgili bilgilendirmek. Belki onların farkına varmadığı konuları gündeme taşımak ve tartışma platformları yaratmak. Sağlık bakanlığı ve adalet bakanlığı tarafından desteklenen iki tane kurum. Peki biz neden buradayız? Az önce Willemny Hanımın söylediği gibi, aile içi şiddet sadece Türkiye'de sorun değil, sadece Türkiye'de yaşayan insanlar böyle bir sorunu yaşamıyorlar, Hollanda'da yaklaşık her beş kadından biri aile içi şiddete maruz kalıyor, her yıl yaklaşık 70-80 kadın aile içi şiddet sonucunda öldürülüyor, yaklaşık 50-52 tane çocuk bir yıl içerisinde aile içi şiddet sonucu ölüyor, öldürülüyor, yaklaşık 30 tane erkek aile içi şiddet sonucunda öldürülüyor. Şimdi o anlarda bizler, bu alana ilişkin Hollanda'da yaptığımızı aktarmanın yanında aynı şekilde sizlerin yapmış olduğunuz gerçekten şapka çıkarılacak çalışmalarda belki bizlere yeni şeyler öğretebilir ve Hollanda'da yapmış olduğumuz çalışmada sizin katkılarınızla bizler de değişip, birlikte bu evrensel sorun olan aile içi şiddetle daha iyi mücadele edebiliriz. Çünkü farklı insanların bakış açısı çok önemli bizim motomuz 'bu bir insan hakları sorunu, kadın sorunu, cinsiyetler arası eşitsizlik sorunu ve cinsiyetler arası eşitsizlik sorununa,' şiddet sorununa karşı hep birlikte mücadele etmemiz gerekiyor.

Peki bizler sizlerden neler bekliyoruz:

Birincisi; Hollanda'da yaşayan 400 bin tane göçmen Türkiye'li insan yaşamaktadır. Bu göçmen grubuna yönelik bir takım çalışmalar yapılmakta ve ilerde de yapılacaktır Bu yapılan çalışmalarda elbette bir şekilde bir çok insana yardımda bulunulmaya çalışılıyor ancak bazen de yapılan çalışmalar yeterli gelmeyebiliyor ve bunlara yönelik çalışmalar

yapmakta bulunan profesyonel insanlar nasıl yaklaşacaklarını, yardımcı olacaklarını tam olarak bilemeyebiliyorlar, örneğin burada Türkiye de geliştirmiş olduğunuz gerek kadın çalışmalarında ve gerekse aile içi şiddetle yapılan mücadelede kullanılan yöntemlerden yararlanma olanağına sahip değil, o yüzden gelecek üç yıl içerisinde aynı zamanda bu sorunu aşip orada yaşayan kadınların sizlerin geliştirdiği programlardan ve haklarından yararlanmalarını sağlayalım. İkincisi; Türkiye’de şu anda müthiş bir kadın mücadelesi sürüyor, gerek yasal düzenlemeler, gerek kamu kuruluşları gerekse sivil toplum örgütleri içinde tartışmalar hızla sürüyor ve burada yapılan bu çalışmalar biz yurtdışında yasayan gerek göçmenler tarafında ve gerekse Avrupalı yurttaşlar tarafından takip ediliyor. Bu yapılan çalışmaların gerek insan haklarının iyileştirilmesi ve gerekse Avrupa topluluğuyla bütünleşme atılımı içerisindeki Türkiye’deki toplumsal dönüşüm gerçekleşmekte olduğunu görüyoruz. Bunu takip etmek istiyoruz genel anlamda.

Yukarda söylediğim noktaların dışında ayrıca biz (Hollanda’dan bir kurum olarak) size bu yaptığımız dönüşüm çalışmaları sırasında nasıl yardımcı olabiliriz? Hollanda’da bu toplantıyı yapmış olsaydık, çok fazla erkek olmazdı ama yaklaşık 10 tane erkek olurdu, fark ettiyseniz bir kurumdan iki tane erkek geliyoruz, kadına yönelik aile içi şiddetle mücadele toplantısına, çünkü Hollanda’da erkekler kendi mücadelelerini yarattılar ve bu alanda kendi sorumluluklarını üzerlerine almayı öğrendiler, bu anlamda bizler sizlere erkekleri nasıl bu alana çekebilirsiniz, erkeklerle nasıl bir arada çalışılabilir, onların sorumlulukları nasıl hatırlatılabilir belki bu konuda yardımcı olabiliriz. İkincisi; şu anda Hollanda’da yasal düzenlemeler sonunda saldırgan kimse kadın da olabilir erkek de tekrar topluma kazandırılması için yapılan çalışmalar var, bu konuda Türkiye’ye aktarabiliriz. Üçüncü nokta çocuklar; biz bu konuya sistemli biçimde müdahale etmek gerektiğini düşünüyoruz, sistemin içinde anne, baba, çocuk ve diğer aile bireyleri var. Burada yapılan çalışmalarda bizim gördüğümüz kadarıyla aile içinde kadına yönelik şiddetle ilgili çalışmalar var, gerek sivil toplum kuruluşları gerekse kamu kuruluşları tarafından ancak çocuklar pek önemsenmiyor. Bu konuda bizim Hollanda’da yaptığımız çalışmaların iyi örnek olabileceğini düşünüyoruz. Kısaca bu kadar, az önce konuşan arkadaşlar bu çalışmayı birlikte yürüttüğümüz üç örgütü söylediler, gelecek üç yıl içerisinde büyük bir dönüşüm projesinin yaşama geçirebilmesi için çaba sarf edeceğiz, tekrar hoş geldiniz diyorum. Başarılar ve görüşmek üzere.

NİCO VAN OOSTEN

MOVISIE

Sayın katılımcılar hepimizi saygıyla selamlıyor hepimize hoş geldiniz diyorum. MOVISIE adına Hollanda'dan is arkadaşım sayın Sezai Aydoğan ile birlikte bu konferansa katılıyorum.

Bu projenin ekonomik desteği Hollanda büyükelçiliğinden geldi, bu projeye destek sundukları için kendilerine bu vesileyle bizde küçük bir hediye sunmak istiyoruz. Hollandalı bir araştırmacının kitabı bu. Bu projenin amacı Hollanda ve Türkiye arasında karşılıklı bir köprü oluşturabilmek, ve bu oluşturulacak köprünün üzerinde kültürlerin karşılaştıkları, bu kültürlerin karşıya geçebildikleri ve burada ki asıl amacın sadece bir kültürün değil her iki kültüründe karşılıklı karşı tarafa geçtikleri bir köprü. O köprünün üzerinde insanlar karşılaşıyorlar ve bu karşılaşmalarda insanların birlikte düşünebildikleri, birbirleriyle tartışabildikleri bir nokta. Buradaki konumuz bizim aile içi şiddetle mücadele ve bu konuda görüşler geliştirebilmek. Aile içinde neyin çok kötü olabileceğini konuşmak bu da şiddet, şiddete kadar gidebilmesi. Bu düzenlenen çalışma sürecinde yapacağımız çalışma da aile içi şiddeti nasıl durdurabiliriz, hep birlikte tekrar sorgulamak. Birinci adım karşılıklı birbirimizi dinlemekle başlamalı diye düşünüyoruz, başka bir kültürü dinlemek biraz çaba sarfetmek gereken bir şeydir çünkü farklı bir kültür içerisinde kavramlar ve yaklaşımlar değişiyor. Az önce söylediğim çalışma farklı bir kültürü incelemiş bir yazar adı Geert Mak geçen dönem Türkiye'ye gelmiş ve bu çalışmayı Türkiye'de yapmış. Bu çalışmanın mekanı olarak İstanbul'da Haliç üzerinde bulunan Galata Köprüsüne geliyor, orada insanlarla karşılaşıyor, insanlarla konuşmaya başlıyor, insanları dinlemeye başlıyor. Galata Köprüsü simgesel olarak doğuyla batının kesişme noktası. Bu köprünün üzerindeki konuşmalardan sonra bir kitap çıkıyor, kitabın ismi "De Brug" yani "Köprü", bu kitap bizim geldiğimiz hafta 900 bin Hollanda'ca adet basıldı ve Hollanda'da dağıtılmaya başlandı ve aynı zamanda 20 bin adet Türkçe basıldı.

Ve konuşmamı bu kitaptan küçük bir alıntıyla noktalamak istiyorum. Bu alıntı yazarın Köprü üzerinde yaptığı görüşmelerden birisinde köprü üzerinde karşılaştığı kişilerden birisi şöyle diyor: "...tabii ki kadınlar değişebilir, her şeyin değiştiği gibi, bakın masanın üstündeki peçetede değişiyor, yeni şekil verilebiliyor, ama kadını okula göndermezsen değişemez ve alfabeyi bilmezse hiçbir şey öğrenemez". Yazar diyor ki: "benim Türkiye'de konuştuğum erkekler farklı söylüyorlar" "başka

erkekler o onun kaderi ve onunla birlikte yaşamak zorunda bunu kader olarak kabul etmesi gerekiyor” ama yazarın konuştuğu garson diyor ki “şimdi seninle erkek erkeğe konuşuyoruz, tasavvur et bir tane erkekle kadın yeni evlenmişler, birbirlerinden pek hoşlanmıyorlar ama aynı yerde bulunmak zorundalar, kadın soğuk davranıyor, ve yapabileceği hiçbir şey yok, iş bulamıyor, yapabileceği tek bir şey var çok iyi kavga etmek ve de bu iki cins arasında çocuklar kalıyor, eğer bu kadın evden giderse belki çocuklar için daha iyi olur, çocuklar böyle bir ortamda bulunmazlar en azından” şimdi söylediğim, sadece bir kişinin bir erkeğin düşüncesi, bunun gibi düşünen başka erkekler de var. Şu anda belki burada ve sadece burada değil Hollanda’da bizim yapmamız gereken önemli çalışmalardan biri bu, bizim erkeği dinlemeyi öğrenmemiz gerekiyor, belki küçük de olsa bu mücadelede bir faydası olur.

Willenmyn: Teşekkür ederim, erkeklerin katılması konusunda hem fikiriz, iki tarafında bu mücadelede olması gerekiyor

Atölye çalışmasının açılış konuşmalarının ardından Kadın Dayanışma Vakfı kurucu başkanı ve onursal başkanı Leziz Onaran, kadına yönelik şiddet ve bu şiddetle mücadele deneyimini anlatan bir konuşma ile konuklarımızı selamladı.

**16 Mart 2007
BİRİNCİ GÜN**

**I. OTURUM
YASAL DÜZENLEMELER VE İHTİYAÇLAR**

MODERATÖR: Melek GÜNDOĞAN (KADAV)

Av. Ayşegül DEMİR

Ankara Barosu Kadın Hukuku Komisyonu

Herkese tekrar merhaba süremiz çok kısıtlı olduğu için beş temel kanun üzerinde konuşacağız.

- Anayasa
- Medeni Yasa
- 4320 Sayılı Ailenin Korunması Hakkında Yasa
- TCK
- İş Yasası

Anayasa: Anayasamızda hepimizin malumu olduğu gibi, bu konuyla ilgilenen herkesin bildiği gibi 10 madde “herkes dil, din, ırk, cinsiyet, felsefi düşünce, siyasi düşünce mezhep ve benzeri sebep gözetmeksizin kanun önünde eşittir.” maddesi var.

Madde ile ilgili kadın örgütlerinin büyük çabası sonucunda 2004 yılında bu maddeye bir eklenme oldu, biliyorsunuz, kadın erkek eşit haklara sahiptir ve devlet bu eşitliğin yaşama geçmesini sağlamakla yükümlüdür. Ancak ısrarcı çalışmalarımıza rağmen ayrımcılıkla ilgili herhangi bir hüküm buraya konulamadı maalesef. Yine 17. maddede “devlet kişinin maddi ve manevi varlığını koruma ve geliştirme ile ilgili her türlü düzenlemeyi yapar.” maddesi söz konusu. Ailenin korunmasına ilişkin “Devlet ailenin huzur ve refahı için, özellikle ana ve çocukları için, gerekli tedbirleri alır.” düzenlemesi var. Ve 90. madde ülkemizin taraf olduğu uluslar arası anlaşmaların kanun hükmünde olduğu düzenlemesi var. Bu önemli bir düzenleme, Türkiye’nin taraf olduğu CEDAW anlaşması (Kadına Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Önlenmesi Anlaşması) var. Örneğin İnsan Hakları Evrensel Beyanamesi, devlet bunlara imza atmakla kalmayacak bunları hayata geçirmek için gerekli düzenlemeleri yapacak.

Medeni Kanun: 2002 yılında değişikliğe uğradı, kadın lehine hükümler geldi. Evlenme yaşı, en önemli getirilen hüküm; kadın ve erkek için 17 olarak belirlendi. Eski medeni kanunda farklıydı kadın için daha küçük bir yaş vardı. Yine çok özel durumlar söz konusu olursa hakim izniyle 16 yaşını bitirmiş kişilerin evlenmesine izin verilebiliyor.

Evlenmek için koca adresinin ikametgahında başvuru yapılabiliyordu, bu hüküm de değişti, kadın ya da kocanın ikametgah adresine göre başvuru yapılabiliyor. Medeni nikahtan önce dini nikah yapılması suç sayılmıştır. Dini nikahı yapan görevli de, nikahı yapan kişiler de suç işlemiş sayılıyor, bu nedenle evlilik cüzdanının sorulması gerekiyor, bu da önemli bir ayrıntı.

Eski kanunumuza göre kadının ikametgahı kadının ikametgahı sayılıyordu şimdi bu da değişti kadın isterse ayrı ikametgah alabilir.

Koca evlilik birliğin revidir hükmü kaldırıldı. Şimdi eşler eşit haklara sahipler, eşit bir şekilde evlilik birliğini temsil ediyorlar, eğer evlilik birliğini temsilde sorun çıkarsa, anlaşamadıkları noktalar çıkarsa, hakimin müdahalesini isteyebiliyorlar, hakim eşler adına, aile birliği adına karar verebiliyor.

Eşlerden her biri mesleğini serbestçe seçebiliyor, eskiden kadının çalışması kocanın iznine bağlıydı ancak bu değişti. Ancak meslek seçiminde aile birliğinin huzuru ve refahı ön planda tutulacak, kanunda böyle bir düzenleme de söz konusu.

Yeni medeni kanunla birlikte yaşamımıza “aile konutu şerhi” konusu girdi; bu konuyla ilgili kısa bir açıklama yapmak istiyorum ben sizlere; eğer oturduğunuz ev size aitse ve ya kiralıksa yanınıza nüfus cüzdanınızı, evlilik cüzdanınızı, ikametgah belgenizi alarak tapu dairesine gidiyorsunuz ve şerh konarak koyuyorsunuz, eşiniz sizden habersiz olarak bu konutu satamıyor, kiralıksa kiralık yeri boşaltamıyor. Bu önemli.

Yasal mal rejimleriyle ilgili bir değişiklik söz konusu; 2002 yılında itibaren edinilmiş mallara katılma rejimi uygulanıyor. Daha önceden mal ayrılığı rejimi söz konusu idi bu kadının aleyhine sonuçlar çıkaran bir düzenlemeydi, Türk toplumunun ataerkil yapısından dolayı genellikle erkek üzerine yapılan mallar, boşanma neticesinde kadını mağdur ediyordu, bu rejime geçmekle birlikte 2002 yılından itibaren edinilen tüm mallarda ortaklık söz konusu; ayrıca yasanın düzenlenişinde 2002 yılında itibaren 1 yıl içinde sözleşme yoluyla yada notere başvurarak geçmişteki mallarını edinilmiş mal rejimine uygun hale getirilebilir.

Boşanma ile ilgili olarak eskiden “şiddetli geçimsizlik” nedeni vardı, torba hüküm dediğimiz, şimdi nedenlerinde şiddetsiz geçimsizlik hükmü değişti, ancak gerekçeler benzer, zina, hayata kast, kötü ve onur kırıcı davranış, suç işleme, haysiyetsiz bir hayat sürme, terk, akıl hastalığı ve evlilik birliğinin sarsılması. Son nedenle açılan davalar anlaşmalı boşanma davalarının da temel nedeni, eğer eşler bir yıl ortak hayatı sürmüşlerse ve ikisi de beraber boşanmayı istiyorlarsa, çocuklar ve mal paylaşımı konusunda bir karara varabilmişlerse hakim boşanmaya karar verebilir.

Mirasla ilgili kısaca bilgi verdikten sonra Medeni Kanunla ilgili kısmı bitiriyorum. Sağ kalan eş için terekede bulunan eşlerin birlikte yaşadığı konutun, ev eşyalarının mülkiyet hakkının miras hakkına mahsuben

kendisine bırakılmasını isteyebiliyor, sağ kalan eş, daha önce böyle bir hüküm yoktu. Eğer sağ kalan eş çocuklarla birlikte mirasçı oluyorsa mirasın 1/4'ünü, eğer çocuk yoksa ve vefat edenin anne babası ile mirasçı oluyorsa mirasın 1/2'sini, miras bırakanın büyükanne ve büyükbabası ve onların çocukları ile mirasçı oluyorsa mirasın 3/4'ünü, bunlar yoksa tamamını alabiliyor.

Bizim konumuzla ilgili en önemli yasa; 4320 Sayılı Ailenin Korunmasına Dair Kanun. Bu kanun dayanağını medeni kanundan ve anayasadan alıyor, 98 yılında kabul edildi. Amacı aile içinde şiddetten mağdur kadın için koruyucu tedbirler almak. Ve toplum bünyesinde şiddetin yol açacağı zararlara engel olmak. Şiddeti uygulayan kişi eş olarak belirlenmiş kanunda, bizim tabi bu konularla ilgili eleştirilerimiz var, birazdan tartışma sırasında da bunu paylaşabiliriz. Beraber yaşayan aile bireyleri şiddet uygulasa dahi yasa kapsamında değil, kayın valide kayın peder kadını dövse bu kanundan yararlanamıyor birey. Karakollara, cumhuriyet savcılar ve aile mahkemelerine başvurarak yasadan yararlanabilir, tedbir kararı alabiliriz. Şu anda aile mahkemeleri yetkili. Olmadığı yerde sulh hukuk mahkemeleri de bu kararı verebiliyorlar. Yasa kapsamında, kusurlu eşin müşterek evden uzaklaştırılması, eş yada çocukların oturduğu eve, okula, işyerine yaklaşmaması, eşyalara zarar vermemesi, şiddete ve korkuya dönük davranışlarda bulunmama, iletişim araçlarıyla aileyi rahatsız etmeme, alkol ya da uyuşturucu madde alarak ortak konuta gelmeme gibi tedbirler var. Bu kanun meclis gündeminde değişiklik önergesiyle komisyonda, biz buraya bir takım değişiklik önerileri verdik, bunların arasında mağdurun ve şiddeti uygulayan kişinin rehabilitasyonu var. Şiddet mağduru kişinin barınması için gerekli tedbirlerin alınması görevini de devletten bekliyoruz. Bu kanunun uygulanmaması halinde ne olur? Alınan tedbir kararına uymayan eşe ceza davası açılır ve dava sonucunda üç aydan altı aya kadar hapis cezası uygulanır. Burada cezanın tecil edilmemesi ile ilgili teklifimiz var. Biraz önce saydığımız tedbirlerin süresi en çok altı aya kadar, bu önemli bir nokta, cumhuriyet savcısı karakol vasıtasıyla ve kolluk kuvveti vasıtasıyla kararı uyguluyor, ilgilinin itiraz hakkı var.

TCK: Ceza Yasasından bahsedelim biraz da. İnsanlığa karşı suçlar ve aile hukukundan kaynaklanan suçlar olarak ikiye ayırmak istiyorum öncelikle. İnsanlığa karşı suçlar dediğimizde cinsel saldırıda bulunma, zorla hamile bırakma, zorla fuhuşa sevk etme, kasten öldürme, kasten yaralama, işkence ve eziyet, hürriyeti tahdit ve insan ticareti gibi suçlar var bunun içinde.

Kasten öldürmeyle ilgili değişikliklere bakalım, kanun biliyorsunuz

2005 yılı Haziran ayında değişti. Kasten öldürmenin üst soy, alt soy, eş ve kardeşe yapılması, çocuk ya da kendini savunamayacak, gebe olduğu bilinen kadına karşı yapılması halinde ceza ağırlaştırılıyor. Buraya eklenen hüküm “töre saikiyle kasten adam öldürme” halidir. Bu durumda da ceza ağırlaştırılıyor. Töre cinayetlerinin failiyle azmettiricisi arasında genellikle alt soy ve üst soy ilişkisi olduğu bilinen bir gerçek bu nedenle azmettirenin cezası artırılıyor, eğer kişi cezadan kaçmak maksadıyla bu cinyeti bir çocuğa işlettiriyorsa örneğin, azmettirenin cezası oldukça artırıyor kanuna göre. Eski TCK’da karısı, kızı, alt soyundan bir kadını zina yaparken, yaptığı şüphesiyle öldüren kişinin cezası indiriliyordu, yeni ceza kanununda bu hüküm kaldırıldı, indirim söz konusu değil. Yine eski TCK’da yeni doğan çocuğunu şerefini kurtarmak için öldüren kadına ceza indirimi geliyordu. Bu şerefi kurtarma ne demek olduğu kanunda açık olmadığı için, yeni TCK’da bu husus da kaldırıldı. Burada düzenlenen kadının doğum sonrasında yaşayabileceği ciddi psikoz değil, şerefini kurtarmak için çocuğu öldürebileceği söyleniyordu, süresi de belli değildi. Ciddi hatalı bir hükümdü, değiştirilmesinin ilerleme olduğunu düşünüyorum ben.

Cinsel saldırı suçları; 3. derece dahil kan ve kayın hısımlığı olan kişilere karşı işlenirse verilecek ceza ağırlaştırılır diyor. Kastedilen, anne, baba, kardeşler, hala, amca ve yeğenler. Eşinizin aynı derece hısımları da kayın hısımlarımızdır. Yeni TCK’ya eklenen özel bir hüküm var; eşe karşı cinsel saldırı suçu şikayete bağlı olarak cezalandırılıyor. Daha önceden böyle bir hüküm yoktu, yani evlilik içi tecavüz cezalandırılıyor.

Yine yeni TCK ile getirilen bir hüküm önemli. Eski kanun döneminde kadının kaçırılması, tecavüz, alıkoyma gibi suçlarda fail veya faillerden biri bu kadına evlenirse ceza erteleniyordu. Yani mağdur olan kişi tecavüzcüsüyle evlenmek durumunda kalıyordu, yeni kanunla kaldırıldı bu da önemli bir adım.

Reşit olmayanla cinsel ilişki; bu konuda değişik bir hüküm geldi. 15 yaşını bitirmiş kişi eğer rızası varsa, cinsel ilişkiye girdiği kişiyle beş yaşa kadar fark varsa bu konuda ceza verilmiyor. Ancak beş yaştan fazla fark varsa suç kovuşturuluyor ve tecavüz suçu olarak değerlendiriliyor.

Hürriyeti tahdit suçu: üst soy, alt soy, eşe, çocuğa karşı ve cinsel amaçlı olarak bir kişinin hürriyetini kısıtlarsanız, evden dışarı çıkarmazsanız, kapatırsanız ceza artırım var.

Kasten yaralama suçları; yine alt soy, üst soy, eş ve kardeşe, beden ve ruh bakımında kendini koruyamayacaklara karşı işlenirse, bunun sonucunda

gebe bir kadının çocuğunu vaktinden önce doğurmasına neden olunursa ya da düşürmesi sonucunda doğuyorsa ceza artırılarak veriliyor.

İşkence ve eziyet; insan onuruyla bağdaşmayan, kişinin bedensel ve ruhsal yönden acı çekmesine, aşağılanmasına, algılama ve irade yeteneğinin etkilenmesine neden olan her türlü davranıştır. Yine bu suçta çocuk, alt soy, üst soy, eş, analık, babalık, gebe kadın, kendini savunamayacak durumda olanlara karşı işlenmesi halinde ve cinsel saldırı boyutuyla işlenmesi halinde ceza artırılıyor.

Çocuk düşürme suçu; bizim kanunlarımıza göre, gebelik 10 haftaya kadar kişinin rızası ile sonlandırılabilir. 10 haftadan sonraki gebeliklerde gebeliği sonlandırabilmek için tıbbi bir yarar olması gerekiyor. Ceza kanununa yeni bir hüküm getirildi bu konuyla ilgili olarak; 20 haftaya kadar gebeliklerde kadının mağduru olduğu bir suç nedeniyle gebelik varsa, bu kadın tecavüze uğramışsa, kadının rızası olması ve hastane orantımında olmak koşuluyla gebelik sonlandırılabilir ve bu suç sayılmıyor. Bunun dışındaki haller suç sayılıyor.

Üçüncü olarak aile hukukundan kaynaklanan hükümlülüklerin ihlali diye özel bir düzenleme var ceza kanununda. Bu 2005'te düzenlenen bir durum. Eğitim ve destek olma hükümlülüğünü yerine getirmeyen kişiye karşı şikayet olursa ceza veriliyor. Hamile olduğunu bildiği eşini ya da birlikte yaşadığı ve kendisinden hamile olduğunu bildiği terk eden kişiye velayet hakkı kaldırılmış dahi olsa imtiyazlı sarhoşluk, uyuşturucu kullanımı, onur kırıcı davranış ve hareket sonucunda, maddi ve manevi özel noksanlığı nedeniyle çocukların ahlak ve ruh sağlığını tehlikeye sokan kişi cezalandırılıyor. Burada çocuğun ve aile bireylerinin ihmali söz konusu yani manevi terk, buradaki terk fiziksel olarak terkle karıştırmamak gerekiyor. Bu da yeni bir düzenleme. 4320 sayılı yasada biraz önce söylediğim gibi sadece kusurlu olan eş cezalandırılıyor, beraber yaşadığı aile bireyleri cezalandırılmıyor, ceza kanununda bu açığı kapatan bir hükmümüz var, aynı konutta birlikte yaşayanlara karşı, kötü muamele de bulunan kişi cezalandırılıyor. Yine himayesi altında bulunan, büyütme, bakmak, okutmak, bir meslek ya da sanatı öğretmekle hükümlü olduğu kişiye karşı sahip bulunduğu disiplini kötüye kullanan kişiye cezalandırılıyor.

İş Kanunu: Birkaç dakika da iş kanunu ile ilgili kısaca konuşalım. İş kanunu; 2003 yılında değişti burada önemli bir madde var, eşitlik maddesi. İş ilişkisinde cinsiyet, ırk, siyasi düşünce nedeniyle ayırım yapılamıyor hiçbir şekilde, gebelik yada kadın olma durumunda aynı işe farklı ücret verilemiyor. Bu nedenlerle de iş akdi fes edilemiyor ve ya iş

koşulları yeniden düzenlenemiyor. İş yerinde cinsel taciz söz konusuysa, burada kastedilen, işverenin ya da işyerinde çalışan başka bir işçinin tacizi, kadın işçiyi taciz ediyorsa bu davranışı engellemek için önce işverene başvuruluyor, iş veren herhangi bir adım atmadığı durumda iş hakkı fes edilebiliyor ve kıdem tazminatı hakkı tanınıyor. Aynı şekilde işverenin cinsel tacizi söz konusu ise iş akdi feshedilebiliyor. Kadının çalışamayacağı işler düzenlenmiş, maden ocakları, tünel inşaatları, kablo döşeme, kanalizasyon, su altındaki işlerde kadınlar ve 18 yaşın altındaki çocuklar çalıştırılmıyor. Bu önemli bir madde. Gece çalışması ile ilgili bir düzenleme de var. Daha önceki kanunda kadının gece çalışması tamamen yasaklanmışken günümüzdeki gelişmeler dikkate alınarak gece çalışması düzenlenmiş. Bu konuda çalışma bakanlığının bir yönetmeliği var. Keyfi bir çalışma yapılamaz, çalışma saatleriyle ilgili olarak kadının rızasının olması gerekiyor. Ayrıca önemli bir nokta kadın kocasıyla aynı işyerinde çalışıyorsa, gece vardiyasını kocasıyla aynı vakitte olmasını talep edebiliyor.

Kadın evlendikten sonra bir yıl içerisinde evlilik sebebiyle işten ayrılırsa kıdem tazminatına hak kazanabiliyor. Gebelik ve analık halinde çalışma durumu da düzenlenmiş, doğumdan önceki ve sonraki 8 hafta ücretli izin hakkı var kadının. Çoğul gebelik söz konusu ise doğumdan önceki izne 2 hafta daha eklenebiliyor. Kadının sağlığı elveriyorsa doktor raporu ile doğumdan önceki üç haftaya kadar çalışma hakkı var. Bu aradaki yasal izin hakları doğumdan sonraki süreye eklenebiliyor, bu süreler bittikten sonra 6 aya kadar ücretsiz izin hakkı var. İşveren bu nedenle iş akdini feshedemez bu önemli bir nokta.

Süt iznini söylemek istiyorum son olarak, çocuk 1 yaşına gelene kadar, günde 1,5 saat annenin süt izni var. Ve saatini anne belirler, kaç kez gideceğini de anne belirler.

Söyleyeceklerim bunlardan ibaret beni dinlediğiniz için teşekkür ederim.

**16 Mart 2007
BİRİNCİ GÜN**

**II. OTURUM
YEREL YÖNETİMLER VE
BÖLGESEL İHTİYAÇLAR**

MODERATÖR: Zelal ÖZGÖKÇE (VAKAD)

Yıldız TOKMAN

Kadın Adayları Destekleme Derneği (KA-DER) Yerel Siyaset Çalışma Grubu

Herkese merhaba.

Yerel yönetimlere ilişkin yasalar ve bizi ne ölçüde ilgilendiriyor o bağlantıyı kurmaya çalışacağım. KA-DER'in içinde bir grup Yerel Siyaset Çalışma Grubu, çıkış noktası da şu hepimizin bildiği gibi yerel yönetimlerle yerel kadın örgütleri açısından işbirliği, çok önem taşıyor ancak bu ilişkinin sürekliliği açısından iyi kurulduğu söylenemez. Kaldı ki bazı yerlerde tamamen ilişkisizlik düzeyinde ama yeni yeni işbirlikleri oluşturuluyor. Kadın örgütleri açısından bu büyük önem taşıyor çünkü yereldeki hayatı dönüştürecek olanlar onlar. Kadın sorun alanlarından şiddet konusunda bunun nasıl bir önemi olduğunu ifade edecek genel bir çerçeve sunmaya çalışacağım.

Biz Türkiye'nin her bölgesini içerecek 6 ilde bölgesel toplantılar yaptık. Ağırlık biraz daha Doğu ve Güneydoğuydu. İzmir, Nevşehir, Trabzon, Kars, Van ve Şanlıurfa. İlave olarak Muğla, Ankara ve Antalya da toplantılar yapıldı, bu toplantılar atölyeler şeklindeydi ve hem seçilmiş ve atanmış yerel yöneticiler hem de kadın örgütlerinin katıldığı toplantılardı.

Atölyeler ve toplantılarda yereldeki en önemli kadın sorunlar nelerdir diye sıralandığı zaman hepimizin bildiği başlıklar çıktı; eğitim, göç, yoksulluk, sağlık çalışma hayatı, şiddet. Bütün bunlar kadın sorun alanları olarak çıktı ama yerelden yerele fark etti.

İki temel sorundan biri; kadına yönelik şiddetti ve farklı şekilde görülse de en önemli sorun olarak ortaya çıkıyor. İkincisi ise yerel yönetimlerin kadın örgütleriyle ilişkisinin yetersizliği ve süreksizliği olarak belirlendi. Çözüm arayışlarında bu önemli bir nokta. Yerel yönetim yasalarında şiddet konusunda neler var onları dile getireceğim.

Yasal düzenlemeler, tarih sırasına göre aşağıda yer almaktadır.

14.01.1998 tarih ve 4320 Sayılı Ailenin Korunmasına Dair Kanun (yürürlük 17.01.1998)

Eşlerden birinin veya çocukların veya aynı çatı altında yaşayan diğer aile bireylerinden birinin aile içi şiddete maruz kaldığını kendilerinin veya Cumhuriyet Başsavcılığının bildirmesi durumunda, Aile Mahkemesi Hakiminin re'sen

sorunun mahiyetini göz önünde bulundurarak Kanunun 1. md. sayılan tedbirlerden bir ya da bir kaçına birlikte veya uygun göreceği benzeri başkaca tedbirlere hükmedebileceği hüküm altına alınmıştır. (Madde1/1)

Bu kanun içinde ilk defa aile içi şiddet söz konusu oluyor, bildiğimiz bir yasa, bunu tekrarlamama gerek yok diye düşünüyorum.

Medeni Yasadaki değişiklikleri önemli bunları şöyle sıralamak mümkün;

**22.11.2001 tarih ve 4721 Sayılı Türk Medeni Kanunu
(yürürlük 01.01.2002)
(4722 sayılı yürürlük ve uygulama kanunu)**

- Kadın-erkek için farklı olan evlenme yaşı kadın-erkek farkı gözetilmeden 17'ye yükseltilmiştir. (md.124)
- Evlenme başvurusunun sadece erkeğin değil kadının da yerleşim yerindeki evlenme memurluğuna yapılabileceği kabul edilmiştir.(md.134)
- Kocanın yerleşim yerinin kadının da yerleşim yeri olduğu hükmü kaldırılmıştır.
- Kocanın evin reisi olma hükmü kaldırılmıştır.
- Konutu seçme hakkı kocaya değil eşlere birlikte tanınmıştır.(md.186)
- Kadının çalışması kocasının iznine bağlı olmaktan çıkarılmıştır.(md.192)

4787 Sayılı Aile Mahkemelerinin Kuruluş, Görev Ve Yargılama Usullerine Dair Kanun (18/1/2003 tarih ve 24997 sayılı Resmi Gazete)

- Aile mahkemeleri her ilde ve merkez nüfusu yüz binin üzerindeki her ilçede, tek hâkimli ve asliye mahkemesi derecesinde olmak üzere kurulur.(md.2)
- Aile mahkemelerine, tercihen evli ve çocuk sahibi, otuz yaşını doldurmuş ve aile hukuku alanında lisansüstü eğitim yapmış olan hâkimler arasından atama yapılır.(md.3)

Ardından söz etmemiz gereken önemli bir yasa da kadın örgütlerinin büyük gayretiyle değişiklikler yapılan Türk Ceza Kanunu;

26.09.2004 tarih ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu (yürürlük 01.06.2005)

- Kadınlara ve çocuklara karşı işlenen “cinsel dokunulmazlığa karşı suçlar” “Kişilere Karşı Suçlar” başlığı altında düzenlenmiştir.
- Uluslararası suçlar arasında yer alan TCK’nın 77. maddesinde, siyasal, felsefi, ırkî veya dini saiklerle toplumun bir kesimine karşı bir plan doğrultusunda, sistemli olmak üzere cinsel saldırıda bulunma, çocukların cinsel istismarı (TCK m.77/f), zorla hamile bırakma (TCK m.77/g), zorla fuhşa sevk etme (TCK m.77/h) insanlığa karşı işlenen bir suç olarak kabul edilmiştir.
- 82. maddenin (j) bendinde düzenlenen töre saiki ile öldürme, yeni TCK ile ceza mevzuatımıza girmiş olup, töre saikiyle öldürme halinde ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasına hükmedilecektir. (örneğin, cinsel saldırıya maruz kalmış kadına karşı babanın veya erkek kardeşin işlediği öldürme fiilinde, haksız tahrike dayalı olarak ceza indirimi yapılamayacaktır.)
- kaçırılan veya alıkonulan kız veya kadınla sanık veya hükümlünün evlenmesi halinde, fail hakkında kamu davası veya hüküm verilmişse cezanın çektirilmesinin ertelenmesine ilişkin düzenleme kaldırılmıştır.(eski kanun765/md.434)
- 765 s. TCK’nın 462. maddesindeki düzenleme ile karısı, kızı veya alt soyundan bir kadını, zina yaparken ya da zina yapacağı şüphesiyle yakalayan kişinin yaralama ve öldürme eylemlerinde cezanın sekizde bire kadar indirileceği öngörülmekteydi. Anılan madde 15.07.2003 tarihinde yürürlükten kaldırılmıştır.
- eziyet suçunun nitelikli unsurları belirlenerek, suçun, çocuğa, beden veya ruh bakımından kendisini savunamayacak durumda bulunan kişiye ya da gebe kadına, üstsoy veya altsoya, babalık veya analığa ya da eşe karşı işlenmesi halinde ceza ağırlaştırılmaktadır.(md.96/2)

- kişilerin ve özellikle çocukların fuhşa teşviki, fuhşa sürüklenmesi fiillerinin hangi koşullarda suç oluşturduğu hususlarında düzenlemeler yapılmıştır. Bu düzenlemeler yapılırken, Türkiye'nin fuhuşla mücadele ile ilgili olarak uluslararası sözleşmelerden doğan yükümlülükleri göz önünde bulundurulmuştur. (md.227)
- aynı konutta birlikte yaşayan kişilerden birine karşı kötü muamele fiilini işleyen kişi cezalandırılmak suretiyle, aile içi şiddet suç olarak yeniden düzenlenmektedir.(md.232)

Yerel yönetimlere ilişkin yasalar geçtiğimiz yıl yeniden düzenlendi; bunlar şu şekilde sıralanabilir;

5393 sayılı Belediye Kanunu (13.07.2005 tarih ve 25874 sayılı Resmi Gazete'de yayımlandı)

5216 sayılı Büyükşehir Belediyeleri Kanunu (23.07.2004 tarih ve 25531 sayılı Resmi Gazete'de yayımlandı)

5302 sayılı İl Özel İdare Kanunu (04.03.2005 tarih ve 25745 sayılı Resmi Gazete'de yayımlandı)

İl Özel İdaresi ve Belediye Hizmetlerine Gönüllü Katılım Yönetmeliği (09.10.2005 tarih ve 25981 sayılı Resmi Gazete'de yayımlandı. 5302 sayılı yasanın 65. maddesi ile 5393 sayılı yasanın 77. maddesine dayanılarak İçişleri Bakanlığı'nca hazırlandı.)

Yaptığımız çalışmada iki düzeyi önemsedik:

1. Kadınların, özellikle de örgütlü kadınların, yerel yönetimlere ilişkin yasal haklarını araç olarak kullanarak bu yönetimlere katılımı nasıl sağlanacak?
2. Yerel yöneticilerin, kadınlara yönelik görev ve sorumluluklarına ilişkin yasa ve yönetmelik maddeleri incelenip, yorumlandı.

Belediye Kasasında "hemşehricilik" tanımı vardır ve aynı kentte yaşayan herkes hemşehridir, kadınlar da hemşehridir, herkes olduğuna göre. Ama bunu gerçek içermesi, haklarımızı kullanmamız başka düzenlemeler gerektirir. Yani yasalar yeterli değil, bir çerçeve çizer ancak, uygulamaya dönük bazı düzenlemeler yapılması gerekir. Yoksa bu yasalar kağıt üzerinde kalır.

Yerel yönetimler kadınları şiddetten korumada soruludur. Hepimizin bildiği önemli bir nokta nüfusu 50 bin'in üzerinde belediyelerin sığınma evi açılması gerekiyor. Ne kadarı açtı? belediyelerin bildiğimiz gibi çok sınırlı. Burada önemli olan nokta; bu yasanın tüzük ve yönetmelik düzenlemesi yapılmadı biliyorsunuz. Tüzük ve yönetmelikler şunun için çıkar; yasada belirtilen görevin nasıl yapılacağını belirler. Bu yasada da genel olarak sığınma evi açar diyor ancak bunun nasıl açılacağı, tüzük ve yönetmeliğinin ne olacağı, kadın örgütlerinin, SHÇEK'in rolünün ne olacağı belli değil. Türkiye genelinde bunların tümü nasıl düzenlenecek bütün bunlar belirsiz noktalar. İşte bunları açığa çıkaracak tüzük ve yönetmeliklerin olması bekleniyor ama bu konuda herhangi bir şey yapılmadı. Bu talep edeceğimiz en önemli noktalardan bir tanesi.

İkincisi; toplum merkezleri ve kadın danışma/dayanışma merkezi, aile danışma merkezleri doğu ve güneydoğu Anadolu'da batıda yoğun ancak yetersiz bazı bölgelerde dahi hiç yok. Karadeniz'de ve İç Anadolu'da hiç olmayan yerler var. Sadece il merkezlerinde değil ilçe merkezlerinde de bu merkezlerin açılması için işbirliği yapmak gerekiyor.

Kadınların hemşehrilik haklarından yararlanabilmesi için yerel karar merkezlerinde olmaları gerekiyor ancak seçilme oranı düşük, yeni yasa kent konseylerini düzenliyor, bu katılım açısından iyi, ancak içeriği yeterli değil ancak bu katılım için bir araç olarak kullanılabilir

Yerel Kadın Örgütlerinin Kent Konseylerine Katılması, Kadın Meclislerini Kurması (5393 sayılı Belediye Kanunu Md. 76)

- Yerel kadın örgütlerinin kent konseylerine katılımları desteklenmeli, kadın meclisleri kurulmalı,
- Örgütlerin kent konseyindeki rolü açıkça belirlenmeli,
- Alınan kararların yerel meclislerde değerlendirilmesi yanında meclis kararlarına yansımaları yasal bir güvenceye kavuşturulmalı,
- Kent konseyinde yer alan kadın örgütleri ile yerel meclisler arasında sürekli bir iletişim sağlanmalı,
- Yasayla düzenlenen kent konseyleri kadınların karar mekanizmalarına katılımında bir araç olarak kullanılabilir.

Stratejik planlar; sığınma evleri için kaynak sorunu gündeme getirildiğinde bizim zorlamamız gereken nokta stratejik planında yer almasını zorlamak ve görüş vermek gerekir. Bu yasal bir hak.

Yerel Kadın Örgütlerinin Stratejik Planlara Görüş Vermesi (5393 sayılı Belediye Kanunu Md.41, 5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanunu Md.3)

- Stratejik planın hazırlanma ve uygulama sürecinde kadın örgütleri yerleşmenin geleceğine ve kadınlara yönelik yerel hizmetlerin önceliklerine ilişkin olarak görüş bildirmeli.
- “cinsiyete duyarlı stratejik plan” ve “cinsiyete duyarlı bütçe” yapılmasını sağlamalı.

Yerel meclislere katılım çok önemli. Biz yaptığımız çalışmalarda gördük ki bir çok karar sürecinde kadınların hiç haberi olmuyor. Bu komisyonlara katılım çok önemli.

Yerel Kadın Örgütlerinin Yerel Meclisleri İzlemesi, Yerel İhtisas Komisyonlarına Katılması (5393 sayılı Belediye Kanunu Md. 20, 21, 23, 24. 5216 sayılı Büyükşehir Belediyeleri Kanunu Md.15 ve 20. 5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanunu Md.12, 13, 15, 16)

- Yerel yönetimlerin, kadın kuruluşlarıyla sistematik bir ilişki ve iletişim geliştirmesinin en etkin yolu.
- İlgili kadın örgütlerinin yerel meclis toplantılarını sürekli olarak izlemesi, yerel ihtisas komisyonlarına katılması

İhtisas komisyonları ve yerel meclisler; bu meclislerde alınan kararlardan haberimiz olması gerekiyor. Bu kararların izlenmesi gerekiyor. Kadın konulu bir ihtisas komisyonu oluşturulması zorlanabilir, bu yeterli olmasa da bir araç. Böyle bir komisyonun kurulması süreklilik için bir adım oluyor.

Gönüllü katılım diye bir madde var bu yasalarda; yerel yönetmeliklerle kadın örgütleri arasında bir işbirliğine zemin hazırlıyor.

Yerel Yönetim-Sivil Toplum Örgütü İşbirliğine Açık Bir Yönetim Anlayışı- Gönüllü Katılım (5393 sayılı Belediye Kanunu Md. 77. 5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanunu Md. 65)

- Yerel hizmetlerin tümüyle gönüllülük esasıyla yürütüleceğini varsaymak,
- Dezavantajlı grupların yasal haklarının bir anlamda kamu hizmeti olmaktan çıkarılıp gönüllülerin(bireysel ya da örgütlü) inisiyatifine bırakmak, tehlikeli. Ancak bunun

yalnızca gönüllülük değil kamusal bir zorunluluk olduğu hatırlatılmalı.

Kadın için destek politikaları komisyonları ya da cinsler ara eşitlik komisyonları oluşturulabilir. Bütünüyle kadınlara ve sivil örgütlere bırakılacak işler olarak görülmemesi gerekiyor. Kamusal bir sorumluktur. Bu sorumlulukların yerine getirilmesi için yasanın elverdiği birimler kurulabilir.

Yerel Meclislerden Karar Alınarak “Eşitlik Birimleri” Oluşturulmalı (5393 sayılı Belediye Kanunu Md. 24, 40, 48. 5216 sayılı Büyükşehir Belediyeleri Kanunu Md.15, 20, 21. 5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanunu Md.16, 35)

- **“kadın için destek politikaları komisyonu”** ya da **“cinsler arası eşitlik komisyonu”** adı altında konuyla ilgili bir “izleme-değerlendirme-politika üretme” komisyonu oluşturulmalı.
- **Kadın için destek politikalarından ve cinsler arası eşitlikten sorumlu başkan danışmanı atanmalı.**
- **Başkan vekilleri kadın meclis üyeleri arasından seçilmeli.**

Ancak bunlar için hep bizim zorlamamız gerekiyor. Yasa zorunlu tutmuyor. Kadınların belediye başkanı olduğu yerlerde bunların olduğu yerlerde olabiliyor. Ya da erkek başkanın olduğu kadın danışmanların olduğu yerlerde daha kolay olabiliyor. Yani hayatı dönüştürücü kritik noktalar var, bunlardan yakalamak gerekiyor.

Biz yaptığımız atölye çalışmalarında şiddetin çok çeşitlerini gördük. Aile içinde fiziksel şiddet dışında başka bir şiddet daha var aslında. Ataerkil toplum yapısından kaynaklanan aile içi miras eşitsizliği, bizim yasalarımızda ilk medeni kanundan beri kız-erkek çocuklar eşit miras hakkına sahip. Ancak biz bunu Kars'ta ve Trabzon'da çok açık olarak gördük başka yerlerde de vardır. Yasalarda eşit olmasına rağmen aile kız çocuklarına mal vermiyor ve böylece ekonomik bir şiddet uygulaması oluyor. Bu çok önemli bir nokta mesela. Şiddetin en önemli yanlarından biri.

Psikolojik şiddeti zaten hepimiz hayatımızda yaşıyoruz. Nevşehir'de Trabzon'da çok dile getirildi, kadının eve kapatılması, özellikle Nevşehir'de hepsi bir bunalım içinde geleneksel rol nedeniyle evde tutuluyorlar ve Nevşehir Türkiye'de intihar teşebbüsü oranında birinci sırada, hepsi başarılı olmuyor ama bu çok önemli bir nokta. Bu çarpıcı bir önlem. Peki çözüm önerileri neler olabilir?

Şiddeti önlemeye yönelik projeler; bunlar kadın örgütleri ile yerel yöneticilerin birlikte ortaya çıkardıkları projeler:

- Kadına Yönelik Şiddeti Önleme Projesi, KARS
- Ara İstasyon Merkezi Projesi, KARS
- Kadın ve Kız Çocuklarına Yönelik Şiddete Müdahale Projesi, VAN
- Şiddete Uğramış Zihinsel Engelli ve Ruh Sağlığı Yerinde Olmayan Kadınlar İçin Sığınmaevi Projesi, İZMİR
- Kadın Danışma Hattı (ALO 138) Projesi, NEVŞEHİR
- Kadın İntiharlarını Önleme Projesi, NEVŞEHİR
- Ara İstasyon Merkezi Projesi, ŞANLIURFA
- Şiddet Kader Değildir Projesi, TRABZON

Bu projeler çok önemli çünkü orada hem yerel yöneticiler hem de kadın örgütleri bu projeleri önemseyip yapmak istiyorlar, hem katılımcı olarak ortaya çıkıyor hem de her iki tarafın birlikte yapacağı projeler.

Kısaca başbakanlık genelgesinden söz etmek istiyorum, bu genelgenin çok önemli maddeleri var, buradaki maddeler:

- B.11. Şiddet konusunda broşür hazırlanıp dağıtımı sağlanmalıdır.
- B.20. Sivil toplum kuruluşları tarafından kurulmuş ve kurulacak olan bağımsız kadın sığınma evi ve kadın danışma merkezlerini açma ve işletme girişimleri yerel yönetimler ve İl özel idareleri tarafından mali destek de dahil olmak üzere çok yönlü desteklenmelidir.
- A.11. tecavüz ve ensest gibi konuların tabu sayılmasıyla mücadele edilerek, cinsel şiddet türleri, nedenleri, önleme yolları konusunda halkın bilinçlendirilmesine yönelik çalışmalar yapılmalıdır
- A.5, B.4, B.17
(5393/14,15,18, 5302/6)
- B.14. Kent planlamasında, sokak ve parkların iyi aydınlatılması ve kadınların acil telefon hatlarına kolay ulaşabilmesini sağlamak amacıyla telefon kulübelerinin sayılarının artırılması gibi kadına yönelik şiddetin önlenmesi konusunda gerekli hizmetlerin sunulması sağlanmalıdır
- B.21. kadın sığınma evine yerleştirilen kadınlara geçici konut tahsisi yapılmalıdır.
(5393/14, 5395/15, 5393/69)

- B.9. Belediyelerin ve Milli Eğitim Bakanlığı'nın Halk Eğitim Merkezleri ile SHÇEK' in Toplum Merkezleri'nde kadın çalışmaları yapılmalıdır. Sivil toplum kuruluşlarıyla işbirliği sağlanarak söz konusu merkezlerde okur-yazarlık, kadının insan hakları, toplumsal cinsiyet rolleri, özgüven gibi kadına yönelik güçlendirici çalışmalar yapılmalıdır.
(5393/14, 5393/77,5302/65)
- A.4. Toplumsal cinsiyete duyarlı politikaların ana plan ve programlara entegrasyonu, için gerekli mekanizmaların oluşturulması,
- C.5.Töre/namus cinayetlerinin önlenmesine yönelik olarak yerel düzeyde Valilik, Emniyet, Jandarma, Belediye, Müftülük, Üniversite, sivil toplum kuruluşlarının temsilcilerinin katılımıyla komiteler oluşturulması,
(5393/48,5216/21,5302/35)
(5393/24,5216/15,5302/16)

Kentlerin iyi aydınlatılması, kadınların sokakta rahat yürüyebilmesi, tacize uğramaması hakkında da düzenlemeler var. Kadın sığınmaevine yerleştirilen kadınlara geçici konut tahsisi de burada yer alıyor, bu da çok önemli. Yukarıdaki maddeler buna ilişkin yerel yönetim yasalarının maddeleri yer alıyor. Özellikle yukarıda da yer alan C.5 çok önemli bir madde, tariflenen komitelerin oluşturulması için bizlerin çaba harcaması gerekiyor. Yapılsın deniyor ama zamanına ilişkin bir şey yok genelde. Ne zaman? Hemen yarın konusunu bizim zorlamamız gerekiyor.

Bölgesel ihtiyaçları en iyi siz bilirsiniz onun için hiç girmedim o konuya ama bölgesel stratejiler geliştirilmeli.

- Şiddetin ne olduğu konusunda farkındalık geliştirme çalışmaları yapılması,
- Şiddet mağduru kadınlar için acil telefon hattı kurulması,
- Şiddet mağduru kadının acilen koruma altına alınması için bir acil eylem birimi kurulması,
- Şiddete uğrayan kadınlara hizmet sunacak kamu görevlilerinin eğitilmesi,
- Kadın danışma merkezleri, Ara istasyon ve Sığınmaevleri açılması,
- Şiddeti önlemeye ve şiddet mağdurlarını korumaya yönelik olarak yapılanları izleyecek, denetleyecek bir yerel koordinasyon biriminin kurulması
gereklidir.

Bütün bunlar bildiğimiz şeyler ancak ben biraz formüle ettim. Belirtilen izleme, denetleme, koordinasyon birimlerinin kaçırıldı, bizler kaçında yer alabiliriz diye zorlamak gerekiyor, yoksa bunlar kağıt üzerinde kalıyor.

Son olarak değerlendirmemizi aktarmak istiyorum.

- SHÇEK uygulamaları, yeterli olmaktan uzaktır ancak yerel örgüt ve yetkilerinin tümüyle İl Özel İdarelerine devredilmesi durumunda, konuyu ülke genelinde bütünsel olarak görüp çözüm üretme olanağı azalacak; bu durumda **yerel kadın örgütleriyle yerel yönetimlerin konuyla ilgili işbirliğinin önemi daha da artacaktır.**
- 5393 sayılı Belediye Kanunu 14. maddesi hükmüne dayanılarak, **SHÇEK ve konuda uzmanlaşmış kadın örgütlerinin katılımıyla tüzük ve yönetmelik düzenlenmesi yapılması gerekmektedir.**
- Yerel yönetimlere ilişkin yasal düzenlemelerdeki “sosyal hizmet ve yardım” ifadelerinin hane içi şiddete karşı koruma önlemleri çerçevesinde yorumlanması olanaklıdır.
- Bu bağlamda **Toplum Merkezleri, Kadın Danışma ve Dayanışma Merkezleri uygulamaları, özellikle kadına yönelik şiddet konusunda kadın örgütleriyle yerel yönetimler arasında işbirliği için uygun ortam oluşturmaktadır**
- 17/2006 sayılı Başbakanlık Genelgesi kadına yönelik şiddet konusunda; **kapsamlı bir yaklaşım getirmekte, yerel yönetimlerin kadın örgütleriyle işbirliğini vurgulamaktadır.**

Kadına yönelik şiddet sorunu, yalnızca kadın örgütlerinin sorunu değil, toplumsal bir sorundur. Kamu kuruluşları ve yerel yönetimlerin çözüme yönelik istekleri yanında, düzenlemelerin hayata geçirilebilmesi için kararlı bir devlet politikası çerçevesinde uygulanmasına ihtiyaç vardır.

Handan ÇOŞKUN

Diyarbakır Büyükşehir Belediyesi Kadın Sorunları Araştırma ve Uygulama Merkezi (DİKASUM) Göç ile Yok Sayılan Hayatlar

Bölgede yaşanan çatışmalı ortamdan kaynaklı olarak binlerce insan buldukları verimli arazilerini, evlerini yaşam alanlarını bırakmak suretiyle istemleri dışında yeni yerleşim yerlerine göç etmek zorunda kalmışlardır. Göç eden sayı ile ilgili devlet kuruluşları ve sivil toplum örgütlerinin rakamlarla ilgili farklı yaklaşımları bulunmaktadır. Bu süreçten binlerce insanın olumsuz etkilendiği ve etkilenmeye devam ettiği tartışmasızdır. Zorunlu göçe tabi tutulan insanlar, Diyarbakır, Batman ve Van gibi kentlere ve Batı bölgelerdeki İstanbul, İzmir, Mersin gibi metropollere gitmek zorunda kalmışlardır. Büyük bir kısmı ilk defa bir şehir ortamında bulunan bu insanlar kentlerde ciddi adaptasyon sorunları yaşarken, buldukları mekanları da zorlamışlardır. Zorunlu göç siyasal, kültürel, psikolojik, sosyal, ekonomik, çevresel ve altyapı açılarından tahribata neden olmuş; yoğun göç alan şehirlerin bütçeleri insan sayısına eşdeğer artmadığı için sorunlar artmıştır. Böyle bir göç dalgası düşünülerek kentlerdeki planlamalar yapılmadığı için kamu kuruluşları yerel yönetimler ve sivil toplum örgütleri bu süreçte gelişen sorunlara zamanında müdahale edememiştir. Göç mağdurlarının ihtiyaçları zamanında tespit edilememiş, destek sunulamamıştır. Bu sebeplerden ötürü yol gösteren bir mekanizmanın da olmamasından kaynaklı gözden çıkarılan ve hayatlarını kurtarmaya çalışan bu insanlar ağırlıklı olarak bildikleri ve tanıdıkları olan kentlere ve aile ya da yakın akrabalarının yanına yerleşmek zorunda kalmışlardır.

Kentlere gelen binlerce insanın en temel sorunu yaşayacak kadar aş bulabilmek ve asgari ihtiyaçlarını karşılayabilmektir. İstihdam alanlarının yetersiz olmasından kaynaklı işsizlik, yoksulluk artmış, kendi köylerinde vasıflı olan bu insanlar kent merkezlerinde vasıfsız konuma itilmişlerdir. Göç mağdurları ağırlıklı olarak daha çok ucuz iş gücüne dayalı sektörlerde kısa süreli işlerde çalışmak zorunda kalmışlardır. Bu koşullar altında Diyarbakır son derece yoksullaşmıştır. Dayanılmaz boyutlarda olan yoksulluk en çok kadın ve çocukları vurmaktadır. Büyükşehir Belediyesi olarak yaptığımız halk toplantılarında ve mahalle ziyaretlerinde en fazla karşılaşmış ve çözümsüz kaldığımız konu maalesef işsizlik ve yoksulluk sorunudur.

DİKASUM

Göç insanın yaşamını her açıdan zorlaştırırken, özellikle kadınlar ve çocuklar bu faturayı oldukça ağır ödemiştir. Batman ve Diyarbakır'da yaşanan sorunlarla beraber kadın intiharlarında ciddi bir artış gözlenmiş, bir anda medyanın gündemine oturmuştur. Bu öz kıyımlar aslında sürecin ne kadar ağır yaşandığının ispatıdır. 1999 seçimlerinde Diyarbakır Büyükşehir Belediyesi yönetimine seçilen DEHAP lı yöneticiler parti programları gereği kadın ve çocuklarla ilgili ciddi planlamalara gitmiştir. Kadın çalışmaları bölge belediyeleri için çok yeni bir alan olmasına rağmen kadını zorlayan konuların tespiti ve çözüm önerileri için ve özellikle de kadını intihara zorlayan sebeplerin açığa çıkarılarak çözülmesi için Diyarbakır Kadın Sorunları Araştırma Ve uygulama Merkezi DİKASUM Ekim 2001 yılında açılmıştır.

DİKASUM açılırken bir yönetmeliği ve görev tanımı yapıldı. Ancak ilk etapta göç mağduru kadınların ne tür taleplerle böyle bir kadın merkezine geleceğinin tespitinin yapılması gerekiyordu. İlk 6 aylık zaman bu işe ayrıldı. Ev ziyaretleri gerçekleştirildi. Tanıtımlar yapıldı, el ilanları dağıtıldı ve bu arada da bir anket gerçekleştirildi. Merkez açılırken sorunların farkında olarak çalışmalara başlandı. Ancak anket sonuçları ve ilk 6 aylık zaman zarfında gelen başvuru profili değerlendirildiğinde görüldü ki böyle bir merkezden hayatın her alanına ilişkin beklentiler bulunmakta. Göç mağduru kadınların en çok sıkıntı olarak gündemlerine aldıkları ve bizlerle paylaştıkları temel sorun yoksulluk ve işsizlikti. Sağlık sorunlarının çözümü, kendilerine ya da eşlerine sigortalı bir iş, yeşil kartlarının çıkarılması, sağlık kurumlarına duyulan güvensizliğin giderilmesi için belediye sağlık merkezi kapasitesinin artırılması, resmi nikahların gerçekleştirilmesi, çocuklarının okul masrafının karşılanması, hayatlarını devam ettirebilecekleri mümkünse konut ya da yaşadıkları konutun tadilatı, elektrik faturalarının ödenmesi, su parasının alınmaması gibi bir sürü konu başlığı bulunmaktaydı. Yine anadilleri Kürtçe ile kendilerini ifade eden kadınlar gittikleri resmi kurumlarda aşağılandıklarını vurgulayarak, bu kurumlarda Kürtçe bilen kişilerin çalıştırılmasını istiyorlardı.

Bunlarla beraber evlilik türlerinde zorlandıkları berdel, beşik kertmesi, kan bedeli, küçük yaşta evlendirilmelerin durdurulması, aile içi yaşanan şiddetin önüne geçilmesi, namus adına işlenmesi olası cinayetlerden kaynaklı başvurularda bulunmaktaydı. Kadınların hayatını zorlaştıran, kadınlarla birlikte kent hayatına da olumsuz etki yapan bu sorunların çözümü ne tek başına DİKASUM'un ne de yerel yönetimlerin çözebileceği sorunlar değildi. Bunun bilinciyle ilk etapta DİKASUM olarak ihtiyaç

tespitlerini yaptıktan sonra kendimizden yola çıktık. Kadınların kısırlaştırılmasının gündemde olduğu ve güvensizliğin yaşandığı tarihlerde ilk etapta ekip olarak özellikle üreme sağlığı, aile planlaması, gebelik, loğusalık, emzirme, anne sütünün önemi ve ilk yardım konularında işin uzmanlarından eğitimler aldık. Ve eğitim sınıfları oluşturduk.

Okula gidemeyen kız çocuklarının durumunu dikkate alarak ilgili kuruluşlardan okuma yazma eğitici eğitimlerini alarak, okuma yazma sınıfları açtık. Yine toplumsal cinsiyetle ilgili onlarca kaynak taramak suretiyle önce kendi çelişkilerimizden yola çıkarak grup çalışmaları gerçekleştirdik. Ve her şeyden önemlisi ağır travma yaşayan bu kadınlara kurtarıcı olmadığımızı sadece hayatlarını kolaylaştırmak için yol göstericiler olduğumuzu aktardık. Kadınlarla birlikte gelen çocuklarda gündemimizde idi. Çocuklarla ilgili de psiko ve sosyo drama kurslarının uzmanlar tarafından verilmesini sağladık.

Böyle bir merkezin işlevi konusunda sadece kadınların değil özellikle erkeklerin şüpheleri vardı. Öncelikle erkekler mekanı ziyaret ediyor. Yapılan çalışmalarını dinliyor ve eğer ikna olursayakınlarını yönlendiriyordu. Mahallelerde sorulan her bir soru ilk etapta şüphe ile karşılanıyor, sağlık ile ilgili özellikle aile planlamasına ilişkin yapılan çalışmalar protesto ediliyor ve dinlenmiyordu. Ve istendiği kadar da mekanı ziyaret eden bir kadın profili olmuyordu. Anladık ki kadının evden çıkması sadece eşinin izni ile olmuyor evde yaşayan diğer aile fertleri kaynana, kayınbaba gibi kişilerin de onay vermesi gerekiyordu. DİKASUM” a başvuran kadın profili 35 yaşına gelmeden ortalama 8 çocuk doğurmuş, göç etmek zorunda olduğu köy ve şu an yaşadığı mahalle dışında bir yeri görmemiş hareket sahası köyde daha geniş iken kentte 4 duvar arasına sıkıştırılmış, sürekli çamaşır yıkamaktan kendine ve çocuklarına zaman ayarlayamayan kadınlardı. Üstelik fırından alınan ekmek pahalı olduğu için kışın soğukunda dışarıda yazın sıcakta güneş altında tandır ekmeği yapmak zorunda olan bu kadınların hareket etme imkanı bulunmamaktaydı.

Eğitimler, yol gösterici bilgiler, grup çalışmaları elbette önemliydi ancak öncelikli değildi. Bu kadınların rahat nefes almasını sağlayıcı mekanizmalar oluşturmamız gerekiyordu. Ve model geliştirmemiz gerekiyordu. Bunun üzerine Mayıs 2003 yılında Diyarbakır”ın en zor ve göç alan mahallelerinden birinde yani Hasırlı da Hasırlı Beyaz Kelebekler Çamaşır evi ve Tandır Evi modeli gerçekleştirildi. Seçtiğimiz bu mahallede kadınlar için çamaşır makinesi lükstü, zamanında almış olanların ise deterjan alabilecek bütçeleri yoktu. Bu model Türkiye”de ilk defa uygulanan amacı sadece çamaşırın yıkandığı mekanlar oluşturmak dışında kadınların bir arada sorunlarını paylaşabileceği, hayatlarına

yansıyacak bir takım eğitim talebinde bulunabilecekleri, birbirlerini yargılamadan ve kendilerini biraz da kendi evlerinde hissedebilecekleri kadar iddialıydı. 9 çamaşır makinesi, 9 kurutma. 6 ütü 2 dikiş makinesi, bir çocuk odası ve eğitim sınıfıyla ele alınan bu modelde çalışmalarını oturtmak aslında pek de kolay değildi.

Hasırlı alışkanlıklarını bırakmada direnç gösterdiği gibi yenilikleri sahiplenme konusunda da zor bir mahalleydi. Ücretsiz hizmet verilen çamaşır evinin işleyişi öncesi biz çalışanlar ciddi sınavlardan geçirdik. Mahallenin ileri gelen erkekleri bu mekanlarda ne tür hizmetler verileceği konusuna şüphe ile yaklaştı. Eski Diyarbakır genelevin bu mahallede oluşu hafızalarda tazeliğini koruyordu. Çamaşır evinde de ağırlıklı olarak kadınların çalışıyor olması onlar için sorundu. Erkekler ilk aylarda öncelikle kendileri mekanı takip etti, gelip ziyaret edenler, oldu. Anlamaya çalışanlar olduğu gibi bizi kılığımızla kıyafetimizle yargılayanlarda yabana atılacak gibi değildi. Takip edilme yaşadığımız psikolojik şiddetin çok küçük bir örneğiydi. Ve belirli bir güven ortamı oluştuktan sonra eşlerini göndermeye başlayan erkekler şu an mahallede mekanı sahiplenen ve çalışmalarımızı destekleyen bir kitleye dönüştü.

Ve Kadınlar....

Kadınlar, küçük yaşta, henüz çocuk iken evleniyor, çocuk yaşta doğum yapıyor, bebeklerini büyütüyor, kalabalık ailelerin yükünü kaldırıyorlardı. Hukuki, psikolojik, sosyal, sağlık, eğitim gibi alanlarda bilgiye erişim konusunda ciddi sıkıntılar yaşayan kadınların bir kısmı mahallenin dışına yıllarca hiç çıkmamıştı. Bu konularla ilgili planlamalara gittik. Ancak bizler açısından başlangıçta en önemli sorun kadınlarda saat kavramının olmamasıydı. Çamaşır evinde bulunan makineler 46 dakikada devir yapıyor. Ve haftanın 5 gününe dair ortalama saat başı 9 kişilik listeler oluşturmamız gerekiyordu. Her kadının çamaşır evindeki tüm etkinliklere katılımı konusunda saat ile ilgili bir sorun yok iken çamaşırılarını yıkama konusunda belirlenen saate uymamaları halinde sistem alt üst oluyordu. Evlerde saat yoktu. Kadınlar belirlenen saatte gelemedi, gelmedi, biz de ikna ederek, zaman zaman da ısrarda direterek sistemi oturtmayı başardık.

Hasırlı mahallesi DİKASUM olarak bizleri çok büyüten bir mahalle oldu. Zordu, ama geri bildirimleri aldıkça isabetli bir tercih yaptığımızı anlıyorduk. Masa başlarında oturarak ele alınan projelerin hiçbir anlamının olmadığını gösterdi kadınlar bize. Hamile bir kadına düzenli beslenmeyi anlatırken, kadının “Hocam ben 2 yıldır yoğurt yememişim, ne düzeni yoğurdun rengini unuttum. Köyümde yaban otu toplayıp

kaynatıp yiyordum aç kalmıyordum burada o da yok” demesi şık kitapları süsleyen önemli bilgilerin kadınların hayatıyla paralel olmadığını ve bilgi taşıyanlar olarak ne kadar da acemi olduğumuzu görmemizi sağladı.

Mahalleli dışarıdan gelen gazetecilere ve heyetlere karşı temkinli idi. Çünkü ziyarete gelenler hayatlarına dokunuyor, hikayelerini derliyor, anketlerini dolduruyor zaman zaman söz vererek, hayatlarından çekip gidiyordu Şehir dışından gelip mahalleyi ziyaret eden doktorlardan birinin hasta bir bebeği iyileştirme sözü vermesi bir anneyi umutlandırmıştı. Doktor gitti, kadın haftalarca bekledi ve doktor bir daha ne geldi, ne aradı, ne de sordu. Bebek öldü. Kadın da gururu kırık, doktorun sözüne inandığı için günlerce kendine yüklendi. Ve aynı zamanda biz doktoru mahalleye götürdüğümüz için bizlere de yüklendi. Bu ve buna benzer birçok olumsuz olayın yaşanması sonrası tamamen vicdani sorumlulukla yürütülebilecek bu çalışma birçok şeyi gözden geçirmemizi sağladı. En önemli kural ise ağzımızdan çıkan her bir cümlenin mahalleli tarafından takip edildiği. Klasik politikacılar gibi “Bu gün git yarın gel” deme lüksümüzün olmadığı ve geri döndürülmesi imkansız zamana karşı mücadele edildiği gerçeği.

Modelin tutması sonrası göçlerle beraber haritalara yerleşen Ben U Sen ve Aziziye mahallelerinde de çamaşır evleri açıldı. Her 3 çamaşır evinde kapasiteler kadınların ihtiyacı dikkate alınarak gözden geçirildi. 3 mekanda toplam 45 çamaşır makinesi, 9 kurutma, 12 ütü, 6 dikiş makinesi, 3 çocuk odası ve 3 eğitim salonu ile çok büyük bir aile olundu. Artık DİKASUM ve çamaşır evleri her hafta düzenli 2 bin 250 kadına ev sahipliği yaparak büyümeye devam ediyor. Kadınların çamaşırını yıkanırken kendileri eğitim sınıflarında istedikleri ve ihtiyaç duydukları konu başlıkları ile ilgili eğitimden geçerken, çocukları ise çocuk odalarında okul öncesi eğitim alma şansına erdi. İsteyen kadın ütüsünü yaparken, isteyen kadın elbiselerindeki söküğünü dikebildi.

Bitmeyen Yaslar

DİKASUM’da bir taraftan yıkanan çamaşır ve oluşturulan eğitim sınıflarının rutin işleri devam ederken diğer taraftan günü birlik karşılaşılan ve aylarca hatta yıllarca takip etmemiz gereken olaylarda bulunmaktaydı.

Köylerin boşaltılma sürecinde tacize tecavüze uğrayan kadınlar bulunmaktadır. Kadınların büyük bir kısmı yaşadıklarını ikinci bir insana aktaramamanın verdiği ağır yük ile ağır psikolojik sorunlar yaşamaya devam etmektedirler. Bölgede dini inanışlar oldukça güçlüdür. Ölenlerin ardından verilen mevlitler, tutulan yaslar hatta diğer illerde ender rastlanan

yas evleri gidenlere saygının da bir ifadesi olarak tanımlanmaktadır. Diyarbakır sokaklarında yıllarca OHAL gerçeği ile yaşayan bu insanlar kent merkezi ve mahallelerinde yaşanan hala faillerinin bulunmadığı iddia edilen binlerce faili meçhul cinayetin sorgusu, cezaevlerinde işkencede öldürülenlerin yakınları, toplu mezarların hala gündeme geliyor olması, kırsala gidenlerden alınamayan haberler ve ölüm haberlerine rağmen cesetlerinin nerde olduğu bilinmeyen binlerce insanın ağır yükü kadınların omuzlarındadır.

“Allahın Gücüne Gitmesin”

Kurum olarak sözlü tarih çalışması yaptığımız dönemde zaman zaman başvurularımızın evinde kalarak yaşamlarına tanıklık ediyoruz. 2003 yılı Ramazan bayramı öncesi bir başvurucunun evinde 4 gün geçirerek bayramların bu ailede nasıl yaşandığını gözlemledik. Bu başvurucu DİKASUM”da okuma yazma öğrenen, 5 çocuk annesi, çamaşırları çamaşır evinde yıkanan, düzenlediğimiz eğitimlere katılan bir kadın. Eşinden haber alınamayan bu kadının evinde sabahladık. Sabah namazı kılındıktan sonra mezarlığa geçtik. Mezarlıkta dolaşırken mezar taşlarına bakan başvurucuya isterse baktığı ismi söyleyebileceğini kendisine yardımcı olabileceğimizi söylediğimizde önce bir mezar taşı tespit ederek, duasını okudu. Sonrası ağlayarak, “Hocam benim burada mezar taşım yok ki “ dedi, Bunun üzerine neden bu mezarlığa geldiğimizi sordüğümüzde “Ben Silvan’lıyım. Silvan’a bağlıdır köyümüz. Köyümüz Hizbullahın elinde. 1992 yılında Hizbullahçılar köyde kendilerinden olmayan evleri bastı. Babamı, 2 kardeşimi, 2 amca oğlumu o gece öldürdüler. Biz o gece köpekler cenazelerimizi yemesin diye toprağı eşeledik cesetlerimizi gömdük. Sonra sabah olmadan üstümüzdekilerle hemen yola çıktık ve bir daha da gidemedik. Korkuyoruz. O yüzden ben her sene bayramda bu mezarlığa gelirim, ederim duamı. Allah’ın gücüne gitmesin.”

Yıllarca Paylaşılamayan Sırlar

“2001 yılında merkeze gelen bir kadın temizlik hastalığına tutulduğunu belirterek, eşi ile çok mutlu olduğunu ve Allah’ın bu mutluluktan dolayı kendisini cezalandırdığını aktardı. Kayıtlarımıza geçen bu kadın 15 yıllık evli 3 çocuk annesi ve 32 yaşında idi. Merkeze gelmeden önce Diyarbakır Dicle Üniversitesi Psikiyatri Servisi’nde ve İstanbul Bakırköy Ruh ve Sinir Hastanesi”nde tedavi gördüğünü aktardı. Yıllarca süren tedavinin bir sonuç vermediğini iddia eden kadın artık koca karı ilaçları ile hastalığının çözümünü bulmaya çalıştığını söylüyordu. Hastalık olarak kadın evinden herhangi bir yere (komşu, kaynana ya da alışveriş) çıktığında sokakta üstüne bir damla su gelmesi halinde bunu görmesi halinde hemen eve

dönerek saatlerce düşün altında kaldığını aktarıyordu. 3 çocuğu herhangi bir ailenin çocukları kadar temiz gözüküyordu. Ancak kadın hayatının büyük kısmını suyun altında geçirdiğini söyleyerek yardım istiyordu. 8 aylık zaman zarfında kadın ile yapılan görüşmelerde bir sonuca varılmadı. Zaman zaman kadının evini de ziyaret ederek, sorunun konuşulması sağlandı. Yine bir ev ziyaretinde kadın köylerinden nasıl göç ettiklerini ve geride bıraktıklarını anlatmaya başladı. Önce olayı gün ay tarih vermeye başlayarak anlatan kadın köylerinin askerler tarafından nasıl yakıldığını anlatırken kendini tutamadı ve ağlamaya başladı. Adeta sinir krizi geçiren kadın 12 yıl önce gerçekleşen bu olay ile ilgili bu güne kadar eşine bile anlatamadığı bir şey olduğunu söyledi ve ağlayarak devam etti: “Asker köye geldi. Koruculuğu dayatmışlardı kabul etmedik. Köyü yakacağız dediler önce nasıl yakarlar dedik. Erkekleri harmana topladılar. Köyün etrafını herhalde gaz döktüler. O sırada ben çocuklara bakmak için sedirli odaya gittim. Bir asker geldi kapıyı tuttu, Beni yatırdı. Ağzımı kapadı bağıriyordum sesim gitmiyordu kimseye. Pijamamı soydu. Bana tecavüz edecekti tam biri çağırdı. Üstümden kalktığımda baldırımında bir ıslaklık vardı.”

Tecavüzün tam gerçekleşmediğini aktaran kadın bu olayı kimse ile paylaşmadığını ve kendine yük olduğunu ilk defa konuştuğunu söyledi. Tecavüz olsun ya da olmasın erkeğin sperminin kadın tarafından hissedilmesi kadının yıllardır psikolojisini bozan ve temizlik hastalığı olarak tanımladığı sorununun bundan kaynaklı olduğu tespitini yaptık. Bu gerçeğin açığa çıkmasıyla kadına gittiği hastanelerde bu olayı paylaşım paylaşmadığını sorduk. Kadın uzmanlarla bu konuyu paylaşmadığı için yapılan tedavilerde istenen sonucu vermemişti.”

2006 Yılı Faaliyetlerimiz

DİKASUM’a bağlı Hasırlı, Ben U Sen ve Aziziye Beyaz Kelebekler Çamaşır evi ve Hasırlı Tandır Evi 2006 Yıllık Faaliyet Raporu”nu paylaşma ihtiyacı hissediyoruz. Çalıştığımız mahallelerde binlerce kadın mekanımızı ziyaret ederek hayatlarına dair çok önemli ayrıntıları bizlerle paylaştı. İntihar girişiminde bulunan, namus adına işlenmesi olası cinayetlere ilişkin başvurular, iş talepleri, sağlık problemlerinin çözülmesi talebi, yeşil kart resmi nikah başvuruları, aile içi şiddet problemi yaşayanlar, çocuğu üniversiteyi kazanan aileler, askere gidecek parası olmayan gençler, yaşlılık ve özürlülük maaşı için destek isteyenler, okuma yazma kursları ve açık öğretim lisesi kayıtlarına varıncaya kadar çok değişik konu başlıkları raporlarımıza yansdı. DİKASUM”a 767 kadın başvururken, 489 kadın Hasırlı’da 978 kadın Ben U Sen”de, 293 kadında Aziziye’de kayıtlarımıza geçti. Başvurucuların tüm taleplerini karşılama imkanımız olmadığı

için gelen başvurular gruplara ayrılarak ilgili kurum ve kuruluşlara yönlendirildi.

Makineler 157 bin devir gerçekleşti: DİKASUM”a bağlı 3 çamaşır evinde 45 çamaşır makinesi, 9 kurutma, 12 ütü, 6 dikiş makinesi, 3 eğitim salonu ve 3 çocuk odasıyla yıl içerisinde sürdürülen çalışmalar şöyle: Hasırlı”da 1218 aile, Ben U Sen”de 1 493, Aziziye”de ise 985 kayıtlı ailenin çamaşırları düzenli olarak yıkandı. Makinelerimiz yıl içerisinde toplamda 157 bin 478 devir gerçekleştirirdi. Kurutma makinesi, ütü ve dikiş makinelerinden 5 bin 220 kadın faydalandı. Hasırlı Tandır Evi’imizde 683 kadın ekmeklerini hijyen bir ortamda pişirdi.

Bireysel görüşmeler yapıldı:Yıl içerisinde namus adına işlenmesi olası cinayetlere ilişkin yapılan 13 başvuru değerlendirilerek, kurum ve kuruluşlardan oluşturulan heyetlerle bu kişilerin aileleri ile görüşülerek sorunlar giderildi. Akrobalarını yitiren, intihar girişiminde bulunan, psikolojik sorun yaşayan, kaza geçiren, sağlık problemi yaşayan, loğusa olan, sel felaketinden dolayı evleri tahrip olan, hastanede uzun süre yatmak zorunda kalan aileler de ziyaret edilerek, görüşmeler yapıldı. DİKASUM personeli 22 ev ziyareti gerçekleştirirken, Hasırlı’da 232, Ben U Sen”de 287 ve Aziziye “de 72 ev ziyareti toplamında 613 ziyaret gerçekleştirildi.

Aile İçi Şiddet başvuruları: Yıl içerisinde binlerce kadın sorunlarını paylaşıyor olmasına rağmen özellikle aile içi şiddete ilişkin başvurularda kadınlar ciddi problemler yaşamakta. Şiddet kadınlar tarafından yeterince bilinen bir kavram olmamasına rağmen zaman zaman meşru görülmesi de sorunları artırmaktadır. Yıl içerisinde DİKASUM’a 167, Hasırlı Çamaşır evine 150, Aziziye Çamaşır evine 93 ve Ben u Sen Çamaşır evine 178 kadın şiddetin değişik şekillerine maruz kaldığını belirterek, yardım talebinde bulunmuştur.

Eğitime devam edildi: AÇEV ve Halk Eğitim ile ortaklaşa sürdürülen 1. ve 2. Kademe okuma yazma eğitimleri için 9 sınıf açıldı. 138 kişiye sertifika verildi. Türkiye Aile Planlaması Vakfı ve belediyemize ait Sağlık Merkezi ekibinin de desteğiyle kadınlara üreme sağlığı, aile planlaması, ilk yardım, anne sütünün önemi, cinsel yolla bulaşan hastalıklar, güvenli annelik, loğusalık, aşular, çocuk gelişimi vs konularında bireysel ve grup görüşmeleri gerçekleştirildi. Merkeze bağlanan 13 yeni mahallede ziyaret edildi. Buna göre DİKASUM’da 324, Hasırlı’da 421, Ben U Sen”de 1013, Aziziye”de 418 kadın olmak üzere köy gezileri ile birlikte toplamda 2 bin 176 kadına ulaşıldı.

Kuruluşlara ev sahipliği yapıldı: Mastır ve doktora öğrencilerinin yanı sıra TESEV, İHD, Kalkınma Merkezi, YG 21 Kadın Meclisi, Kadın

Platformu, UNICEF destekli Benim Ailem Projesi, Uluslararası Af Örgütü ve EPİDEM'e bağlı psikologların mahallelerde gerçekleştirdiği grup çalışmaları ev sahipliği yapılarak kadınların ihtiyaçlarına yönelik bilgi alması sağlandı.

Aileler düğün salonlarına taşındı: Ekonomik sebeplerden dolayı resmi nikah işlemlerini gerçekleştiremeyen aileler tespit edilerek, Kaplan Düğün Salonu'nda 163 çiftin resmi nikahı toplu kıyılırken, 8 Mart etkinlikleri kapsamında 612 kadın ile Nilgün Düğün Salonu'nda etkinlik düzenlendi.

Aile ekonomisine katkı sağlandı: DİKASUM'a başvuruda bulunarak gündelik temizlik, çocuk bakıcılığı, sekreterlik, kuaför ve çeşitli işyerlerinde büro elemanı olarak DİKASUM'dan 363, Hasırlı'dan 68, Ben U Sen'den 54 ve Aziziye'den 52 kadın bu işlere yönlendirildi.

Iraz TOROS

Tarsus Belediyesi Kadın Danışma Merkezi ve Kadın Sığınma Evi

Tarsus Kadın Danışma ve Dayanışma Merkezi ile Tarsus Kadın Sığınma Evi, T.C. Başbakanlık Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Fonu, Sosyal Riski Azaltma Projesi- SRAP kapsamında / tarafından Tarsus'u Kalkındırma, Dayanışma ve Güzelleştirme Derneğine yapılan bir hibe sonucunda Şubat 2006 da, Tarsus Kaymakamlığı ile Dernek arasında imzalanan işbirliği sözleşmesiyle SHÇEK Özel Hukuk Tüzel Kişileri Yönetmeliği esas alınarak hayata geçmiştir. Proje süresince denetleyici ve destekleyici “**Üst Komite**” ayda bir Tarsus Kaymakamının başkanlığında rutin toplantılar gerçekleştirmiş ve de işleyişte karşılaşılan sorunlara acil çözümler bulmak konusunda büyük başarı sağlanmış; projenin başarısında hayati bir rol oynamıştır.

Projenin sonlandığı 2007 Ocak ayında, alınan bir Belediye Meclisi kararı ile Sığınma Evi ve Danışma Merkezinin devri Tarsus Belediyesine yapılmıştır. “**Üst Komite**” projenin sonlandığı tarihten sonra da toplantılarına ara vermeden devam etmiştir.

Üst Komite:

- Tarsus Kaymakamı (Sığınma Evinde kalan tüm konuklarımız ve çocukları yeşil kart sahibi olurlar, Nüfus Müdürlüğü Nüfus cüzdanı olmayan kadınlara bürokratik engeller çıkartmaksızın Nüfus Kağıdı çıkartır, Sosyal Yardımlaşma Vakfı kadınlara resmi yazışmalar sonucu gerekli nakdi destek, gıda desteği ve eşya yardımı verilir.)
- Tarsus Belediye Başkanı (Tarsus Belediyesi Kadın Sığınma Evine 1 adet resmi araç tahsis etmiştir ve bu araç ve şoförü kadınların şehir içi tüm seyahatlerinde istedikleri taktirde hizmet verir, belediye yemekhanesi kadınlar ve çocukların 3 öğün yemeğini verir, ve Kadın sığınma Evinin tüm rutin giderleri Tarsus Belediye Başkanlığı tarafından karşılanır.)
- Tarsus İlçe Emniyet Müdürü (155 Polis İmdat Hattı ihbarlarda en geç 3 dk içinde olay mahallinde olur)
- Tarsus SHÇEK İlçe Müdürü (Kadınlar kendi evlerini kurduğunda çocuklar için nakdi yardım alabilmeleri için resmi yazışmalar yapılır, kadınların okul öncesi çağda olan çocukları için kreş yardımı sağlanıyor)

- Tarsus Yerel Gündem 21 Kent Meclisi Başkanı (Yerel Gündem çatısı altında yapılan tüm faaliyetlerde komisyonlar destek veriyor.)
 - * Gerekli durumlarda Nüfus Müdürlüğü, Milli Eğitim Müdürlüğü, İnsan Hakları Komisyonu temsilcileri de katılırlar.

Tarsus Kadın Danışma ve Dayanışma Merkezini Niçin Kurduk?

- Kadın Danışma Merkezi Türkiye genelinde telefonlara 24 saat cevap veren tek Kadın Danışma Merkezidir (0 324 614 72 22). Sığınma Evimizin adresi ve telefonları Yönetmelikler ve Sığınakların Evrensel İlkeleri gereği gizli tutulur.
- Dinlemek ve anlamak için..
- Psikolojik ve hukuki destek vermek için...
- Aile veya eşle bir araya gelmeyi tercih etmeleri halinde ailenin şiddet içermeyen bir ortam haline gelmesi ve çocukların şiddetten uzak, sağlıklı bir ortamda yetişmesi için...
- Kadınlara hukuki danışmanlık sağlayabilmek için...
- Kadınları üreme sağlığı, doğum kontrolü, ana-çocuk sağlığı v.b. konularda bilgilendirmek için..
- Kadınlara psikolojik destek grupları oluşturmak için..
- Kadınlara tüketici değil üretken bireyler olabilecekleri mesleki bilgi ve beceri eğitimleri vermek için...

Danışmanlık vermek için:

- o Eşler arası uyumsuzluk...
 - Evliliğe hazırlık...
- o Tek ebeveynlik...
 - Boşanma öncesi veya sonrası adaptasyon süreci
- o Rehberlik...

İstatistik Şubat 2006- Mart 2007

- Kadın Danışma ve Dayanışma Merkezine Toplam Başvuru 413
- Kadın Sığınma Evinin Sunduğu Barınma Hizmetinden Faydalanan Sayısı 107 (42 si kadınların çocukları)

Tarsus Kadın Sığınma Evi:

Verilen hizmetler:

- Tıbbi destek – Tarsus Belediyesi Lokman Hekim Polikliniği tarafından verilmektedir.
- Kadın Sığınma Evinde 24 saat açık bir revir bulunmaktadır.
- Psikolojik danışmanlık- Kadın Sığınma Evi Psikologu birebir terapi vermektedir.
- Hukuki danışmanlık- Tarsus Adli Yardım Büro Başkanlığı tarafından gönüllü avukat tayini ile sağlanmaktadır.
- Sosyal danışmanlık- Sivil Toplum Kuruluşları ile sosyal programlar düzenlenmektedir.
- Kapalı mekan aktiviteleri: Psikodrama/ Tv/ Müzik/ Ev oyunları/ El Sanatları/ Dikiş/ Kitap / Dergi/ Örgü/ Bilgisayar
- Ev eşyası ve kıyafet yardımı: Kadın Sığınma Evi bünyesinde kurduğumuz 2. el eşya depomuzda evde kalan kadın ve çocuklarına kıyafet ve evden ayrılan kadınlara ev eşyası yardımı yapılmaktadır.

Atölyeler:

- El Sanatları Atölyesi
- Takı Atölyesi
- Bilgisayar Atölyesi

Tüm atölyelerimiz Halk Eğitim Merkezinin görevlendirdiği “kadın” öğretmenler tarafından çalıştırılmaktadır. Sığınma Evinde kalan konuklar hafta içinde çalıştığı için kurslar haftasonları ve akşam saatlerinde açıktır. Kursların sonunda kalan konuklarımız sertifika almaktadırlar.

Kadınların atölyelerde ürettikleri ürünler Tarsus Belediyesinin tahsis ettiği bir dükkanda satılmaktadır.

Güvenlik:

- Kadın Sığınma Evinde 24 saat esas olan bir nöbet sistemi vardır. Bahçe kapısında silahlı güvenlikler 24 saat hizmet vermektedir ve kapıda nöbet tutan güvenlik personeli sayısı toplam 4 tür. Evin bahçesinde hizmet veren güvenlik görevlilerin tamamı erkektir.

- Sığınma evinin içinde gündüz 4 yardımcı personel ve akşamda 2 güvenlik personeli hizmet vermektedir. Evin içinde çalışan yardımcı personelin tamamı “kadın” dır.

Gerekçelerimiz vardı...

- Dünyada her 5 kadından 1 i aile içinde fiziksel ya da cinsel şiddet görüyor.
- Şiddet, kadınlar için, kanser nedeniyle ölüm ve sakatlıklara eşdeğer ciddiyette görülüyor.
- Yoksullukla yaşayan 1.2 milyar insanın % 70 i kadın.
- Erkeklerin % 40' ı kadın ve kız çocuklarını şiddetle disipline etmeyi kabul edilebilir görüyor.
- Türkiye de her 3 kadından 1 i aile içi fiziksel şiddete maruz kalıyor.
- Psikolojik, cinsel ve ekonomik şiddetin biri veya birkaçının birlikte görülme oranı % 97.
- Türkiye de son 4 yılda 54 kadın namus adına ailesi tarafından katledildi.

Destek Verenler...

- Yerel Gündem 21 Kent Meclisi
- Kadın Komisyonu
- Gençlik Meclisi
- Çocuk Meclisi
- Sivil Toplum Örgütleri
- Dernekler
- Odalar
- Tarsus Kaymakamlığı
- Tarsus Adliyesi Aile Mahkemesi
- Tarsus Emniyet Müdürlüğü
- Mersin Üniversitesi
- Özel Çağ Üniversitesi
- Sosyal Hizmetler Çocuk Esirgeme Kurumu Müdürlüğü
- İlçe Sağlık Müdürlüğü
- SSK ve Devlet Hastaneleri
- Ana – Çocuk Sağlığı Müdürlüğü

- Nüfus Müdürlüğü
- Milli Eğitim Müdürlüğü
- Halk Eğitim Merkezi
- Mahalle ve Köy Muhtarları
- Basın Kuruluşları

Sığınakların Evrensel İlkeleri:

- Sığınakların adresleri gizlidir (Törenle açılmazlar) başvuran kadınlar hakkında bilgileri gizli tutulur.
- Kadınlar arasında yaş, cinsel tercih, sınıf, sakat olma, din, mezhep, dil, meslek, medeni hal, milliyet, renk, siyasi görüş ve benzeri durumuna göre ayrımlar gözetilemez.
- Sığınaklarda hiçbir kadına veya çocuğa baskı ve şiddet uygulanamaz.
- Sığınaklarda çalışmalar yalnızca kadın bakış açısına sahip kadınlar tarafından yürütülür.
- Sığınaklar kadınları ve çocukları birlikte kabul eder.
- Sığınaklar kadınlar ve çocukların güvenliğini sağlamak zorundadır.
- Kadınların şiddeti yaşıyor olmaları esastır ve söyledikleri geçerlidir.
- Sığınakta hukuki, psikolojik, tıbbi destek ile meslek kursları ve iş bulma olanakları ve çocuk bakım desteği sağlanarak, sığınakta kadınların özgüvenini kazanacak bir yaşam ortamı sağlanmalıdır.
- Sığınakların mutlaka kadın danışma merkezleri ile açılması gerekmektedir.

*Aile İçinde Kadıma Yönelik Sıdettele Mücadelede
Deneyimler Öncelikler İşbirlikleri Aröhyesi*

Ebru HANBAY ÇAKIR

Kadın Dayanışma Vakfı

Bu çalışmada Kadın Dayanışma Vakfı olarak yerel yönetimlerle gerçekleştirdiğimiz işbirlikleri deneyimleri hakkında bilgi vererek, bu süreci kısaca sizlerle paylaşmaya çalışacağım. Bu deneyimlerin ilki Kadın Dayanışma Vakfı -Altındağ belediyesi işbirliği. Altındağ Belediyesi ile olan deneyimimizi vakfımızın kurucu üyesi ve o sürecin içinden Nazik Işık'ın daha önce bu süreci anlattığı ve ayrıntılarını 'Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele Alanında Belediye-Kadın Kuruluşu İşbirliği:Deneyimler, Sorunlar,Çözümler' atölyesi kitabında bulabileceğiniz sunumdan özetle aktarmaya çalışacağım.

Altındağ Belediyesi – Kadın Dayanışma Vakfı İşbirliği Deneyimi

Bu işbirliğinin arka planında 1987'de örgütlenen 'Dayağa Hayır' kampanyası ve bu kampanyaya Ankara'da katılan 'Kadın Tartışma Grubu' var. Bu süreçte grup Ankara'da bir Danışma Merkezi ve Sığınmaevi oluşturmaya dair çalışmalar gerçekleştiriyor ve bir proje ortaya çıkartılıyor. Ancak proje maliyetinin yüksekliği nedeniyle bu işi bir belediye ile protokol yaparak gerçekleştirmenin daha uygun olacağına karar veriliyor.

Projeyi belediye ile gerçekleştirmek istemenin diğer nedenleri şu şekilde sıralanabilir;

- Danışma Merkezi ve Sığınmağın sürekliliğini sağlama düşüncesi
- Kadınlar olarak kamu kaynaklarını kullanmayı istemek
- Yerel yönetimlerin merkezi idareye göre daha erişilebilir olması
- Yine merkezi idareye göre Yerel yönetimlerde karar alma zincirinin daha kısa olması,
- Yerel yönetimlerle kişisel ilişkilerimizin olması
- Yerel yönetimlerde, özellikle sosyal demokrat belediyelerde, yeni bir yerel yönetim tarzı oluşturmak ve bunu sosyal devlet fonksiyonlarıyla birleştirerek oluşturma yönündeki arayış
- Aynı zamanda, Yerel yönetimlerle işbirliği oluşturmanın ilkesel-politik bir tercih olması.

Neden Altındağ Belediyesi ? sorusunun nedeni ise şöyle sıralanabilir:

- Ulaşım bakımından Ulus'un merkezi bir yerde olması ve tek vasıta ile Ankara'nın her yerinden ulaşılma imkanının olması. Özellikle

- Danışma Merkezi ve Sığınmaevine kadınların kolaylıkla ve ucuz bir şekilde ulaşabilmesi için bu önemli bir özelliktir.
- Altındağ yerel imkanları kullanma açısından avantajlı bir ilçeydi. Şöyle ki şehrin toptancı hali, sebze hali ilçe sınırları içindeydi ve bu sığınmaevinin önemli giderlerini (gıda ve temizlik giderleri) yerel imkanlarla karşılama açısından önemliydi. Bu kapsamda belediye bünyesinde bulunan et tanzim-satış biriminden de sığınmaevi et ihtiyacını karşılamış ve bu sorunu da yerel imkanlar dahilinde çözme fırsatı elde etmiştir.
 - Sağlık kurumlarının önemli bir kısmının Altındağ ilçesi sınırları içinde olması. Sığınmaevinde kalan kadınların ve çocukların sağlık hizmetlerinden yararlanması açısından bu bir avantajdı nitekim Büyükşehir Belediye Hastanesi ile protokol yapılarak sığınmaevinde kalan kadınların ve çocukların ücretsiz olarak sağlık hizmetlerinden yararlanması sağlanmıştır. Sığınmaevinde kalan hamile kadınların doğum yapması açısından da bu önemli bir özellikti.
 - Otobüs (terminal o tarihte ulusta idi) ve tren garının Altındağ sınırları içinde olması önemli idi. Bizi Ankara dışında arayan ya da Ankara'ya gelip gar ve terminalden bir şekilde bize ulaşan kadınların Danışma Merkezine ya da Sığınmaevine ulaşımı böylelikle kolaylaşabilecekti. Belediye otobüslerinden indirimli bilet ve kart edinmemiz belediye ile çalıştığımızdan dolayı zorlanabiliyordu. Kadınların ilçe içindeki ulaşım sorunu böylelikle ücretsiz bir şekilde çözülmeye çalışılıyordu.
 - Altındağ Belediyesi'nin sahip olduğu bir takım özelliklerden dolayı işbirliği geliştirmeyi tercih ettik. Bunlar şöyle özetlenebilir;
 - Belediye yönetimi Sosyal Demokrat partidendi, yöneticileri yeni bir belediyecilik anlayışı oluşturmaya çalışıyorlardı. Belediye yönetimi sivil toplum kuruluşlarıyla çalışmaya, işbirlikleri geliştirmeye açıldılar.
 - Belediye meclisi'nde sosyal demokrat partiden üç kadın üye vardı, onlarla iyi ilişkiler kurmuştuk. Belediye başkanıyla görüşmelerimize bizzat katılarak, bizimle birlikte olduklarını gösteriyorlardı.
 - Biz belediye Başkanı ve Başkan Yardımcısını onlarda bizim bir kısmımızı iyi tanıyorlardı. Karşılıklı kişisel iyi ilişkiler, bizlerin güvenilir olduğuna ilişkin kanaat de önemli bir olumluluktü.

- Belediye başkanının ve Başkan Yardımcısı'nın eşleriyle görüşmüş, çalışmamıza onları da katmıştık. Aynen belediye meclis üyesi kadınlar gibi onlarda belediye ile yaptığımız görüşmelere katıldılar ve bizlere destek oldular.
- Fikir ve proje tamamen bizimdi. Güvenilir olmamız projenin gerçekleştirilmesinin bir garantisiydi. Belediye açısından güvenilir olmak, kadınlarla ve kadınlar için çalışmakta olduğumuzun, stratejimizin güçlü olduğunun kabul edilmiş olması anlamına geliyordu.

İşbirliğimizin şartları nelerdi?

- İşbirliği için encümen ve meclis kararları alındı. Bu bizi görel olarak garanti altına alıyordu.
- Protokol yapıldı böylece rol ve sorumluluklar tanımlı hale geldi.
- İşbirliğimizin kapsamı kadın danışma merkezi ve sığınmaevi idi. Danışma Merkezi belediye adına hizmet verecek, sığınak ise vakfa ait olacaktı.
- Anlaşmamız gereği belediye adına hizmet sunan Danışma Merkezinde de belediye işleyiş ve kararlara karışmayacaktı. Biz de belediyeye her ay düzenli istatistiksel bilgi verecektik.
- Bizden ve belediyeden birer temsilciden oluşan bir 'yürütme kurulu' sorun çözmenin ilk basamağıydı.
- İşbirliğimizin içinde şunlar yer alıyordu:
 - Hem danışma merkezinin hem sığınmağın mekanı belediyeye ait binalar arasından tarafımızca seçilmişti.
 - Bakım- onarım, telefon sisteminin kurulması işlerini Belediye gerçekleştirdi.
 - Yemek, personel giderleri, telefon, ısınma ve elektrik faturalarının ödenmesi, v.b işletme giderlerini belediye karşılıyordu.
 - Sığınmaevinde kalan kadın ve çocuklara sağlık desteği belediye tarafından karşılanıyordu.
 - Bize bağışlanan eşyalar (ev kuran kadınlara verdiğimiz ev eşyaları v.b) için bir depo imkanı belediye tarafından sağlanmıştı.

- Taşıma işleri, ulaşım desteği ve yerel güçlerle ilişkilerde destek belediyenin bize sağladığı diğer olanaklardı.
- Vakıf, belediyenin kadınlara yönelik çeşitli etkinliklerinde bilgi ve deneyimle destek oluyordu. Örn. Programlara konuşmacı olmak ya da bulmak.

Bu işbirliğinin sağladıkları'nı ise şöyle özetlemek mümkün:

- Ankara'nın ilk Kadın Danışma Merkezi, Türkiye'nin ilk bağımsız kadın sığınağı, yani bir kadın kuruluşuna ait sığınağı, bu işbirliği sayesinde gerçekleşti.
- 3.000'den fazla kadın, Danışma Merkezimizden, 320 kadar kadın da (çocuklarıyla birlikte) sığınmaevimizden yararlandı.
- Kadın Dayanışma Vakfı'nı Belediye ile protokol yapmak için tüzel kişiliğe ihtiyacımız olduğu için ve tüzel kişilik tercihimizde vakıf olduğu için kurduk. Bugün Türkiye kadın hareketinin önemli bir kuruluşu olduğuna inanıyoruz.
- Yaşadıklarımızdan edindiğimiz bilgi, birikim ve deneyim ile bir çalışma modeli oluşturduk. Bu model ve deneyimleri diğer işbirliklerini oluştururken de kullandık, kullanmaya devam ediyoruz.
- Kötü komşu mal sahibi etti. Sığınak ve Danışma Merkezi binalarımız vakfımıza aittir. Bu 'kötü komşu', 1994 yerel seçimlerinde Belediye'de seçimleri kazanan siyasi partinin belediyeye getirdiği yeni yönetimdi. Seçimlerden sonra yaklaşık 2 yıl çok sıkıntılı bir dönem geçirdik. Belediye tek taraflı olarak protokolümüzü bozdu, belediye yöneticileri gece yarılarda sığınmaevimize çatıdan girmeye kalkıştı, suyumuz, elektriğimiz, kaloriferimiz kesildi. Bunların hepsiyle mücadele ettik. Sonunda bir gazetede sığınmaevimizin resmi ve adresi yayınlandı. Bir süre kaymakamlıktan aldığımız güvenlik desteği ile evi, evde kalan kadın ve çocukları koruduk ama mümkün olan en kısa zamanda kendi evimize taşındık.
- Yerel dinamikleri, kısmen de olsa harekete geçirebildik ve bize göre önemli ölçüde kullandık. Bu önemli bir deneyimdi, bize çevremize farklı bir gözle bakmayı öğretti. Örn; eczaneler listemizdeki eczanelerin her birinde ayda bir paket bebek bezi ve kadın pedi almakla evimizin bez ve ped ihtiyacını karşılayabildiğimiz dönemler oldu.

- Mevzuat ve bürokrasiye ilişkin bilgimiz çok genişledi. Ama hala belediye ve vakıf mevzuatına hakim olduğumuzu söyleyemeyiz.

Bu 'işbirliğinin' sıkıntıları nelerdi?

- En önemli sorunumuz süreklilik oldu. Yerel yönetimlerin seçimle değişmesi ve yeni gelen yönetimin bu işbirliklerini belediyenin değil de eski yönetimin siyasi icraatı olarak görme eğilimi bunun en önemli nedeni.
- Belediye personeli ile çalışmanın güçlükleri. Belediyeye bağlı oldukları için izinlerini belediye de bulunan amirlerinden almaları, çalışma alışkanlıklarının farklılığının sorunlara yol açması. Bu alanda çalışacak kişilerin sahip olması gereken bir takım özelliklerin (kadın bakış açısı, gönüllülük, şiddete ilişkin farkındalık ve duyarlılık) belediye personeline bulunmaması, verilen eğitimlere rağmen her zaman verim sağlanamaması.
- Faturaların düzenli ödenmesi konusunda yaşanan sıkıntılar. Örn. Sık sık kesilen telefon meselesini telefonları üzerimize alıp biz ödeyerek çözebildik.
- Belediye imkanları içinde bağımsız, uygun bir bina bulamamak.
- Güvenlik sorunu. Bu sorun aslında yeni belediye yönetiminin evimizin adresini gazetede yayınlamasıyla oluştu. Bu davranış sığınmaevinde kalan kadın ve çocukların güvenliğini ve hayatını tehlikeye atmıştır.
- Yürütme kurulundaki belediye temsilcisinin yetkilerinin dar olması sorunlara yol açıyor, karar sürecini ve süresinin uzamasına yol açıyordu. Bu da sorunların çözümü için Belediye Başkanı ya da yardımcısıyla görüşmemize yol açıyordu.
- Bu sürecin içinde olan Kadın Dayanışma Vakfı kurucularına, bir çok yerde sanki belediye ile aynı siyasi görüşte, aynı partidenmiş gibi davranıldı.
- Kurumlaşma, yaptığımız çalışmanın ağır ve yıpratıcı temposu, enerjimizin bu çalışmaya odaklanmasına, içinden geldiğimiz kadın gruplarıyla ilişkilerimizin azalmasına, kadın politikaları üretmek ve bu işi asıl yapması gerekenlere görevlerini hatırlatmaya yönelik çalışmalarımızın aksamasına yol açtı.

Altındağ Belediyesi ile 1991 Ekim'inde açılan Kadın Danışma Merkezi ve Mayıs 1993'de açılan Türkiye'nin ilk bağımsız sığınmaevi (1995 yerel seçimlerine kadar belediye işbirliğiyle, sonrasında vakfın kendi

imkanlarıyla sürdürülmeye çalışıldı ve 1999 yılında her ikisi de kapatılmak zorunda kaldı.) işbirliğinin ardından vakıf yerel yönetimlerle yeni bir işbirliğine daha imza attı.

Yenimahalle Belediyesi – Kadın Dayanışma Vakfı İşbirliği Deneyimi

Belediye ve vakıf arasındaki işbirliğinde bu defa ki adres **Yenimahalle Belediyesi** idi. Vakfın Yenimahalle Belediyesi ile işbirliği öncelikle belediye bünyesinde Yerel Gündem 21 programı çerçevesinde faaliyet gösteren ancak işleyişi vakıfça yürütülen bir Kadın Danışma Merkezinin 2002 Aralık ayında Belediye binası içinde kurulmasıyla başlamıştır. Sonrasında Yenimahalle Belediyesi ile imzalanan protokol çerçevesinde Şubat 2003 tarihinde Sığınmaevimiz tekrar açılmıştır.

Vakfımıza ait olan ve 1999 yılından itibaren kapalı bulunan 10 kadın 5 çocuk kapasiteli sığınmaevi binasının onarımı protokol kapsamında Yenimahalle belediyesince yapılmıştır. Elektrik, su, ısınma, yemek gibi giderler belediye tarafından karşılanmıştır. Belediye personelinin bir kişi sığınmaevi için görevlendirilmiş ancak yaşanan bazı sorunlardan dolayı sonraki süreçte kendisiyle çalışılmamıştır. Bu sorunlar daha önceki belediye- vakıf işbirliğinde söz ettiğimiz sorunlarla aynı paraleldedir. Sığınmaevinde çalışan personelin maaşları bu kez vakıf tarafından ödenmiştir. Belediye sığınak psikoloğunun maaşının bir bölümünü ödemiştir. Faturaların yatırılması, yemek meselesi, (yemeğin geç gelmesi, az veya kötü olması) sığınmaevi adresinin gizliliğine dikkat edilmemesi yine belediye ile vakfımız arasında sorun oluşturan diğer konulardır.

Yerel yönetim seçimleriyle birlikte ilk deneyimimizde yaşadığımız senaryo tekrarlanmış, yeni yönetim protokolü tek yanlı olarak fes etmiş ve sığınmaevimiz ekim 2003 tarihinde belediye içinde faaliyet gösteren Kadın Danışma Merkezi ile birlikte kapanmıştır.

Sığınmaevi konusunda STK- Yerel Yönetimler işbirliği deneyimimize dayanarak şu noktaların altını çizmek istiyoruz.

Konuyla ilgili yasal bir zorunluluğun ve düzenlemenin olmaması yerel yönetimlerin sığınmaevi açma ve yürütme girişimlerini, belediye yönetimlerinin politik tercihlerine bağlı kılmaktadır. İşbirliği protokollerinin geçiciliği bu tür işbirliklerini en temel kurumsal sürdürülebilirlikten yoksun bırakmaktadır.

Belediyeler ile çalışmanın bir diğer zorluğu ise tarafların ortak verdikleri bu hizmette taşıdıkları kaygıların farklılığıdır. Yani, bizim açımızdan sığınmaevi kadına yönelik şiddetle mücadelenin önemli politik ve işlevsel

araçlarından biri iken belediye için kimi zaman oy kaygısıyla yapılan bir icraat, kimi zaman ise diğer hizmet alanlarından farkı olmayan bir iş ve hizmettir. Belediyelerde konuyla ilgili duyarlılık yaratılmamış olması bir yandan yapılan protokolleri birer iyi niyet protokolü haline getirmekte, öte yandan da mali destek sağlamak konusunda gerekli hassasiyeti göstermemelerine neden olmaktadır.

Yerel yönetimler yasasıyla nüfusu 50.000'i geçen her belediyeye sığınmaevi açma zorunluluğu getiren yasa yürürlükte olmasına rağmen, yasanın hayata geçmesini sağlayacak ilgili mevzuat ve düzenlemelerin yapılmamış olması bu yasayı işlevsiz kılmıştır. Sığınmaevi açmanın belediyelere bir sonraki seçimde oy olarak dönecek bir icraat olarak görülmemesi hatta tam tersi aileyi bölen, boşanmaları arttıran, özel alanın iç işleyişine bir müdahale gibi algılanması yerel yönetimlerin bu konuya mesafeli durmasına neden olmaktadır. Ayrıca sığınmaevlerinin yerel yönetimlere getireceği mali yükü omuzlamak istemeyen belediyeler bu kaygıyla da girişimde bulunmak istememektedirler.

Bu işi yapmak isteyen ancak mali zorluk içinde olan belediyelere devlet bütçesinden pay ayrılması (bütçeyi bu amaçla kullandığına dair denetime açık olma kaydıyla), açılan sığınmaevinin o yerelde özellikle kadına yönelik şiddet konusunda çalışma yapan kadın örgütleriyle işbirliği içinde yürütülmesinin bağlayıcı olmasının sağlanması, sığınmaevinde çalışan personelin bu alanda çalışma yürüten kadın örgütlerinde çalışan profesyonel ve gönüllülerden oluşması, belediye çalışanlarına ve yöneticilerine toplumsal cinsiyet ve kadına yönelik şiddet konusunda farkındalık eğitimleri verilmesi gibi noktalarda, bu alanda belediyelerin keyfiyetine bırakılmayacak kadar önemli konuları oluşturmaktadır.

Yine nüfusu 50.000'i geçmesine rağmen gizliliğin ve kadınların güvenliğinin korunması açısından her yerelde sığınmaevlerinin açılıp açılmaması tartışılması gereken bir diğer konu. Sığınmaevlerini kadınların kapalı kaldıkları hapsaneler olarak değil, kadınların yaşama alanları olması gereken mekanlar olarak kurgulamamız gereğinden hareketle onların iş aramak, alışveriş yapmak, çocuklarını okula veya parka götürmek için güvenle dışarıya çıkabileceği bölgelerde açmamız gerekiyor. Yerellerin sosyo-kültürel dokularına bağlı olarak kadınlara bu olanağı sunmayan hatta tam tersi kadınların ve çocukların güvenliğini tehdit edebilecek, onları dört duvar arasına hapsedecek bazı bölgelerde sığınmaevi açmanın da bu noktada irdelenmesi gerektiğini düşünüyoruz. Bunun yerine geliştirilebilecek modellerin, örneğin İstasyon evlerin, devlet ve belediyeye ait misafirhanelerin nasıl, kimler tarafından, hangi protokoller ve işbirlikleri çerçevesinde yürütüleceği bu alandaki bir diğer soruyu ve sorunu oluşturuyor.

Sığınmaevlerinde önemli bir kamu hizmeti sunuluyor olmasına rağmen, sığınmaevlerine kamunun hiçbir mali desteğinin sağlanmamış olması bir yana, burada kalan kadınların ve çocukların ihtiyaç duydukları sağlık, kreş, gibi hizmetlerin ücretsiz sağlanabilmesi ya da çocukların okul masraflarının karşılanması konularında da hiçbir kurumsallaşmış destek mekanizması yoktur. Bu durum sığınmaevi açma konusunda, yerel yönetimlerin ve kadın örgütlerinin işini daha da zorlaştıran bir etkidir.

Merkezi yönetimin sosyal devlet olma görevlerini bir çok alanda yerel yönetim ve STK'lara bırakmasının yol açacağı problemlerinde bu bağlamda tartışılmaya ihtiyacı olduğunu düşünüyoruz. Bu problemlerin nasıl ortadan kaldırılacağına dair tartışmaların ve çözüme yönelik mekanizmaların her kesimden temsilcilerin katılımıyla masaya yatırılması meselenin çözümüne katkıda bulunacaktır.

Sonuç olarak, belediyelerin halihazırda sığınmaevleri ile ilgili ilgileri ve destekleri sınırlıdır ve kadın kuruluşlarına bu konuda sağladıkları olanaklar bu işlerin sürdürülebilmesi için yeterli olmaktan uzaktır.

1990'lı yılların başından bu güne kadın hareketinin sığınmaevleri konusunda edinmiş olduğu deneyim ve birikime ayrıca 9 yıllık 'Danışma Merkezleri ve Sığınaklar Kurultayı' süreçlerinde tartışılmasına rağmen (hiç kuşkusuz önemli gelişmeler ve kazanımlar sağlanmış olmasına) bu sorunun hala çözüme kavuşturulmamış olduğu sığınmaevleri sayısına bakıldığında açıkça görülmektedir. Sorunun çözümü kendilerine görev düşen merkezi yönetim, yerel yönetim ve kadın örgütleri arasında kurulacak mekanizma ve işbirlikleri ile gerçekleşecektir.

BİRİNCİ GÜN

OTURUM SONUÇLARI

YASAL DÜZENLEMELER VE İHTİYAÇLAR OTURUMU TARTIŞMA ÖZETİ

Kadına yönelik şiddetle ilgili yapılan yasal değişiklikler oldukça önemli kazanımlardır ve bu kazanımlar kadın hareketinin uzunca dönemdir yürüttüğü mücadelelerin sonucunda elde edilmiştir. Ancak bu yasalar sonucunda elde edilen kazanımlar aile içinde kadına yönelik şiddetle mücadele de yetersiz kalmaktadır. Öncelikli sorun toplumsal cinsiyet algıları nedeniyle kadına yönelik şiddetin doğal görülmesi ve bir suç olarak kavranmamasıdır. Bu nedenle bu algının kendisinin değiştirilmesi için mücadele devam etmektedir. Kadının toplumsal cinsiyet algıları nedeniyle ikincil konumda olması ve annelik, eş, kız kardeş, gelin rolleri üzerinden tanımlanmasının önüne geçecek pratikler büyük önem taşımaktadır. Bu nedenle bizler, elde ettiğimiz bu kazanımlarla yetinemeyeceğimizi biliyoruz.

Bu algının değişmesi için kısa vadede atılabilecek somut adımlar vardır. Yasalarda yapılan iyileştirmelerin uygulanabilmesini sağlamak için;

1. Kadının toplumsal konumuna ilişkin farkındalık ve duyarlılık artırıcı pratikler (eğitimler, kampanyalar gibi) geliştirilmelidir.

- Alanla ilgili kamu kurum ve kuruluşlarının ve ilgili diğer kurumlara kadın örgütleriyle (medya) gender ve kadına yönelik şiddet ilişkin birlikte eğitim yapılmalıdır.

2. Yasaların uygulanmasındaki sorunlar giderilmelidir.

- Yasa koyucular, yargı mensupları ve kolluk güçlerine konuya ilişkin meslek içi eğitim verilmeli ve söz konusu eğitim programları mesleğe ilişkin müfredata eklenmelidir
- Uygulamama halinde görevi ihlalden yaptırıma gidilmelidir.
- Kadınlar yasal hakları ve uygulanması konusunda bilgilendirilmelidir.
- Bütün bu düzenlemelerde kamu kurumları kadın örgütleriyle birlikte hareket etmelidir.

3. 4320 sayılı Ailenin Korunmasına Dair Kanun yeniden düzenlenmelidir.

4320 Yasanın adının aileyi koruma kanunu olması bir sorun yaratmaktadır. Adının aileyi koruma kanunu olarak değiştirilmiş olması yasanın, aile içinde kadına yönelik şiddeti engellemede yetersiz kalmasına yol açmaktadır. Yasa maddesi altında önemli değişiklikler yapılması gerekmektedir. Ancak **bizlerin 4320 sayılı yasaya ilişkin öncelikli talebi, yasanın adının, Kadına Yönelik Şiddeti Önleme Yasası şeklinde değiştirilmesidir.**

- Uzaklaştırma tedbirine uymayan kişi için cezalandırma hükmünün konulması
- Yasanın kapsamının genişletilerek; resmi nikahlı olmadan birlikte yaşayan çiftleri de kapsaması
- Yasayı uygulamayan görevliye yaptırım uygulanmasının yasa içinde düzenlenmesi
- Şiddet mağduruna ve uygulayana rehabilitasyon uygulanmasının yasa içinde düzenlenmesi
- Şiddet mağduru kadının barınması için gerektiği durumda başka bir yer bulunması ilişkin hükmün yasa maddesine konulması
- Boşanmış eşlere şiddet uygulanmasının engellenmesi üzerine düzenlemeler getirilmesine

4. Medeni kanunda düzenlemeler yapılmalıdır.

- Edinilmiş mallara katılım rejimi yeniden düzenlenmeli; 2002'den önceki evlilikleri kapsamı sağlanmalıdır.

5. İş Yasası üzerinde kapsayıcı biçimde çalışılmalıdır.

- İş yasasındaki hükümler çalışma hukuku alanında önemli iyileştirmeleri kapsasa da kadının anne ve eş konumu üzerinden tanımlaması sorununu konusunda kadın örgütlerinin dikkatli olması gerekmektedir.
- İstihdama ilişkin kota gibi pozitif ayrımcı destek politikaları yasalaştırılmalıdır.

6. Yapılan yasal düzenlemelerden yurtdışında yaşayan göçmenlerce haberdar olunması sağlanmalıdır.

- Yurtdışında yaşayan kadınların yasal iyileştirmelere ilişkin bilgilendirilmesini sağlayabilmek için kadın örgütleri çaba sarfetmelidir.

YEREL YÖNETİMLER VE BÖLGESEL İHTİYAÇLAR OTURUMU TARTIŞMA ÖZETİ

- Yerel yönetimlerin (belediyeler ve mahalli idareler) doğrudan yaşam alanlarımızı düzenleyen birimler olmasından kaynaklı olarak bu birimlerle kurduğumuz ilişkiler büyük önem taşımaktadır. Ancak yerel yönetimlerle kadın örgütlerinin kurduğu ilişki çeşitli nedenlerle süresiz bir niteliğe sahiptir. Bu süresizlik aile içinde kadına yönelik şiddetin önlenmesine ilişkin atılan atımların kesintiye uğramasına neden olmaktadır. Aile içinde kadına yönelik şiddetin önlenmesi öncelikli olarak zihniyet değişimine ilişkin bir sorundur ve bu değişimin uzun vadeli olduğu ortadadır. Ancak yerel ve merkezi yönetimlerin bu alana müdahale etmesi bu değişimi hızlandıracaktır. Bizler için öncelikli adım ilişkilendirme sorununun ortadan kaldırılmasıdır. Sorunun giderilmesi, yönetmelikler diğer düzenlemeler yoluyla gerçekleştirilmelidir.
- Yerel yönetimlerin kadına yönelik şiddetle mücadelede etkin olması ve sorumluluklarını yerine getirmesi için kadınların bu yönetim organlarına seçilebilmeleri büyük önem taşımaktadır. Bu noktada tüm siyasi partiler konuya ilişkin politika geliştirmelidir ve kadınların seçilmesinin önünü açacak pozitif ayrımcı destekler sunulmalıdır.
- Mevcut tabloda seçilmiş kadınların sayısı oldukça düşüktür. Bu nedenle kadınlar karar alacak meclislere ve diğer organlara dahil olabilmelerini sağlayan yasal dayanaklar, yönetmelikler kullanılmalıdır.
- 5393 sayılı Belediye Kanununun 14. maddesi, nüfusu 50 bini geçen belediyelere kadın sığınmaevlerinin açılması görevini vermiştir. Ancak yasanın verdiği görevin yerine getirilmesi için yönetmelik çıkarılması gerekmektedir. Yerel yönetimler kadın sığınakları açılması ve işletilmesi konusunda kadın örgütleriyle işbirliği yapmalıdır. Kadın örgütleri bu işbirliğinin kurulması için zorlayıcı olmalı, alana ilişkin politika üretmeli ve uygulamaları izleyen organlar oluşturmalıdır.
- Nüfusu 50. bini aşan belediyelerin sığınak açma görevinin olması kadın sığınaklarının sayısının artması açısından çok büyük önem taşımaktadır. Ancak bu düzenlemenin tartışılmaya ihtiyacı vardır. Öncelikle nüfusu 50 bini geçen belediyelerin bir sığınak açması ihtiyacı karşılayamayacaktır. Bu nedenle yasa her 50 bin nüfus için bir sığınak açılması şeklinde yorumlanabilir. İkinci bir nokta

sığınak işletmesinde evrensel ilkelerin korunması ile ilgilidir. Kadın sığınakları için gizlilik ve güvenlik çok önemlidir. Nüfusu 50 bini geçen tüm ilçelerde sığınak açılması gizlilik ve güvenlik açısından sorunlu görünmektedir.

- Kadın sığınma evlerinin işletilmesine ilişkin yönetmelikler düzenlenirken kadın hareketinin ve SHÇEK'in bu konudaki deneyimleri dikkate alınmalı ve yönetmeliklerin oluşturulması aşamasına kadın örgütleri dahil edilmelidir.
- Kent yaşamının düzenlenmesine ilişkin tüm konularda kadınlar geleceğe dönük politikalar üretmeli ve bu politikaların uygulanabilir olması için karar alma mekanizmalarına dahil edilmelidir.

17 Mart 2007
İKİNCİ GÜN

III.OTURUM
KURUMSAL HİZMETLER VE
İHTİYAÇLAR

Nilgün GEVEN

Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu (SHÇEK)

Herkese tekrar merhaba, selamlar, sevgiler. Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğü fiziksel, duygusal ve cinsel şiddete uğramış kadınlarla ilgili olan çalışmalarını ağırlıklı olarak kadın konuk evleriyle sürdürmektedir. Hepimizin bildiği gibi kadınların psiko-sosyal ve ekonomik sorunların çözülmesi sırasında varsa çocuklarıyla birlikte kaldıkları sosyal hizmet kuruluşları olarak SHÇEK kanununda tanımlanmaktadır. Burada verilen hizmetler resmi gazetede yayınlanarak yürürlüğe girmiş bulunan SHÇEK'e bağlı kadın konuk evi yönetmeliği uyarınca yerine getirilmektedir. Bu yönetmeliğe www.shcek.gov.tr adresinden ulaşmanız mümkündür. Kadınların kuruluştaki kaldıkları süre içerisinde beslenme, eğitim, sağlık, gerektiğinde ulaşım gibi konularda yardım almaları ve bütçeden bu türlü masrafların karşılanması hedeflenmektedir. Sosyal Hizmetlerde kadın konuk evlerinin temel ilkeleri kadın sığınaklarının temel ilkeleri olan, gizlilik, ayırım yapmama, kadınlarla ilgili şahsi bilgilerin açığa çıkmaması ilkeleri ile hizmet verilmektedir. Hepimizin bildiği gibi kadın konuk evlerine doğrudan başvuru kabul edilmemekte, il sosyal hizmetler müdürlükleri aracılığıyla kadınların müracaatları alınmaktadır. Kadının beyanı esas tutularak varsa dosya bilgilerine göre bir sosyal inceleme raporu ve yanında varsa bir nüfus cüzdanı fotokopisi ile müracaat alınıp, o ilde kadın konuk evi varsa ve o ilde kalmasında bir mahsur yoksa kabul edilir. Aksi halde genel müdürlük kanalıyla kabulü uygun görülen kadın konuk evine hızla yerleştirilmeye ve güvenli biçimde oraya ulaştırılmaya dönük çalışmalar yapılmaktadır. Kadın konuk evlerinin bulunduğu iller gerektiğinde ben bütün iller adres olarak size verebilirim çünkü imkan dahilinde kadın bulunduğu ildeki il sosyal hizmetler müdürlüğüne müracaat ettiği takdirde bu işlemler hızla yerine getirilme sürecine girmiş olacaktır. İl sosyal hizmetler müdürlüklerine ulaşma kadınlar için en önemli konu diye düşünüyorum. Telefonlar yoluyla da olabilir 183 ya da 156-157 gibi telefonlar yoluyla başvuru yapılabilir. Kadın konuk evlerinde psikolog, sosyal hizmet uzmanı, çocuk gelişimcisi, idari, mali ve genel hizmetlerin gerektirdiği kadın personelin bulundurulmasına özen gösterilmektedir. Bu personel sayısı ihtiyaca göre belirlenmektedir. İhtiyaca göre derken eğer kuruluşun sorumlu müdürü sosyal hizmet uzmanı ise psikolog, psikolog ise sosyal hizmet uzmanı verilmektedir. Sosyal hizmet uzmanı ve psikolog görev tanımları yine yönetmelikte yer almaktadır. Kısaca değinmek gerekirse burada, kadınların psiko-sosyal ve ekonomik sorunlarının çözümlenmesinde belirli teknik ve metotlar kullanılarak sürdürülen

çalışmalar kastedilmektedir. Tabii ki kadınlar şiddete uğramaları nedeniyle olumsuz bir takım duygular içinde olmaktadır, korku, utanç, çaresizlik, suçluluk gibi duyguların aşılması, yaşam biçimlerinin değişmesi için danışmanlık, bu kapsamda toplum kaynaklarına ulaşabilmeleri için yönlendirme yapmak, istihdam sağlayan bir kuruluş olmamız nedeniyle hizmet veren kuruluşlar hakkında bilgilendirme yapmak, eğitim programlarından yararlanmalarına yönelik kadınlarla çalışmalar yer almaktadır. Eşle bir araya gelmek istemeleri durumunda ise şiddet içermeyen bir ortama hazırlamak için eşle birlikte yapılacak çalışmalar başlatılmakta. Bulunduğu kentte aile danışma merkezleri ya da toplum merkezleri olması halinde bu merkezlerle ilişkilendirilmesi sağlanmaktadır. Bu merkezlerin aileden haberdar olmasının sağlanması için çalışmada eşgüdümüne gidilmesi planlanmaktadır. Aile danışma merkezlerinde ayrıca uygulanan aile terapisi ve danışmanlığı hizmeti çok önemlidir. Kurumda çalışan arkadaşlarımız aile terapisi eğitimlerine kendileri ücretlerini ödeyerek katılmışlardır. Diğer kurumlarda çalışan meslek profesyonellerinin de bu eğitime katılmalarına yönelik proje başlığı hazırlanmıştır.

Çocuklarıyla birlikte kabul edilmeleri nedeniyle çocukların anne sevgi ve şefkatinden mahrum edilmeden yetişmelerine olanak sağlanmakla birlikte, SHÇEK kanununda düzenlenmiş olan, çocuklarla ilgili gerekli tedbirler de alınmaktadır. Örneğin tecavüz nedeniyle gelmiş ya da ensest ilişki nedeniyle başvuran kadınların çocuklarıyla ilgili duyguları dikkate alınarak onların annenin kabul etmesi halinde çocukların evlat edinilmesi, koruyucu aile ya da yuva hizmetlerinden yararlanmaları sağlanmaktadır.

SHÇEK'in kendi kuruluşları dışında açılan ve yine yönetmeliği web sayfamızda yer alan ve bu yönetmeliğin uygulanması konusunda da 14 nolu genelge ile düzenlenen yine bu genelgeyi web sayfamızda görebileceksiniz. Kurum dışında açılan tüzel kişilerin ve kamu kurum ve kuruluşlarının açacakları kadın konuk evlerine ilişkin bir yönetmeliğimiz var. Bu yönetmelik kadınların istismarlarının önlenmesi, bu alanda hizmet verecek kuruluşlara rehber olması, insan onuruna yakışır, çağdaş bir hizmet kurumunun sağlanması amacıyla hazırlanmış olup, işbirliği ve dayanışma öne çıkarılarak karşılıklı eğitim programlarıyla ve destek programlarıyla her iki tarafında karşılıklı yardımlaşma ve dayanışma esasında hizmet sunumu konusunda uygulanması öngörülmektedir.

SHÇEK'e bağlı 2007 yılında iki kuruluş daha hizmete açılmış olup, sayı 19'a ve kapasite de 385'tir. Bu güne kadar yaralanan kadın sayısı, 6044, anneleriyle gelen çocuk sayısı 4596'ya ulaşmış bulunmaktadır. SHÇEK

çalışmaları kapsamında, 8 Mart Dünya Kadınlar Gününün kutlanması çalışmalarını ve bu çalışmalar içinde de en önemlisi CEDAW'da da yer aldığı üzere yapılan tüm etkinliklerde kadınlara ve çocuklarına uygulanan şiddetin önlenmesi yer almaktadır. Bunun dışında kadınların haklarıyla ilgili, haklarını bilmeleri ve kullanmalarıyla konusunda panel, söyleşi, eğitim programları, seminerler yapılması sağlanmaktadır. Bu faaliyetler tüm il müdürlükleri ile birlikte planlanmaktadır. Ayrıca kadınların üretici durumuna gelmelerine yönelik, kermesler düzenlenmektedir.

Kurumumuz dışında açılan ve SHÇEK'ten izin alarak hizmete giren Tarsus Belediyesi'nin kadın konuk evi var, tüzel kişilere ait ve kamu kurum ve kuruluşlarına ait iki kadın konukevi var. Bunların dışında Türkiye genelinde sayılarının toplamının 32 civarında olduğu bize ulaşan bilgilere göre, kadın konuk evi, kadın sığınmaevi, kadın birimi gibi kuruluşlar olduğu bilinmektedir. Adresleri gizli olduğu için bu kadar açıklama yapabiliyorum size.

Aile danışma merkezleri ile ilgili çok kısa bilgi vermek istiyorum. Kadına yönelik şiddetin önlenmesi konusunda da çalışmalarını sürdüren bu merkezlerde ailenin güçlendirilmesi konusu en genel amaç olarak kabul edilmekte ve aile bireylerinin de aile içersinde birey olma potansiyellerinin artırılması, kadının güçlendirilmesi politikaları da yer almaktadır. Uygulanan kapsamlı eğitim programları da yine aile danışma merkezleri kanalıyla sürdürülmektedir. AÇEV, benim ailem eğitim programları, baba destek programları, kadının insan hakları gibi, bu merkezlerde uygulanmaktadır. Ayrıca il müdürlüklerine, toplum merkezlerine, aile danışma merkezlerine başvuran kadınların şiddete uğrayanları, 4320 sayılı ailenin korunması kanun kapsamında haklarından yararlanmaları için çalışmalar yapılması söz konusudur. 34 ilde 38 aile danışma merkezi vardır. Yararlananların sayısı 26.365'e ulaşmış bulunmaktadır.

Toplum merkezlerinin burada bulunan tüm kadınların bildiklerini, faaliyetlerini izlediklerini hatta birlikte çalıştıklarını biliyorum. Gecekondu bölgelerinde açılan merkezler olup, hizmet desteği ile toplumla çalışma yönteminin uygulandığı alandır. Bu yöntem çerçevesinde buldukları yerlerdeki insanların daha iyi yaşam koşullarına ulaşmasını sağlamak ve kentsel bütünlük sağlama amaçlı çalışmalarla katılım sağlanarak gerçekleştirilmekte. O bölgede komiteler oluşturularak, bu komiteler kapsamında lider kadınların çıkması amaçlayan bir çalışma çerçevesinde, o bölgenin ihtiyaçları belirlenmekte, sorunlarının belirlenmesi, öncelikli sorunlarının hangileri olduğu belirlenmekte ve bunlara çözüm yollarının aranması gibi bir çalışma sürdürülmektedir. Bu çalışmalar kapsamında da kadına yönelik çalışmalar en önemlileridir. Kadının İnsan Hakları

Yeni Çözümler Vakfı ile birlikte sürdürdüğümüz kadının insan hakları projesi çok önemlidir. Gerçekten bu raporların çıktılarına bakıldığında kadınların gerek aile içerisinde, gerekse toplumsal yaşantısına çok şey kattığı görülmektedir. Bunun dışında anne çocuk eğitimi programı, baba destek programı, kadınların üretici durumuna geçmelerine yönelik ilgili sivil toplum kuruluşlarının katılımıyla gerçekleştirilen, yapılandırılan eğitim programları yer almaktadır. Ayrıca danışma hizmeti verilmektedir. Toplum merkezlerimizin sayısı da 66 olup, yararlanan kişi sayısı 460.461'dir. Sadece kadın değil, tüm bireylere hizmet vermektedir.

Evet benim genel olarak anlatabileceklerim bunlar.

Erdal VURAL

Emniyet Genel Müdürlüğü Asayiş Dairesi Başkanlığı

Yürüttüğümüz çeşitli projelerimiz var; bunlardan en önemlisi şu anda devam eden, 2006 yılının 12. ayında İçişleri Bakanı Abdülkadir Aksu ile Devlet Bakanı Nimet Çubukçu arasında imzalanan protokolle başlayan “Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesinde Polisin Rolü Ve Uygulanacak Prosedürler Eğitimi Projesi”. Buradaki genel amacımız karakol polislerinin kadına karşı şiddet temelinde, aile içi şiddet, toplumsal cinsiyet, mağdurlara yaklaşım tarzı gibi konularda eğitim verilmesidir. 81 ilde çalışan, tüm karakol polislerimizi iki sene içerisinde eğiteceğiz. Bu projeyi kadının statüsü genel müdürlüğü ve Birleşmiş Milletler Nüfus Fonu ile birlikte yürütüyoruz.

İngiltere’de İngiliz polisi ve STK’ların kadına yönelik şiddet konusunda, aile içi şiddet konusunda uygulamaları ile ilgili bir sunum yapacağım. İngiltere örneğini seçmemizin nedeni İngiliz Polisinin kadına yönelik şiddet suçları konusunda olağanüstü uygulamaları olması. Avrupa’da şu anda hızı, tarzı ve sonuçları bakımından aile içi şiddet konusunda en iyiler. İngiltere’ye 4 günlük bir ziyaret gerçekleştirdik. Metropolitan Polisine ve Cardiff’e. İnanılmaz bir sistem sundular bize. Şu anda biz, bu sistemin bazı noktalarını kendi teşkilatımıza uyarlayama düşüncesi içindeyiz. Bunun en güzel tarafı şu olacak, biliyorsunuz istatistiki veriler konusunda olağanüstü bir sıkıntımız var. Aile içi şiddet ve kadına karşı şiddet konusunda, bunu çözmek adına İngiliz polisinin olaylara müdahale ederken ev odaklı veri topluyorlar, olay yerinde birtakım verileri topluyorlar, buna ilişkin bir formları var, bu form dolduruluyor, sonra mağdur karakola davet ediliyor ve işlemler karakolda yapılıyor, bu işlemler ilk başladığında doldurulan form dijital ortamda tutuluyor, geliştirilen bir takım sorularla mağdurun uğradığı şiddetin yoğunluğuna ilişkin bilgi edinilmiş oluyor. Bizzat yüz yüze geldiği polis memuru ya da başka bir görevlinin soruların cevapları doğrultusunda yönlendirme yapması söz konusu. Örneğin verilen yanıtlardaki evet oranında göre yüksek risk grubundaydı görevli daha kötü sonuçların önlenmesi için sığınmaevine ya da ilgili başka birimlere yönlendirme yapacak. Bundan sağlıklı sonuçları elde edebileceğimizi düşünüyorum bu güzel bir uygulama.

Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele Örnek Model: Cardiff

Cardiff, İngiltere’nin Galler bölgesinde bulunan 3 milyon nüfusa sahip, Aile içi şiddet gibi bir çok şiddet suçlarının sık işlendiği bir yerleşim yeri.

Burada hükümetin her türlü desteği ile bünyesinde avukat, polis, hemşire ve sosyal hizmet görevlileri çalıştıran, aile içi ve kadına karşı şiddetle mücadele eden ve diğer kurumlarla bu konuda irtibatı ve koordinasyonu yürüten Women's Safety Unit (Kadınlar İçin Güvenlik Birimi) adı altında Sivil Toplum Kuruluşu (NGO) oluşturulmuş. Bu kuruluş 2000 yılında faaliyete başlamış ancak organizasyonun tam olarak oturtulması 2 yıl sürmüştür.

Women's Safety Unit (Kadınlar İçin Güvenlik Birimi), birçok şiddet suçunun temelinde yatan aile içi şiddet vakalarını önlemek, şiddet mağduru kişilerin korunmalarına ve tedavi edilmelerine yönelik işlemleri tek elden yürüterek gerekli koordinasyonu sağlamak ve şiddet olayları neticesi meydana gelen ölüm olaylarını önlemek amacıyla kurulmuş bir Sivil Toplum Kuruluşu. Bünyesinde avukat, polis, hemşire ve sosyal hizmet görevlileri olmak üzere hepsi kadın olan 8 kişi görev yapıyor. Bu kişiler şiddet olaylarına yaklaşım konusunda gerekli eğitimi almış olan ve uzman olarak nitelendirilen personel.

Kuruluşun finansmanı çoğunluğu hükümet tarafından olmak üzere çeşitli yardım vakıflarınca karşılanıyor. Bu birim, her hangi bir aile içi şiddet vakası meydana geldiğinde ihbarı ya da müracaatı alan kurum tarafından derhal haberdar ediliyor ve şiddet mağduru kişilere her türlü fiziki ve psikolojik destek ilgili kurumlar harekete geçirilerek sağlanıyor. Olaya müdahale edildiğinde ilk önce risk faktörleri (silah kullanımı, uyuşturucu, hamilelik, tehdit vb.) tespit ediliyor. Uzmanlar bunlar üzerinden çalışmaya başlıyorlar. Mağdurların ifadeleri alınırken bütün görevliler tarafından aynı soruların sorulması sağlanıyor. Bu vesile ile şiddet olaylarına yaklaşım standart hale getirilmeye çalışılıyor.

Özellikle Polis birimleri ile koordinasyona önem veriliyor. Çünkü ihbarların ve müracaatların büyük çoğunluğu polis birimlerine yapılıyor. Polislerin şiddet konusuna yaklaşım tarzlarını belirleyerek konuya daha ciddi bakmalarını sağlamak ve davranış biçimlerini değiştirmek amacıyla hizmet içi eğitim programları hazırlanarak, aile şiddet ile ilgili görev yapan polis birimi ile ortak çalışmalar yürütülüyor.

Bu sistemle aile içi şiddet vakalarının azaldığı, özellikle kadın mağdurların müracaatlarında oldukça yüksek bir oranda artış sağlandığı bildirildi. Kuruluş yetkilisinin verdiği bilgilere göre; 2005 yılında aile içi şiddet neticesi Galler bölgesinde 11 kişi ölmüş. Daha önce bu olaylarla ilgili ayda 200-300 kişi müracaat ederken, oluşturulan sistem ile bu rakam 400 olmuş.

Cardiff Emniyet Müdürlüğü bünyesinde aile içi şiddet ile ilgili üç ayrı

bölüm oluşturulmuş. Bu birimler sadece aile içi şiddet suçları ile ilgili polise tedbirlerin geliştirilmesi ve uygulanması ile görevli. Aile içi şiddet ile ilgili herhangi bir ihbar ya da müracaat alındığında konu hemen Women's Safety Unit (Kadınlar İçin Güvenlik Birimi) ile paylaşılıyor ve yapılması gerekenler birlikte planlanıyor.

İçişleri Bakanlığı Aile İçi Şiddet Servisi

İngiltere'de İçişleri Bakanlığı (Home Office) bünyesinde kurulan Aile içi şiddetle mücadele politikaları "Domestic Violence Team" (Aile İçi Şiddet Ekibi) isimli birim tarafından yürütülüyor. Şu anki hükümetin 8 yıldır Aile içi şiddeti öncelikli politikalar arasında kabul ederek eylem planı geliştirdiği, hükümetteki kadın bakanların ve milletvekillerinin bu konuda etkili olduğu ve Parlamentoda aile içi şiddetle ilgili atanmış bir bakanın bulunduğu bildirildi.

Aile içi şiddetle mücadele kapsamında gerekli yasal düzenlemeler yapılmış, şu an yürürlükte olan "Domestic Violence, Crime and Victim Act" (Aile İçi Şiddet, Suç ve Mağdur Yasası) isimli kanun bu düzenlemeleri içeriyor. Bu kanunla polise ve mahkemelere daha fazla yetki verilmiş, aynı zamanda özel mahkemelerin kurulması sağlanmış.

Bu alanda görev yapan polis ve savcılar için "Davranış Kılavuzu ve Rehberi" hazırlanarak uygulamada sistematik çalışmanın esasları belirlenmiş. Ayrıca savcılar, hakimler ve polislere yönelik hizmet içi eğitim programları Domestic Violence Team (Aile İçi Şiddet Ekibi) tarafından geliştiriliyor.

Şiddet uygulayan bireylerin rehabilitelerine yönelik işveren sektörü ile projeler geliştiriliyor. Bu projeleri sektör temsilcileri finanse ediyor. Bu vesile ile iş sektöründe verimliliği artırıcı tedbirler daha sağlıklı alınabiliyor. (İşveren, ailesine şiddet uygulayan bir bireyin mahiyetinde çalışmasını istemiyor.)

Verilerin Toplanması ve Değerlendirilmesi

Aile içi şiddet olaylarına ilişkin veriler, bu konuda görevli olan kurumlar tarafından toplanıyor. Bu veriler üzerinden analiz çalışmaları yapılarak 2 yılda bir "Suç Araştırma Raporu" hazırlanıyor. Bu rapor aile içi şiddeti de kapsıyor. Bu konuda araştırma yapan sivil toplum kuruluşları da destekleniyor.

Bir araştırmaya göre aile içi şiddetin ülkeye maliyeti yaklaşık 23 Billion £ olarak hesaplanmış. İstatistikî veriler incelendiğinde; meydana gelen şiddet suçlarının % 25'ini Aile içi şiddet olayları teşkil ediyor. Bu olaylarda

mağdur olan kişilerin % 89'u kadın. Aile içi şiddetin % 30'u anneler ve hamile kadınlar üzerinde meydana geliyor. Yılda ortalama 800 cinayet vakasının yaklaşık % 20-25'i aile içi şiddet neticesi meydana geliyor.

Şiddet Suçları Strateji Birimi

İngiltere'de şiddet suçları çok geniş bir yaygınlık ve sıklık oranına sahip. Bu suçlarla mücadele politikalarını ve stratejik planları belirleyen Şiddet Suçları Strateji Birimi (Violent Crime Strategy Team) adı altında ayrı bir birim oluşturulmuş. Bu suçlarla mücadelede yeni teknikleri ve cezaları kapsayan "Şiddet Yasası" bu birim tarafından hazırlanarak Parlamente'ye sunulmuş.

İngiltere'de alkol tüketimi gençler arasında - özellikle kadınlar- çok yaygın. Yeni yasada 18 yaşından küçükler için alkol satışı yasaklanmış. Ayrıca alkollü su içilmesi suç işlenmesi için bir sebep olarak düzenlenmiş. Çünkü şiddet suçlarının % 50'si alkol tesiriyle işleniyor. Suçlardaki artış alkol tüketimi ile doğru orantılı olarak değerlendiriliyor. Bu sebeple alkol endüstrisi başta olmak üzere bar, pub ve eğlence mekanı işletenlerle ortak projeler yürütülüyor.

Verilerin Toplanması ve Değerlendirilmesi

Şiddet suçlarına ilişkin veriler bu konuda görevli olan kurumlar (polis, savcılık vb.) tarafından İçişleri Bakanlığına gönderiliyor. Ayrıca belli zamanlarda vatandaşlarla anket çalışmaları şeklinde mülakat yapılarak suç analizi yapılıyor.

İngiltere'de işlenen suçların % 20'si şiddet suçu, bunların % 25'ini aile içi şiddet olayları teşkil ediyor. Bu suçlarda mağdur olan kadınların oranı ise yaklaşık % 80 olarak değerlendiriliyor.

Plymouth Emniyet Müdürlüğü

Plymouth İngiltere'nin Galler Bölgesinde bulunan bir şehir. Burada polis görev esnasında olaylara müdahale ederken şapkalara veya baş kısmına takarak kullanılan ve özel bir şirket tarafından üretilen "Headcam" isimli kameralar ile görev yapıyor. Bu kameralar ile suçüstü hallerinde olaylara ilişkin tespitler anında yapılıyor ve dijital ortamlarda elde edilen kayıtlar polis tarafından adli birimlere delil olarak sunulabiliyor. Bu sistem ile polis, zaman kaybına ve kaynak israfına neden olan yazışmalardan (tutanak, ifadeler vb.) ve daha değişik görevlerden kurtuluyor. Maliyeti oldukça yüksek bir sistem, kameraların her biri yaklaşık 12.000 £ değerle polisin kullanımına verilmiş.

Kameraların aile içi şiddet olaylarında kullanılarak, şiddet mağduru kişilerin ifadelerine ve olaya ilişkin başka bir tespite gerek kalmadan işlem yapılması sağlanmış. Özellikle kadın mağdurların polis birimlerine gelmelerine gerek kalmadan müracaatları ve maruz kaldıkları şiddetin derecesi (darp izleri, olay yerinde tartışma veya kavga neticesi ortaya çıkan dağınıklık vb.) olay yerinde kameralar (Headcam) vasıtası ile tespit edilebiliyor. Bu konuda hukuki yönden ortaya çıkabilecek olumsuz durumlar (elde edilen görüntülerin adli makamlarca delil olarak kabul edilmesi, insan hakları ihlali vb.) gerekli yasal düzenlemeler yapılarak giderilmiş.

Krallık Savcılık Birimi

İngiltere’de savcılar ve adli mekanizmada görevli olan diğer personel aile içi şiddet konusunda hizmet içi eğitimlere tabi tutuluyor. Bu eğitimler polisle ortaklaşa yürütülüyor. Savcılar için uygulamaya dönük kılavuzlar hazırlanarak yerine getirilmesi gereken görevler standart hale getirilmeye çalışılıyor. Bu kılavuzlarda;

- Polisten hangi deliller istenecek?
Olaylarda elde edilmesi gereken deliller;
Fotoğraflar,
Tanıklar (görgü şahitleri),
Aile içinde akrabalar, çocuklar,
Doktor raporları,
İhbar telefon kayıtları,
- Hangi vakalar aile içi şiddet olarak algılanacak?
- Mağdur ve zanlı ifadelerinin alınma şekli
gibi hususlar yer alıyor.

2004 yılında ulusal bir eğitim programı geliştirilmiş. Bu program ile 4600 personele (savcı, polis vb.) yönelik eğitim planlanmış. Her seviyedeki polislere (memur, amir, yönetici) yönelik standart bir eğitim programı yapılmış. Bu eğitimlerde;

- Duyarlılık eğitimi,
- Polisin bakış açısı,
- Süreklilik,
- Aile içi şiddetin kapsadığı diğer suçlar,
- Gelen ihbarlardan veri alma yöntemleri,
- İlk ihbarın önemi,

- Delillerin niteliği (tıbbi deliller, fotoğraf, suçlu ve mağdur mülakatları vb.),
- Çocukların istismarı,
- Yöneticilerin yaklaşımı,
- Ortaklıklar (Diğer ilgili kurumlarla),
- Savcıların bakış açısı,
- Delil toplamanın önemine dair savcıların eğitimi,
- Polise yapılacak tavsiyeler,
- Hizmet ve kalite standartlarının yükseltilmesi

gibi konular işleniyor.

Aile içi şiddete ilişkin mekanizmanın tam olarak nasıl işlemesi gerektiği tespit edilmeye çalışılıyor. Savcıların bu konuda şikayet olmasa bile dava açması sağlanmış. İlk olarak bu sisteme Londra'da başlanmış ve Galler'de kırsal bir yerleşim yerinde uygulanmış.

Bu sistem ile Galler'de suçluların ikrarında % 21'den % 61'e, mahkumiyet oranlarında % 8'den % 42'ye yükselen bir artma görülmüş; şikayetten vazgeçenlerin oranlarında ise % 57'den % 17'ye inen bir azalma tespit edilmiş.

Ülke genelinde aile içi şiddet konusunda uzmanlaşmış 25 mahkeme bulunuyor. Bu mahkemelerde 2004 yılında 35.000 olay, 2005 yılında 50.000 olayla ilgili işlem yapılmış.

Aile İçi Şiddet Olaylarında Namus Cinayetlerinin (Honorkilling) Yeri

İngiltere'de namus cinayetleri aile içi şiddet olarak değerlendiriliyor. Bu cinayetlerin altında yatan sebepler tespit edilmeye çalışılıyor. Kadınların cinsel davranışlarındaki farklılıklar en önemli sebepler arasında sayılıyor. Bu konuda toplumsal yaklaşım sağlamak için değişik etnik grupların liderleri ile görüşmeler yapılıyor. Bu gruplara hitap eden web sitesi hazırlanarak insanlara internet üzerinden daha kolay ulaşmak hedefleniyor.

Ülkede özellikle Kürt gruplar çok etkin bir durumda. Yakın zamanda Kürt bir kadının 8 kişi tarafından öldürülmesi olayı meydana gelmiş. Olaydan sonra 2 kişi yakalanmış, diğer 6 kişi mahkeme tarafından kasıtlı olarak, haklarındaki iddiaların delillendirilmesi amacıyla serbest bırakılmış. Şahısların birbirleriyle yaptıkları görüşmeler teknik araçlarla izlenerek delil toplamaya çalışılıyor.

Son 1 yılda İngiltere ve Galler'de 13 namus cinayeti meydana gelmiş. Bu

cinayetlerin artmasını önlemek için polislerin bu olaylara yaklaşım tarzını belirleyen kılavuzlar hazırlanarak eğitim çalışmalarında kullanılıyor.

Mağdurların ihbarda bulunabilmesi için gerekli koşullar oluşturulmaya çalışılıyor. Aynı zamanda mağdurların korunmasına yönelik tanık koruma programı, kimlik ve yer değiştirme gibi uygulamalar sistematik bir şekilde yürütülüyor.

İngiltere yasalarında namus cinayetlerine ilişkin özel bir düzenleme yok. Adam öldürme suçuna müebbet hapis cezası öngörülmüş ve olayların durumuna göre minimum 15-20 yıl hapis cezası uygulanıyor. Bu konuda Türkiye’de yapılan çalışmalar yakından takip ediliyor. Daha önce Adalet Bakanlığı ile görüşmeler yapılmış, ancak birlikte yapılacak bir takım ortak çalışmalar (Polisiye işbirliği) ile daha başarılı sonuçlar elde edilebileceğine inanılıyor.

Londra Metropolitan Polisi

Londra Polisinde, aile içi şiddet ile genel olarak şiddet suçlarına bakan “Racial & Violent Crime Taskforce” (Irksal ve Şiddet İçeren Suçlar İçin Görev Gücü) isimli birim sorumlu. Tüm şiddet suçları (cinayet, yaralama, aile içi ve kadınlara karşı şiddet, darp vb.) bu birim tarafından kontrol ediliyor. Londra’da bulunan 32 ayrı bölgenin şiddet suçları ilgili sorumlusu bu birim.

Polisin aile içi şiddet suçları ile ilgili yapılanması gruplar halinde sınıflandırılmış:

- Mağdurlara hukuki yardım,
- Çocukların istismarı,
- Suçluların yönetimi,
- Ceza ve Hukuk Mahkemeleri ile işbirliği,
- Cinayet olayları (Namus cinayetleri).

Bu gruplar içerisinde Sivil Toplum Kuruluşları (NGO) temsilcileri bulunarak yapılan çalışmalara destek oluyor. Özellikle aile içi şiddet konusunda Londra Polisinin oldukça başarılı çalışmalarının olduğu ve bu konuda polisin uygulamaya dönük işlemlerini kapsayan dokümanların ve çeşitli eğitim programlarının ilgili diğer kurumlarla birlikte düzenlendiği bildirildi. Polisler için kılavuzlar hazırlanmış, şiddet suçu meydana geldiğinde nasıl davranılması ve neler yapılması gerektiğini gösteriyor.

Sonuç olarak yapılan çalışma ziyaretinin oldukça verimli geçtiği kanaatindeyiz. Bu bağlamda İngiltere’de edindiğimiz izlenimleri ve

dokümanları Teşkilatımız Taşra birimleri ve ilgili diğer kurumlarla paylaşmanın yararlı olacağı düşüncesindeyiz. Aynı zamanda edinilen bilgilerden ve kaynaklardan hangilerinin ülkemizde yapılacak olan eğitim çalışmalarında yer almasının uygun olacağı, eğitimlerin nasıl gerçekleştirilebileceği ve ilgili diğer kurum ve kuruluşlarla nasıl bir işbirliği kurulabileceği değerlendirilmektedir.

Aile içi şiddet ve şiddet suçları ile mücadele alanında diğer kurumlarla işbirliğine Multi-Agency Cooperation (Çok Temsilli İşbirliği) dayanan sistemin ülkemizde uygulanabilirliğine ilişkin olumlu kanaatlerimiz oluştu. Suçlarla mücadelede alınan tedbirlerin geliştirilmesi ve desteklenmesi için ilgili diğer kurum ve kuruluşlarla (Adalet Bakanlığı, SHÇEK, Aile ve Sosyal Araştırmalar Genel Müdürlüğü, Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü, Türk Kadınlar Birliği, Üniversite Kadın Sorunları Araştırma ve Uygulama Merkezleri, Türkiye Barolar Birliği, Belediyeler vb.) her türlü işbirliğinin kurulması ülkemizde de sağlanabilir.

İngiliz Polisinin şiddet suçlarına ve aile içi şiddet olaylarına yaklaşım ve soruşturma teknikleri konusunda geliştirdiği eğitim çalışmalarından istifade ederek Teşkilatımız personeline yönelik hizmet içi eğitim programları hazırlanabilir. Ayrıca değişik projeler ve ziyaret programları planlanarak Avrupa ülkeleri Polis Teşkilatlarının yaptığı çalışmaları yerinde görmenin daha faydalı olacağı düşünülmektedir.

Dr. Hülya BİRİKEN

Türk Tabipleri Birliği Merkez Konseyi (TTB)

**KADINA YÖNELİK ŞİDDETİN SAĞLIK BOYUTU VE
TÜRK TABİPLERİ BİRLİĞİ GÖRÜŞÜ**

‘Sormaya Başlamak’

Kadına yönelik şiddetin, sosyal bir sorun olmasının yanı sıra bir sağlık sorunu olarak algılanması, şiddetin tanınması, ortaya çıkması ve önlenmesinde önemli katkı sağlayacaktır. ne yazık ki şiddetin sağlık boyutu ihmal edilmiş bir alandır. şiddete maruz kalmış kadını adli bir olgu olarak kabul etmek önemli, ancak eksiktir. şiddete bütüncül bir bakışla bakmak ve değerlendirmek önemlidir. Kadına yönelik şiddetin neden bir sağlık sorunu olduğunu sağlığın tanımı üzerinden açıklamak mümkündür. Sağlık, fiziksel, ruhsal ve sosyal yönden tam bir iyilik halidir. Sosyal çevre, ekonomik ve siyasi ortam sağlamlılığını belirler. Görüldüğü gibi kadın sağlığı da biyolojik süreçler yanında başka faktörlerden de etkilenmekte dolayısıyla kadın sağlığı kavramı da genişlemektedir. Kadın sağlığını üreme sağlığıyla bir tutan anlayış yerine (doğurganlık ve doğumla ilgili sağlık problemlerini önceleyen) toplumsal cinsiyet kavramını da içine alan yeni yaklaşımlar kadın sağlığı başlığının altını doldurmaya başlamıştır. Cinsel yolla bulaşan hastalıklar, kadın kanserleri, yaşlılık ve kadın sağlığı, sigara, madde bağımlılığı ve kadın, kadın ruh sağlığı, kalp hastalıkları, beslenme acil bakım, sağlık bakımına ulaşım ve kadın, nihayet cinsiyet eşitsizliğinden kaynaklı sağlık sorunları şiddet, cinsel taciz ve tecavüz, namus cinayetleri ve kadın intiharları kadın sağlığı kavramı içinde yer almıştır

Dünya Sağlık Örgütü, 1993’te kadına yönelik şiddeti, cinsiyete dayanan, kadını inciten, ona zarar veren, fiziksel, cinsel, ruhsal hasarla sonuçlanma olasılığı bulunan, toplum içerisinde ya da özel yaşamında ona baskı uygulanması ve özgürlüklerinin keyfi olarak kısıtlanmasına neden olan her türlü davranış olarak tanımlamıştır. Buradan hareketle kadına yönelik şiddet, öncelikli bir sağlık sorunudur. Yaygın görülmesi, sakatlık ve ölümlere sebebiyet vermesi onu aynı zamanda ciddi bir halk sağlığı sorunu yapar ki bu da hükümetlerin ve sağlık otoritesinin sorunu, öncelikli sağlık problemi olarak tarif etmesini ve önlemler almasını gerektirir.

Kadına yönelik şiddet, doğum öncesi dönemde başlar. Erkek çocuk isteği, kız bebeklerin küretajı, ardından kızların öldürülmesi, cinsel istismar, genital mutilasyon, fiziksel şiddet, sakatlıklar, intihara zorlama ve cinayetler şeklinde görülür.

Kadına yönelik şiddet, çok çeşitli sağlık problemleri olarak karşımıza çıkar. Bunlar, kesikler, kırıklar, iç organ yaralanmaları, organ kayıpları, kalıcı sakatlık, istenmeyen gebelikler, HIV, cinsel yolla bulaşan hastalıklar, pelvik inflamatuvar hastalık, düşükler, bel ağrısı, madde bağımlılığı, baş ağrıları, astım, değişik ruhsal problemler ve nihayetinde ölümlerdir.

Görüldüğü üzere şiddet, sağlık sorunu olduğu gibi aynı zamanda sağlığı olumsuz etkileyen bir risk faktörüdür. Örneğin, sigara kullanımı kendi başına ciddi bir sağlık problemidir. Aynı zamanda kalp, akciğer hastalıkları, kanserler vb hastalıklar içinde risk oluşturur.

Kadınlar, şiddet nedeniyle sağlıklı yaşanacak yıllarının%5-16sını kaybederler.

Sağlık sistemi, tanısı konulamadığı için, açıkça kadına yönelik şiddetle ilişkili görülmeyen ve sistemi sürekli meşgul eden birçok başvuruyla karşı karşıyadır.

Genellikle karşımıza başka sağlık problemleri şeklinde çıkar (baş ağrısı, mide, bel ağrısı, müphem şikayetler).

Sağlık bakım sisteminde kaynakların kötüye kullanılmasına neden olur (gereksiz ilaç ve teknoloji kullanımı).

Sağlık çalışanlarının iş yükünün artmasına neden olur.

Sağlık kuruluşlarına başvuru sayısı ve sağlık harcamaları gittikçe artmaktadır.

Kadına yönelik şiddetin sağlık boyutunun kavranması, tanının konulması ve hekim hasta işbirliğinin, buzdağı altındaki şiddetin açığa çıkmasının önemini birkaç vaka örneği ile göstermek istiyorum:

- 53 yaşında temizlik işçisi, sosyal güvencesi yok, sağlık ocağında tansiyonu ölçülüyor, üzgün, yorgun, ruh hali depresif. Hemşire hekime kolunda morluklar olduğunu söylüyor. Hekim morlukların nedenini tahmin ediyor ama kadına sormaya çekiniyor. Hipertansiyon ve depresyon tedavisi vererek kadını gönderiyor.
- 34 yaşında kamu çalışanı. Acil servise eşi tarafından getirilmiş. Başvuru nedeni, kafasında şişlik ve sırtında kanayan kesik. Saçlı deride saç kaybı var. Sırttaki kesi kesici alet yaralanması. Anemnezde ayağının halıya takılması sonucu kafasını kapıya çarptığını düşerken kapıdaki bir çivinin sırtını yaraladığını söylüyor. Hekim sırttaki kesiyi

dikiyor. Tetanoz aşısını yapıyor. Hekim işi başından aşkın olduğu için başka bişey sormuyor ve hastayı taburcu ediyor.

- 23 yaşında ev kadını. Öksürük ateş ve halsizlik şikayetleriyle sağlık ocağına başvuruyor. Hekim muayene sırasında kadının sırtında ve kollarında morluklar görüyor. Hekim nedenini soruyor. Kadın ağlayarak eşinin işsiz olduğunu, alkol aldığını ve kendisini dövdüğünü söylüyor. Hekim kendisini üstüne vazife olmayan işlere karışmış ve gergin hissediyor. Çaresizlik duygusu içinde kadına ASYE+yumuşak doku travması reçetesi veriyor.
- 16 yaşında lise öğrencisi. Genç kız, gece yarısı annesi, babası, amcası ve ağabeyi tarafından ilçedeki nöbetçi sağlık ocağı hekimine bakire olup olmadığına dair rapor vermesi için getiriliyor. Hekim aileyi ikan ederek kızla yalnız görüşüyor. Sürekli ağlayan kız, hekime bakire olduğunu, ancak muayene olmak istemediğini çok utandığını muayene edilirse kendini öldüreceğini söylüyor. Hekim ne yapmasını gerektiğinden emin olamıyor. Yasal açıdan ne yapacağını bilemiyor.

Konunun önemi nedeniyle Türk Tabipleri Birliği 55. Genel Kurulu, kadına yönelik şiddetle ilgili aşağıdaki kararı almıştır.

- TTB kadınların $\frac{3}{4}$ 'ünün yaşamlarının bir döneminde şiddete maruz kalmış olması nedeniyle ciddi bir halk sorunu olarak kabul edilmesi gereken kadına yönelik şiddetin tanımlanması ve ortadan kaldırılmasına yönelik koruyucu hekimlik uygulamalarının oluşturulması ve yaygınlaştırılması için şu görevleri yürütür:

- 1- Kadına yönelik şiddetin tanı ve tedavi rehberlerinde yer almasına
- 2- Mezuniyet öncesi tıp eğitimi, mesleki eğitim ve sürekli tıp eğitimi içinde yer almasını,
- 3- Sorunla en sık karşılaşan alanlar olan birinci basamak, acil tıp, adli tıp, psikiyatri ve tanımlayacak olan halk sağlığı eğitimleri ve uygulamaları içinde yer almasını
- 4- Öncelikle acil servisler ve birinci basamak olmak üzere tüm sağlık kurumlarına konuya ilişkin yönergelerin oluşturulmasını
- 5- Uzmanlık Dernekleri Eşgidim Kurulu'nun konuyu gündemine alarak ilgili uzmanlık derneklerinin çekirdek müfredatında yer almasını sağlamak üzere Türk Tabipler Birliği'nin görevlendirilmesi

oy çokluğuyla kabul edildi.

TTB çatısı altında kurulan kadın hekimlik ve kadın sağlığı kolu kadına yönelik çalışma grubunu oluşturmuş ve kadına yönelik şiddete karşı bir imza kampanyasını, basın açıklamasıyla başlatmıştır. Namus cinayetlerine ilişkin görüşümüz ilgili bakanlık ve tabip odalarına bir genelgeyle ifade edilmiştir. Afiş çalışması yapılmış odalara ve sağlık kurumlarına asılması sağlanmıştır. Hekim tutumuna yönelik etik ve bilimsel yönerge hazırlanmıştır.sürekli yayınlarımızda konuyla ilgili yazılara yer verilmiştir. kadına yönelik şiddette hekim tutumuna yönelik Türkiye araştırması,kadın sağlığı kongresi,kitap basımı ,kadın örgüt okulu,hekimlere yönelik eğitim programı geliştirme hazırlığı devam etmektedir. diğer ilgili kurumlarla ve sivil toplum örgütleriyle işbirliği gündemindedir.

Kadına yönelik şiddetin önlenmesinde sağlık alanında yapılması gereken önemli başlıklar şöyle sıralanabilir:

- Sağlık bakanlığının bu konuda siyasi bir kararlılık ve tutum göstermesi,uygulamaları bu yönde geliştirmesi,
- Sağlık sisteminde kadına görünürlük kazandırılması
- Sağlık politika ve uygulamalarının kadına yönelik şiddet düşünülerek planlanması
- Meslek örgütünün (Türk Tabipleri Birliği) kadın sağlığıyla ilgili politikalar geliştirmesi, kamuoyuyla paylaşması,destek ve danışmanlık yapması,
- Sağlık çalışanlarının eğitiminin sağlanması(konunun,üniversitel erin tıp eğitimi müfredatında,uzmanlık derneklerinin özelliklede pratisyen hekimlik derneğinin sürekli tıp eğitiminde yer alması)
- İyi hekimlik çerçevesinde hekim-hasta işbirliği ile tanının konması (işkencenin tanı ve tedavisinde kullanılan İstanbul protokolü örnek alınabilir)
- Şiddetin kaydedilmesi ve bildirilmesi
- Sağlık kurumlarında konuyla ilgili bilgilendirici materyalin bulundurulması (sağlık kuruluşlarının vatandaşın en çok kullandığı kamu kuruluşu olması nedeniyle)
- Sağlık sistemi,adalet sistemi ve sosyal hizmet sisteminin kadın örgütleriyle işbirliği ile tam koruma ve denetlemeyi gerçekleştirmesidir.

Zehra TOSUN-Ece TUNCAY

Kadın Dayanışma Vakfı

Yapılan ön çalışmalar, gerçekleştirilen görüşmeler ile değerlendirmeler neticesinde Türkiye’de şiddetle mücadele amacıyla farklı hedef gruplarına hizmet veren çeşitli hatları inceledik.

Çalışma kapsamında, temel amacı şiddete maruz kalan kişilere destek sağlamak olan hatların yanı sıra, faaliyetlerinin bir kısmı şiddete maruz kalan kişilere destek vermek olan hatlara, amacı doğrudan şiddete maruz kalan kişilere destek vermek olmayan, ancak bu grupla dolaylı olarak bağlantısı olan hatlara ve halihazırda faaliyette olmayan ama modeli geliştirilmiş hat projelerine yer verdik. Bu şiddet hatlarının yanı sıra Acil Yardım Hattı olan 155 Polis İmdat ve İstanbul Çağrı Merkezi 2006 Ödülleri kapsamında “performans gelişimi” dalında 1. ödülü alan Türk Hava Yolları Çağrı Merkezi yetkililerinin görüşlerini de aldık.

Türkiye’de Faaliyet Gösteren Mevcut Hatlar

Aile, Kadın, Çocuk ve Özürlü Sosyal Hizmet Danışma Hattı - 183

SHÇEK bünyesinde 2002 yılından itibaren faaliyet gösteren bu hat, SHÇEK ve Özürlüler İdaresi müracaatçularına bilgi ve yönlendirme hizmeti vermektedir. Bu haliyle hat, Türkiye’deki tüm sosyal sorunlar için hizmet verir niteliktedir. Hat çalışanları başvuru sahiplerine sorunlarına bağlı olarak izlenmesi gereken adımlar hakkında bilgilendirmekte; ilgili kurum ve kuruluşlara yönlendirmektedir.

Ücretli olan Alo 183’te, başvurular hafta içi 09:00 – 20:00, hafta sonu 09:00 – 18:00 arasında operatörler tarafından yanıtlanmaktadır. Çalışma saatleri dışında ise telesekreter ile hizmet verilmektedir. Aynı anda 6 çağrı alabilen hatta çağrılar operatörler arasında aktarılmaktadır. Hatta 4 sosyal hizmet uzmanı, 2 psikolog ve 1 öğretmen görev yapmaktadır. Hattın çalışanlarının 5’i kadın, 2’si erkektir.

“Alo 183” bir şiddet hattı olmamasına rağmen, şiddete maruz kalan kadınların da başvurduğu bir hattır. Ancak adından da anlaşılacağı gibi farklı ihtiyaç ve önceliği olan gruplara hizmet vermesi, sınırlı sayıda personelle ve teknik kısıtlılıklar ile faaliyet göstermesi ve faaliyetlerinin kadınlar tarafından yeteri kadar bilinmiyor olması, hattın kadınlar için etkin biçimde hizmet vermesini zorlaştırmaktadır. Bunlardan dolayı, Türkiye’de faaliyet gösterecek kadına yönelik şiddetle ilgili ayrı bir şiddet hattına ihtiyaç duyulduğu Başbakanlık tarafından yayımlanan genelgede de belirtilmiştir.

İnsan Ticareti Mağdurları İçin İhbar ve Yardım Hattı - 157

Uluslararası Göç Örgütü bünyesinde 2005 yılından itibaren hizmet veren hattın amacı, insan ticareti mağdurlarını kurtarmak ve insan ticaretini önlemektir. Dışişleri Bakanlığı ve Ulaştırma Bakanlığı ile protokolleri çerçevesinde ücretsiz olan Alo 157 Türkçe, Rusça, Romanca, İngilizce ve Orta Asya dillerinde hizmet vermektedir. Hattın 5 operatörü ve 1 koordinatörü bulunmaktadır. Tüm çalışanlar kadındır. 24 saat 3 vardiya halinde hizmet vermektedir. 157'ye başvuran mağdurların 155 Polis İmdat ve 156 Jandarma İmdat'a bilgi vermek suretiyle kurtarılması sağlanmaktadır.

Ruhsal Bunalım Danışma Hattı - 182

Aslında bir şiddet hattı olmayan 182'yi, şiddet hattı mağdurlarının da aradığı ve başvuranlarının %65'ini kadınların oluşturduğu bir hat olması gibi nedenlerle konuyla ilişkili gördük ve çalışma kapsamına aldık.

1995 yılında Bakırköy Ruh ve Sinir Hastalıkları Hastanesi bünyesinde hizmet vermeye başlayan hat, intihara müdahale amacıyla kurulmuştur. Ancak psikiyatrik tedavi görenler, şiddet mağdurları, sınav kaygısı yaşayanlar gibi farklı gruplar tarafından aranmaya başlayınca hattın adı "Ruhsal Bunalım Danışma Hattı" olarak değiştirilerek daha geniş kapsamda hizmet vermeye başlamıştır. Önceleri 24 saat hizmet veren hat, yaklaşık 1,5 yıl önce mesai saatleri arasında hizmet vermeye başlamıştır. Ücretli bir hat olan Alo 182'de 2 erkek psikolog görev yapmaktadır. Yüz yüze görüşmeye ihtiyaç duyulan vakalarda hastanenin ilgili poliklinikleri tarafından hizmet sağlanmaktadır.

Çocuklara Cinsel Sağlık ve Üreme Sağlığı Destek Hattı

Bu hat, 1998 yılında kurulmuş olan Sokak Çocukları Rehabilitasyon Derneği'nin, Avrupa Birliği tarafından finanse edilen Sağlık Bakanlığı Türkiye Üreme Sağlığı Programı kapsamında, 2006 yılında hayata geçirilmiştir. 7 gün, 24 saat, 3 vardiya halinde hizmet vermektedir. Çağrı merkezinde konuyla ilgili meslek eğitimi almakta olan öğrencilerinden oluşan 16 kişilik ekip, cinsel sağlık ve üreme sağlığı ile cinsel istismar konularında gelen çağrılara cevap vermektedir. Hatta bilgilendirmenin yanı sıra, destek faaliyeti kapsamında cinsel istismar vakaları ilgili kurumlara yönlendirilme yapılmaktadır.

Hürriyet Gazetesi Şiddet Hattı Projesi

"Aile İçi Şiddete Son" kampanyası kapsamında Çağdaş Eğitim Vakfı ile birlikte konuya ilişkin farkındalığı arttırmaya dönük çalışmaları 2004

yılından bu yana yürüten Hürriyet Gazetesi de kadına yönelik şiddetin önlenmesi amacıyla aile içi şiddet mağduru kadınlara danışmanlık ve yönlendirme yapacak şiddet hattı projesi hazırlamıştır.

Avrupa Birliği Hibesi ile gerçekleşmesi planlanan hat projesi, özel sektörün de konuya olan ilgisi bakımından önemli bir örnek olduğunu düşündüğümüz için çalışmamız kapsamına dahil ettik.

Çalışma Yöntemi

Türkiye’de kadına yönelik şiddeti önlemek amacıyla kurulacak bir şiddet hattına ilişkin ilgili kurumların ve örgütlerin görüşlerini ortaya koymak yoluyla ihtiyaca uygun bir şiddet hattı modeli oluşmasına katkıda bulunmayı amaçladığımız bu çalışmayı, bütçenin sınırlılığı nedeniyle kadına yönelik şiddetle mücadele eden sivil toplum örgütlerinin yoğun olarak bulunduğu bölgelerden seçilen 5 il ile sınırlandırdık. Ancak özellikle diğer bölgelerdeki illeri de dahil etmek suretiyle, daha kapsamlı çalışmalara gerek duyulmaktadır.

Ankara, İstanbul, İzmir, Diyarbakır ve Bursa’da; Kadına yönelik şiddetle mücadele eden Kadın örgütleri, İnsan hakları örgütleri, SHÇEK’e bağlı aile danışma merkezleri, Toplum merkezleri, Barolar, Adli Tıp Enstitüleri, Üniversiteler, Valilikler, Türkiye’de faaliyet gösteren şiddet hatları ile Acil yardım hatları, Belediyeler ve konuyla ilgili resmi kuruluşlara ziyaretler gerçekleştirmek yoluyla, 61 görüşme gerçekleştirdik.

Bunlarla birlikte farklı örnekleri teşkil eden İngiltere’de faaliyet gösteren Women’s Aid Ulusal Aile içi Şiddet Danışma Hattı; Almanya’da faaliyet gösteren Big Hotline Telefon Danışma Hattı; ve Amerika’da faaliyet gösteren Ulusal Aile içi Şiddet Acil Hatları ile iletişime geçtik, ve bu hatlar hakkında bilgiler aldık, deneyimlerinden yararlandık.

Ön hazırlık, görüşmeler ve değerlendirme ile rapor haline dönüştürülmesi süreçlerini kapsayan çalışmamızı 3 ay içinde tamamladık.

Görüşme Formu

Çalışmada Türkiye’de kadına yönelik şiddetin önlenmesi amacıyla kurulacak bir şiddet hattına ilişkin bir görüşme formu çerçevesinde ilgili kurum ve kuruluşların görüşlerini aldık ve bunları değerlendirdik.

- 183 Aile, Kadın, Çocuk ve Özürlü Sosyal Hizmet Danışma Hattının çalışmaları hakkındaki mevcut bilginiz nedir?
- Şiddet hattının kapsamı ve yararlanıcıları ne olmalıdır?

- Şiddet hattının örgütlenme biçimi (merkezi, bölgesel, il bazında) nasıl olmalıdır?
- Alo şiddet hattı hangi kurum bünyesinde hizmet vermelidir? Hangi kurum tarafından finanse edilmelidir?
- Sizce şiddet hattında kaç kişi çalışmalıdır?
- Şiddet hattı çalışanlarının niteliği sizce ne olmalıdır? Çalışanların cinsiyeti hakkındaki görüşleriniz nelerdir?
- Şiddet hattı çalışanlarının çalışma koşulları sizce nasıl olmalıdır?
- Sizce şiddet hattı çalışanları hangi konularda eğitim almış olmalıdır?
- Şiddet hattı çalışanları için hazırlanacak bir el kitabında sizce hangi konular yer almalıdır?
- Şiddet hattına yapılan başvurularda kullanılan formlarda hangi bilgiler mutlaka yer almalıdır?
- Bu formlarla edinilen bilgiler kamuya açılmalı mıdır? Evet ise ne sıklıkta açılmalıdır ?
- Sizce Şiddet hattı hangi kurum ve kuruluşlarla işbirliği yapmalıdır?
- Şiddet hattı Türkçe dışındaki dillerde hizmet sağlamalı mıdır? Evet ise hangileri?
- Hattın tanıtımı ne şekilde yapılmalıdır?
- Hattın işlevselliği bağlı bulunduğu kurum tarafından hangi ölçütlere göre değerlendirilmelidir?
- Sizce Şiddet hattının bir web sayfası olmalı mıdır? Evet ise neleri içermelidir?
- Şiddet hattıyla kurumsal olarak hangi alanlarda ve hangi şartlarda işbirliği kurmak istersiniz?
- Şiddet hattı 183 nolu numaradan mı hizmet vermelidir yoksa başka bir numara mı kullanılmadığı? Neden?
- Türkiye’de ya da yurtdışında Başka bir şiddet hattının işleyişine ilişkin bilginiz var mı?
- Hatta ilişkin önerileriniz nelerdir?

Görüşme Sonuçları

1-Hattın Kapsamı ve Yararlanıcıları

- Kadın, Erkek, Çocuk Herkes İçin Her Türlü Şiddetle Mücadele Hattı
- Kadın ve Çocuğa Yönelik Her Türlü Şiddetle Mücadele Hattı
- Sadece Kadınlara Yönelik Her Türlü Şiddetle Mücadele Hattı
- Kadın ve Çocuğa Yönelik Aile İçi Şiddetle Mücadele Hattı
- Sadece Kadınlara Yönelik Her Türlü Şiddet ve Aile İçinde Şiddet Gören Kadınların Çocuklarına Yönelik Şiddetle Mücadele Hattı

2-Kurumsal Yapı

Hattın kurumsal yapısı 3 temel noktada ele alınmıştır. Bunlar; hattın örgütlenme biçimi, hangi kurum bünyesinde hizmet vereceği ve finansmanını kimin sağlayacağıdır.

Örgütlenme Biçimi:

Hattın bir merkezden tüm Türkiye'ye hizmet vermesi, Türkiye'nin nüfus yoğunluğuna göre en fazla 10 bölge belirlemek suretiyle her bölgede bir hat kurulması gerektiği ve her ilde bir şiddet hattı kurulması gerektiği bu kapsamda belirtilen görüşlerdir.

Hangi Kurum Bünyesinde Olacağı:

Hattın Kadın ve Aileden Sorumlu Devlet Bakanlığı, Valiliklerin koordinasyonunda ilgili kurum ve kuruluşlar, Belediyeler ve Belediye STK işbirliği, SHÇEK, Kadın Örgütleri, Karma Model bu kapsamda önerilen görüşlerdir.

Finansman:

Hattın finansmanını yukarıda belirtilen kuruluşlar tarafından sağlanması önerilmiştir. Ayrıca özel sektörün de hattı mali olarak desteklemesi ve şans oyunlarından edinilen gelirin bir kısmının hatta aktarılması da önerilmiştir.

4-Hattın Faaliyetleri

Görüşülen kişilerin hattın faaliyetlerine ilişkin önerileri şu şekildedir:

- 24 saat hizmet vermek
- 4320 paralelinde hizmet vermek

- Başvurucuları dinlemek, bilgilendirmek, ilgili kurumlara yönlendirmek,
- Sığınağa yerleştirmek,
- Yaşadığı ilin sosyal kaynakları hakkında bilgi vermek, kadınların iş bulmasına yardımcı olmak,
- Resmi kurumlarla yapacağı işleri kolaylaştıracak bilgiler vermek (kurum işleyişi, dilekçe yazımı gibi)
- Can güvenliğini sağlamak, acil durumlarda müdahale ekibi göndermek,
- Sorununa ilişkin alternatifler sunmak,
- Sosyal hizmet kurumları ve bu kurumlardan nasıl yararlanacağı hakkında bilgi vermek,
- İlgili kurumlar arasında koordinasyonu sağlamak, sorunla ilgili pratik öneriler sunmak,
- Başvuruları takip etmek,
- Başvuran kadınlarla dayanışmak ve onlara yalnız olmadıkları hissini vermek.

5-İşbirliği Yapılacak Kuruluşlar

Adalet Bakanlığı, Adli Tıp Kurumları, Aile Araştırma Kurumu, Barolar, Belediyeler, Burs veren Vakıflar, Halk Eğitim Merkezleri, İçişleri Bakanlığı, İnsan Hakları Örgütleri, Kadın Örgütleri, Kadın Sığınakları / Konukevleri, Kadın Sorunları Araştırma Uygulama Merkezleri, Kadın ve Aileden Sorumlu Devlet Bakanlığı, Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü, Kaymakamlıklar, Meslek Örgütleri, Milli Eğitim Bakanlığı, Nüfus Müdürlükleri, Özel Sektör, Psikiyatri servisleri, Türk Psikologlar Derneği, Sağlık Ocakları, Savcılıklar, Sosyal Hizmetler Okulları, Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu, Sosyal Hizmet Uzmanları Derneği, Toplum Merkezleri, Ulaştırma Bakanlığı, Üniversitelerin ilgili bölümleri, Valilikler, görüşmeciler tarafından hattın işbirliği yapması gerektiği belirtilen kuruluşlardır.

6-İşbirliği Çerçevesi

Kurumların hizmet alanları çerçevesinde protokoller ile işbirliği esaslarının belirlenmesi

7-Çalışanların Nitelikleri

Çalışanların nitelikleri ile ilgili olarak, çalışanların cinsiyeti ve çalışanların meslek profesyonelleri olup olmayacağı konusunda görüş ayrılığı söz konusudur. Bu konuyla ilgili tartışmaya raporda ayrıntılı olarak yer verilmiştir.

Katılımcıların üzerinde durduğu, hattın çalışanlarının sahip olması gereken diğer nitelikler arasında ise; çalışanların kadın bakış açısına sahip olması, gerekli eğitimlerden geçmiş olması, 25 yaşının üzerinde olması, ses tonunun güven telkin etmesi, pratik zekaya sahip olması, sabırlı ve sakin olması, stres tolerans eşiğinin yüksek olması, aktif dinleyici olması, iletişim becerilerine sahip olması, akıcı, yalın ve anlaşılır bir dil kullanması, varsa geçmişte yaşadığı şiddet travmasını çözmüş olması, tercihen kadın hareketinin aktivisti olması, alanda deneyimli olması, uygun empati kurabilmesi ve ikna kabiliyetine sahip olması, toplumsal sorunlara ilişkin farkındalık ve duyarlılığının olması, kendini iyi ifade edebilmesi, şiddetten arınmış bir dili olması, anksiyete ile başa çıkabilmesi, vakayı doğru şekilde analiz etmesi ve seri bir şekilde yönetebilmesi, şiddet konusunda yoğunlaşmış ilgisinin olması, feminist olması, yapıcı yaklaşıma sahip olması, kadına yönelik şiddetle mücadele tarihini bilmesi şeklinde sıralanabilir.

8-Çalışanların Eğitimi

Şiddet hattı çalışanlarının; Şiddet, Haklar, Sağlık, Beceriler, Yönlendirme başlıkları ile belirtilebilecek çeşitli konulardaki eğitimlerden geçmeleri gerektiği belirtilmiştir.

9-Hizmet Sağlanacak Diller

Katılımcıların büyük bir kısmı, kadına yönelik şiddetle mücadele hattının Türkçe dışındaki dillerde de hizmet sağlaması gerektiğini ifade etmiş, Türkiye’de yaygın olarak konuşulan diller öncelikli olmak kaydıyla, mümkünse diğer tüm dillerde de hizmet sağlamanın gerekli olduğunu belirtmiştir.

Şiddet hattının il bazında örgütlenmesi gerektiğini savunan görüşmecilerin bir kısmı hattın Türkçe ile birlikte bulunduğu ilde yaygın olarak konuşulan dillerde de hizmet sağlaması gerektiğini belirtmiştir. Kürtçe, Arapça, Lazca, Zazaca, Çerkezce, Bulgarca, Romanca, Rusça, Farsça, İngilizce, Gürcüce bu kapsamda belirtilen dillerdir.

Katılımcıların bir kısmı ise Türkiye’nin resmi dili Türkçe olduğundan Türkçe dışındaki bir dilde hizmet verilmesine gerek olmadığını belirtmiştir.

17 Mart 2007
İKİNCİ GÜN

IV.OTURUM
ÖRNEK MODELLER VE DENEYİMLER

Sezai AYDOĞAN

MOVISIE

Aslında dünyanın neresinde olursanız olun aile içi şiddeti, kadına karşı işlenen şiddeti, çocuk istismarını, namus cinayetleri kisvesi altında işlenen cinayetleri bir anda ortadan kaldırmanın mümkün olmadığını gösteriyor.

Bu konuda biraz yol almış ülke ve toplumlara baktığımızda aslında dünyanın neresine giderseniz gidin amaç hep aynı. Gelişmelerin hep burada olduğu gibi aslında duyarlı, gönüllü vakıf, dernek kurum ve kuruluşların başlarda ayrı ayrı ardından da ortak bir nokta üzerinde bir araya gelerek birlikte mücadeleleriyle başardıklarını görüyoruz. Su anda dünya üzerinde kadına karşı işlenen şiddeti tam olarak çözmüş bir ülkenin olduğunu ben bilmiyorum ama bildiğim bir şey varsa oda bazı ülkelerin ve toplumların bu konu hakkında daha erken bir çalışmaya başladıkları ve daha çok yol kat ettikleridir.

Buğün bu bölümde benim ele alacağım konu 'Hollanda devlet politikalarında aile içi şiddetle yapılan mücadele dair son gelişmeler' hakkında bilgi vermek olacak. Ardından Nico yapılan çalışmalar konusunda örnekler verecek.

Hollanda 16 milyon nüfuslu küçük bir ülkedir. İstanbul'un şu anda nüfusunun 12 milyon olduğu göz önüne alındığında neredeyse İstanbul kadar nüfusu olan bir ülke olduğu görülür.

Daha önceden de söylediğim gibi hiç bir toplumda aile içi şiddetle mücadele kolay değildir ne yazık ki. Bunun örneğini Hollanda'daki durumdan kolayca görebiliriz. 1997 yılında Hollanda'da yapılan kapsamlı bir araştırmada ortaya çıkan sonuçlar gözler önüne seriyor. Araştırmada sorulan sorulardan birisi « siz yaşamınız boyunca bir yada birden fazla kez aile içi şiddete maruz kaldınız mı ? » sorusuna verilen yani gerçekten % 43 gibi büyük boyutlardadır.

Böyle bir soruyu bizler Türkiye'de sorduğumuzda nasıl bir sonucun çıkacağını bilemiyorum ve bunu en iyi tahmin edecek sizlersiniz. Belki Hollanda da aile içi şiddet oranı azdır diye bir tahminde bulunuyorum ve bu olası farklılığın nedenini Hollanda da yapılan uzun çalışmaların bir sonucu olarak kabul etmek gerekir.

Bu yapılan çalışmaların basında erkek egemen ideolojiyi ortadan kaldırmak için kadınların başlattıkları kadın mücadelesinde aramak gerektiğini düşünüyorum. Bu mücadeledeki hedef toplumda var olan

erkek ve kadın arasındaki kadının aleyhine olan kültürel normlarda dahil davranışları ortadan kaldırmak için verilen mücadelede aramak gerekiyor.

Kadının toplum içerisindeki konumunu erkekle eşit hale getirmek için kadınların eğitim seviyelerinin yükseltilmesi ve bilinç yükseltme çalışmalarının yapılmasının sayesinde yine kadınların haklarını her alanda aramaya başlamaları ve ardından kendi oluşturdukları dernek, vakıf gibi kurumlarla bir güç oluşturmaları ve verili düzenin insan hakları çıkış noktasından düzeltilmesi için verdikleri mücadelede saklı olduğu bir gerçektir.

Toplumun oluşturan en küçük birim olan aile konusuna gelindiğinde görülen aile içinde erkek ve kadın olmak arasındaki farklılığın aslında bütün toplumsal ilişkilerimizi belirlediği ve etkilediği tespit edilmiş ve bu güçler dengesizliği konusunda elinde daha çok gücü olan erkek gerek fiziksel olarak kadından daha güçlü ve gerekse eğitim seviyesi kadından daha yüksek, bir iş sahibi ve toplumda ona erkek olmasından dolayı bir takım roller verilmiş. Bunun sonucunda güçlünün güçsüze karşı uyguladığı fiziksel, duygusal, cinsel ve ekonomik şiddeti ortaya çıkarttığını görüyoruz.

Ama diğer taraftan Hollandalı bir çok erkekte bu durumdan dolayı o kadar mutlu değillerdi. Çünkü aile içinde yapılan kadına karşı aslında insan haklarını ihlal etmekte.

Az önce söylediğim gibi oluşan dernek, vakıf ve kuruluşlar verdikleri mücadelenin birleştirilmesi gerektiği noktasından yola çıkarak birlikte bir güç oluşturdular. Yine dün yeni çözümler vakfının kurucusu sayın Pınar İlkaracan'ın anlattığı gibi çalışmalar yapıldı. Komisyonlar oluşturuldu. Bu komisyonlar kadına karşı işlenen şiddetin ortadan kaldırılması için hangi noktada değişiklik yapılması gerekiyorsa o alanda araştırmalar yapmaya, seslerini gerek basın gerekse yaptıkları etkinliklerle duyurmayı başardılar.

Bunun en güzel örneğini mesela aynen su anda Türkiye'de olduğu gibi kadın sığınma evleri açtılar, kadın danışma merkezleri kurdular, çocuklara karşı şiddete yönelik aktif mücadeleye başlandı. Aile içinde cinsel taciz olayına el attılar. Mağdurların yasadıklarını topluma göstermek için mağdurların bir araya gelip yaşadıklarını konuşabilecekleri konuşma grupları oluşturuldu. Bu yapılanların amacı toplumda olan kadına karşı işlenen şiddeti bir tabu olmaktan çıkarmaktı. Olayı direk yaşamış mağdurların kendileri tarafında topluma anlatıldığında soruna toplumun duyarsızlığının azaldığını gördü.

Hollanda'daki dernek ve vakıfların sağlık ve yardım kuruluşlarıyla ilişkiye geçtiklerini görüyoruz. Çünkü alanda çalışan yardım kuruluşları yapılan bu çalışmalar sonucunda mağdurların başvurularıyla karşılaşmak zorunda kaldılar. Örneğin eskiden şiddete maruz kalan bir kadın polise gidip şikayette bulunmazken toplumda bu konuyla ilgili yapılan çalışmalar sonucunda tabu olmaktan çıkıp toplumsal bir sorun olarak görülmeye başladı ve bir yardım kuruluşu olan insanların güvenliğini sağlamak amacıyla yine insanların ödedikleri vergilerle kurulan polis teşkilatı bu gelen mağdurların güvenliğini garanti altına almak zorundaydılar. Ve bu yüzden kendilerinde bulunmayan bilgiyi bu vakıf dernek ve kurumlardan almak zorundaydılar. Aynı zamanda gelen mağdurlara yardım etmek için kurulan bir merkez yoktu. Mesela devlet tarafından desteklenen bir sığınma evi yoktu. Olan sığınma evleri gelen ihtiyacı karşılamakta güçlük çektiklerinden bunun çözülmesi gerek bir sorun olduğu bir kez tarafından hem de kendi resmi kuruluşları tarafından devletin ilgili makamlarına bildirildi ve devlet önlemler paketini almaya zorlandı. Bu verdiğim sadece bir örnek.

Ama bu yapılan çalışmalar bir çok alana yönelik artarak devam etti. Mesela böyle bir konferansın düzenleyicileri arasında bulunan Kadınlarla Dayanışma Vakfı benzeri kurumlar bu aile içinde olan şiddetin ortadan kaldırılması için sadece sığınma evleri değil aynı zamanda bir toplumsal eğitim sorunu olduğu ve sosyalizasyonun yapıldığı eğitim alanında bu konuya özellikle yer verilmesi, ders kitaplarında olan kadın erkek ayrımcılığını kaldırmak için çalışmalara başladılar. Barolar birliği olan yasalardaki olumsuz şeyleri kaldırmak için mücadele ettiler. kadınların eğitim seviyelerinin iyileştirilmesi için eğitim programları oluşturuldu. Ekonomik bağımlılığın aile içindeki kadına karşı islenen şiddeti arttırdığı noktasından yola çıkılarak kadınların ücretli işe başlamalarını destekleyici çalışmalara başlandı.

Bu ve buna benzer çok gelişmeler on yıllar boyunca yapılmasına rağmen seksenlerin sonuna geldiğinde artık kadına karşı, çocuğa karşı aile içinde işlenen şiddetin dernek, vakıf gibi kurumların tek başlarına devletin desteği olmadan yapılamayacağı görüldü. Bunun sonucunda yapılan baskılarla devlet yurttaşlarının güvenliğini sağlamak ve insan haklarını korumakla görevli olduğundan bu işe el atmak ve bir şeyler yapması gerektiği gerçeğinden yola çıkarak kaynaklar ayırmaya karar verdi. Alanda çalışan bir takım dernek ve vakıfları bir araya toplayıp birlikte aile içinde kadına karşı uygulanan şiddeti durdurmak için neler yapılabileceği düşünüldü. Sonuçta kendi misyon ve vizyonları olan devlet destekli otonom/özerk vakıflar kurulmasına karar verildi. Bu vakıflar kendi misyonlarını gerçekleştirmek için bir takım çalışmalar başlatıldı.

Bu vakıflardan birisi olan TransAct yaklaşık 10 yıl önce altı farklı dernek ve vakfın bir araya gelmesiyle özerk devlet destekli bir kurum olarak kuruldu ve on yılı askın alanda hizmet verdi. Ocak 2007'den itibaren başka kurumlarla birleşerek yeni bir ad altında çalışmalarına devam etmektedir

MOVISIE'in misyonu; aile içi şiddet, cinsel şiddet ve bu konuyla ilgili diğer disiplinler arasındaki çalışmaları geliştirmek için oluşturulan bir ulusal araştırma, geliştirme ve danışma merkezidir.

MOVISIE özerk bir kurum olmasına rağmen sağlık bakanlığı ve adalet bakanlığı tarafından finanse edilmektedir. Bu iki kurumun yanı sıra verdiği eğitim (training) ve başka fonlardan yürüttüğü projelerle çalışmalarını yürütme olanağı bulunmaktadır.

Kısaca yaptığımız çalışmaları dört başlık altında toplayabiliriz:

- 1) Geliştirmek ve geliştirilen bilgilerin alanda çalışan uzmanlara aktarılması, örnek vermek gerekirse bu iki gündür süren konferansın benzerlerini Hollanda'da düzenlemekle görevlidir.
- 2) Politik olarak aile içi şiddet devamlı gündemde tutmak ve alanda aktif çalışmalar yapan kurum ve kuruluşların yanında polis, adalet bakanlığı ve politikacıları bilgilendirmektir.
- 3) Eğitim programları (training) geliştirmek ve bu trainingleri polis, sığınma evlerinde çalışanlara vermek ve bakanlıkları gelişmelerden haberdar etmek yapılabilecek yeni önerilerde bulunmaktır
- 4) İsteyen kişi ve kuruluşları bilgilendirmek, yayınlar yapmak ve yeni gelişmelerin/yayınların toplandığı küçük dergilerin yayınlanması ve yeni bilgilendirme çalışmalarında kullanılmak üzere video/dvd gibi araçları geliştirmek başlıca yapması gereken görevlerdir

Kimlere hizmet etmekteyiz:

- 1) Sosyal danışma merkezleri, sığınma kurumları, özürülülere yönelik çalışmalar yapan kurum ve kuruluşlar, gençlik merkezleri, bağımlılık tedavi merkezleri
- 2) Polis, adalet bakanlığı, mağdurlar
- 3) Politikacılar, devlet kurumları, uluslararası örgütler
- 4) Meslek kuruluşları, mağdurların haklarını savunan vakıflar

Bu tür kuruluşların yaptıkları çalışmalar sonucunda su anda gelinen nokta ne peki diye sorduğunuzu hissediyorum: evet Hollanda da en son yıllar içinde aile içi şiddete karşı çok önemli gelişmeler yapıldı ve bu gelişmeler hızla devam etmektedir.

Ama en belirleyici şey 1997 yılında yapılan aile içi şiddetin boyutlarını ortaya çıkarmak için adalet bakanlığı tarafından yaptırılan araştırmanın şok edici sonuçları nedeni ile devlet politikası olarak belirlenen

Prive Geweld – publike zaak

Özelde olan şiddet- bir toplumsal sorundur.

Yani eskiden kapalı kapılar ardında olan olaylar ailelerin kendi problemleridir kimse karışamaz söylemi 2002 yılında bu kararın bakanlık tarafından alınmasıyla artık tarihe karıştı. Tabii ki bireyin yaşadığı aile içi şiddet bir devlet sorundur ve devlet olarak müdahale etmek zorunluluğu vardır.

Bu alınan kararın bir diğer önemli noktasıysa:

Sistem olarak ele almak. Bugüne kadar birimler arasında ve kurumlar arasında olmayan birlikte çalışmanın desteklenmesi ve zorunlu hale getirilmesiyle sistemin her kesimi için iyileştirilmesi amaçlıyor.

Ayrıca belediyelere yıllardır yapmaları gereken ancak bir türlü yapmadıkları bu işle mücadelede oncu rolün verilmesi oldu.

Bu belirlenen politikalar ışığında yapılması gerekli çalışmalar belirlendi ve bunların hangi kurum tarafından yapılacağına dair rol dağılımları ve birlikte nerede ve nasıl çalışılacağı da belirlendi. Ayrıca belli bir zaman dilimi belirlendi gerçekleşmesi için.

Kısaca saymak gerekirse:

Aile içi şiddete karşı önleyici çalışmaları desteklemek ve bu çalışmaları işlevsel bir hale getirmek bir devlet politikası olarak belirlendiler. Bu alınan kararın amacı derhal bu yaşanan aile içi şiddeti durdurmak, böyle bir durumu yaşayan mağdur, saldırgan ve şahitlere yapabilecekleri hakkında bir yol göstermek, gereklilik durumunda yardımda bulunmak ve bunun sonucunda saldırganın yapabileceği akla gelebilecek her tur şeyi önlemektir.

Gerçek işlevsel bir müdahale aile içi şiddeti durdurduğu zaman işlevseldir denilmeye başlandı.

Aile içi şiddetten dolayı mağdur olan kişiye yapılacak yardım, sığınma ve saldırganına yapılacak yardım birbirini tamamlarlar. Gerekli olduğu zaman aile içi şiddeti durdurmak sadece ahlaki bir durum değil aynı zamanda yasal bir suçtur ve derhal müdahale edilmelidir. Bu fiziksel şiddetin yaşandığı durumlar dahil aynı zamanda tehdit ve taciz durumunda da geçerlidir.

Bütün alanda çalışanlar ne yapmaları gerektiğini bilmek zorundadır. Bu yüzden bu kişilerin böyle bir durumla karşılaştıklarında neler yapmaları gerektiği konusunda eğitilmeleri çok önemlidir ve mutlaka olmalıdır.

- Devlet tarafından yapılan yasalarla belediyelerin bu alanda yapmaları gereken görevler belirlendi, bunun sayesinde belediye sınırları içerisindeki polis teşkilatı, savcılıklar, hapishaneler, kadın sığınma evleri, çocukları korumakla görevlendirilmiş çocuk esirgeme kurumları, psikiyatrik tedavi merkezler ve başka yardım kuruluşlarının ortak çalışma alanları yaratmaya başlandı.
- Her ilde aile içi şiddete karşı çalışmalar yapmak üzere Aile içi Yardım ve destek merkezleri açılmaya başlandı ve bu yılın sonucunda 30 ayrı ilde merkezin açılması ile belirlenen sayıya ulaşılabacaktır.
- Büyükşehir belediyeleri bünyesinde bilgi ve materyallerin toplanmasına ve toplanan bilgi ve belge sayesinde belediyelerin aile içi şiddete karşı kampanyalar yapmaları için altyapı çalışmalarına başlandı.
- Polis; ülke genelinde aile içi şiddetin boyutlarını tam olarak saptama yapmak için registrasyon/ istatistik verilerin toplandığı bir sistemi kullanmaya başladı. (Yani polise intikal eden olayları)
- Kadın sığınma evleri hem sayıca artırıldı hem de iyi hizmet sunmaları için desteklendi. Su anda yaklaşık 80 tane sığınma evi mevcuttur ve bu sayı hala istenilen yeterlilikte değildir. En son yıllarda Hollanda'da yaşayan yabancı kadınlara yönelik yapılan bilgilendirme çalışmalarının sonucunda yabancı kadınlar bu içinde bulunmak zorunda oldukları şiddet durumundan kurtulmak için nereye gideceklerini artık öğrenmeye başladılar. Ama tabii buda yeni bir sorunu beraberinde getirdi. Su anda sığınma evlerinde bulunan kadınların %60 kadarı yabancı kökenli kadınlardan oluşmaktadır. Bunlardan yaklaşık %13 kadarı Türkiye kökenli kadınlarda oluşmaktadır.

- Farklı uzmanlık alanlarına yönelik Hizmet içi eğitim programları geliştirildi. bunların bazılarını saymak gerekirse: saldırganlara yardım, mağdurlara yardım ve aile içi şiddete şahit olmak zorunda olan çocukların takip ve desteklenmeleri için yeni ya da daha geliştirilmiş eğitim programları geliştirilmeye başlandı.
- Bu yapılanların yani sıra aile içi şiddette saldırganların geçici olarak evden uzaklaştırmayı amaçlayan yeni bir yasanın çalışmalarına başlanmıştır.
- Bugüne kadar genel 'halk' tanımlaması değiştirilmiştir ve sonuçta Hollanda'da yaşayan yabancıların aile içi şiddet konusunda daha iyi yardım alabilmeleri için yabancılara yönelik özel programların geliştirilmesi politikası belirlenmiş ve yabancılar arasında tabu olan aile içi şiddet fenomeninin konuşulabilmesi için programlar ve politikalar belirlenmiştir.

Konuşmamı bitirmeden önce kısaca bir şey daha söylemek istiyorum az önce konuşmamda belirttiğim gibi şu anda Hollanda'da çok ciddi bir aile içinde şiddetle uğrayan bir çok Türkiyeli göçmen var, bunların en iyi şekilde hizmetlerden, yardımlardan faydalanabilmeleri için bizim de sizlerden burada yaptığınız çalışmalardan öğrenecek çok şeyimiz olduğunu bu konferansta bir kez daha gördüm. O yüzden eğer farklı düşünceleriniz varsa bununla ilgili bizim kurum dahil yurt dışındaki birçok kurumun bu tür çalışmalara çok sıcak baktıklarını belirtmek isterim.

Hepinize beni dinlediğinizden dolayı teşekkür ediyorum.

Dutch projects ‘The missing link’

Sezai Aydogan – advisor MOVISIE

“The Missing Link”

Target group:

- Turkish, Moroccan, Surinam en Antillian men of 20 years up who have a partner.

Objectives:

- Prevent domestic violence by addressing men on their family responsibilities and coping behaviour

Collaboration:

- migrant organisations

1- Core messages:

- Men are socialised through their culture and their family in what it means to be an adult man and how to cope with problems.
- If you don’t match up to these expectations, you can feel powerless and feel a loss of control. You experience a loss of status, position, power, respect, and honour.
- This can lead to anger and aggression, also to your wife and children.
- You can prevent this.

2- Products and results:

- training for intermediaries and facilitators
- manual

3- ‘The Missing Link’: programme

1. Being a man
2. Problem solving
3. Domestic Violence (including honour related violence)

1. Being a man

- What does it mean to be a man in your culture and family?
- Are you born as a man or do you become a man during your life?
- What is expected of a man in your culture and family and what does society expect from men?
- Are there differences between men and women? What are these differences?
- Are there differences in the socialisation of men and women?

Male Codes

- A job is the most important target in life.
- Men are competitive; they want to be better than others.
- A man is the breadwinner and financially responsible for the ones who depend on him.
- Men are independent accepts no help from others.
- Men control themselves, are not fearful and vulnerable.
- Men are aggressive but controlled, rational and self-assured.
- A man protects the ones who depend on him and solve their problems.
- A real man is no victim.
- Sex is a prerequisite for intimacy
- A man should be sexually potent and give his wife children.

Female Codes

- A woman becomes a woman through her marriage and her motherhood.
- A woman is responsible for the household and upbringing and care for children and her husband.
- A woman's identity is based on her relationships with others.
- A woman supports other women and should not be too different from them.
- A woman should pay attention to her appearances, be attractive, but not sexually seduce other men.
- A woman is allowed to behave vulnerable, emotional and to ask for help or support.
- A woman is kind and caring by nature; aggression and anger don't suite her.
- A woman should not be (too) independent
- Intimacy is a prerequisite for sexual contact

2. Problem solving

- What happens when a man cannot live up to expectations?
- What are the consequences for him?
- What is the influence of the migration process?
- What are the consequences for his family?
- What are the most common kind of problems in families?
- What is your personal way of coping with problems within your family
- What is domestic violence? What types are there?
- Who are victims of domestic violence?
- Who are the perpetrators?
- Is domestic violence taboo or can there be a normal conversation on the topic?

- Where can you ask for help in case of domestic violence or honour related violence?
- What says the law about domestic violence?
- What can you do to prevent domestic violence (as a witness, as perpetrator, as victim)?

3. Domestic Violence (including honour related violence)

- What is domestic violence? What types are there?
- Who are victims of domestic violence?
- Who are the perpetrators?
- Is domestic violence taboo or can there be a normal conversation on the topic?
- Where can you ask for help in case of domestic violence or honour related violence?
- What says the law about domestic violence?
- What can you do to prevent domestic violence (as a witness, as perpetrator, as victim)?

Findings

- The men who participate are pressured to do so by people in their environment
- Talking about your problems is a taboo (which connects all men over the world)
- Cultural norms and values can reinforce this pattern
- Participants respect knowledge and results of scientific research
- Many men have been a witness and/or a victim of domestic violence in their youth
- They are hungry for advice about other ways of dealing with problems. Examples, video and role playing are good formula's

The facilitators are to be experienced in or have knowledge of:

- domestic violence
- male socialisation
- capable of working on a genderbasis with men, i.e. able to stand next to them and observing experiences from their viewpoint
- knowing how to deal with men who are blaming others, their youth or the circumstances
- group work, especially with men

4- Thesis:

- Domestic violence is.....
'a very destructive way to show you care, but are not able to solve the problems...'

Nico VAN OOSTEN

MOVISIE

The development of systemic professional care in The Netherlands

1- The start of the development: the mid '90-ies

- 1996: Debate within some Women's shelters about women clients who return home and are abused again
- 1997: Publication of "Intimate violence", written by Justine van Lawick and Martine Groen
- 1997: Request of the Women's shelters of the province of Overijssel (eastern part of The Netherlands) to TransAct to help them to engage the husbands and partners of the women clients in the professional care
- 1999: start of a pilot, later known as The Approach, in which a systemic approach to domestic violence was developed

2- Main reasons for starting The Approach

- Women want the violence to stop, not the relation (> 50% of the women in shelters return home)
- Many women don't want to involve the police
- Men who abuse is offered no help on a voluntary basis (left alone versus police involvement)

3- Target group:

- Heterosexual couples in which:
- The man is the abuser and
- The woman has gone to a shelter

4- Main goals and starting points

Main goals

- End violence
- Decision about breaking up or getting together again
- Continu parenting
- Cope with effects of violence
- Prevent future violence

5- Starting points

- Safety for everyone as the core theme for every intervention
- The man is responsible for his violence; the woman for her safety

- Stop violence by contacting and contracting both partners as soon as possible
- Discriminate between partnership and parenthood
- Motivation is an ongoing theme
- Longing for each other is normal

6- Differentiating between responsibilities

Man/perpetrator:

- Learning to take responsibility for and control of his violence and safety of his partner and children

Woman/victim:

- Learning to take responsibility for her and her children's safety

Both partners have to make decisions about:

- Mending or ending the relationship
- Mending or ending the relationship without violence

7- Results - findings

Clientsystems

- All couples shared children
- Program suitable for clients from other cultures
- Many men and women in a violent relationship both feel the need to end the violence through a relational approach to their problems

Workers:

- have more insight into the dynamics of domestic violence
- are more aware of the share of both partners in the problems
- feel more competent and effective
- Training and monthly supervision are essential

Conclusion:

- A systemic approach on a voluntary basis is possible
- Social workers can effectively do the work

8- Extra results Follow Up

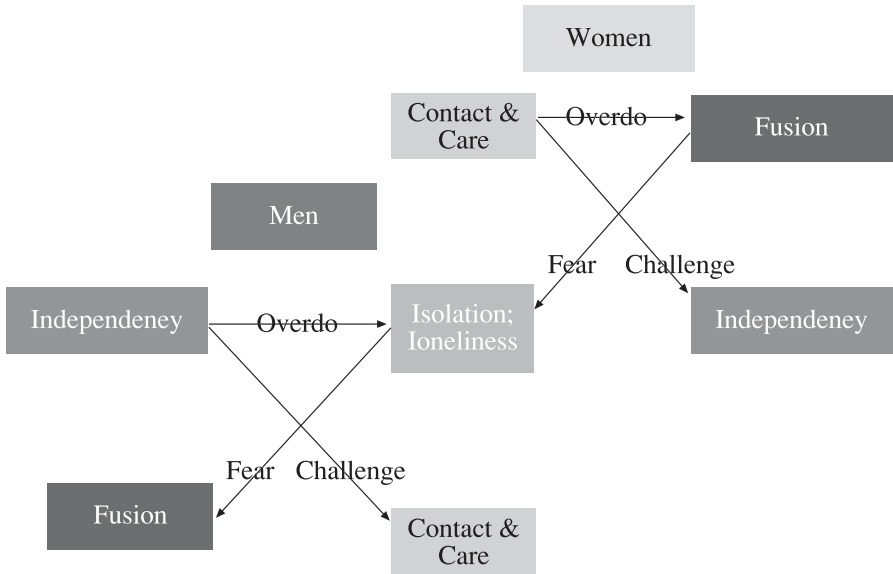
- Less time needed for the counselling than in pilot (< 10 contacts)
- Relational counselling can start sooner than expected
- More knowledge about intercultural counselling helps care givers to be effective, but language is a barrier
- More attention is needed for the children

- No waiting lists for these clients improves motivation
- Coordination of care is important
- A minimum of 30% of staff has to be trained to guarantee continuity of care
- Continuity is important (local finance)

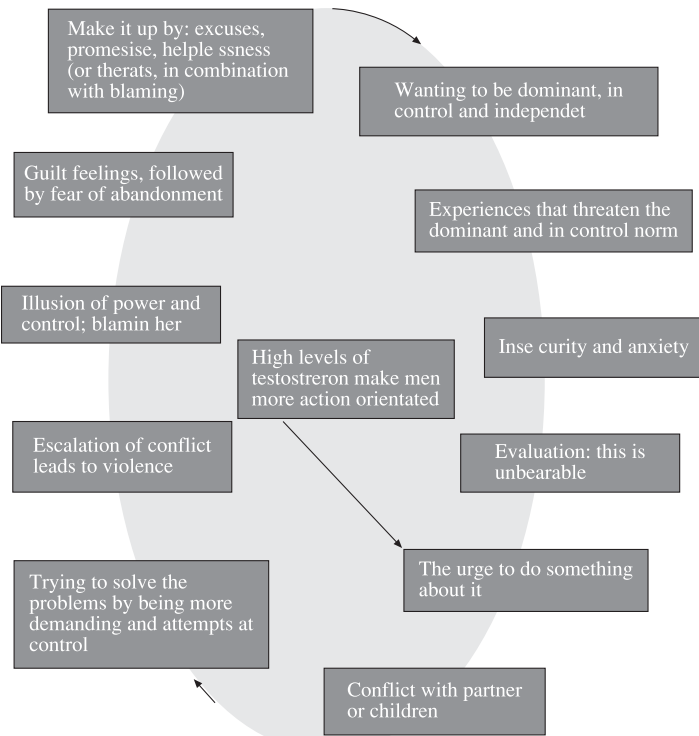
9- **Theoretical approach**

- Genderbased & culturebased:
 - male & female socialisation within cultural context
- Systemic: relational&family dynamics & interaction
- Powerbased: power balance in the relation&family

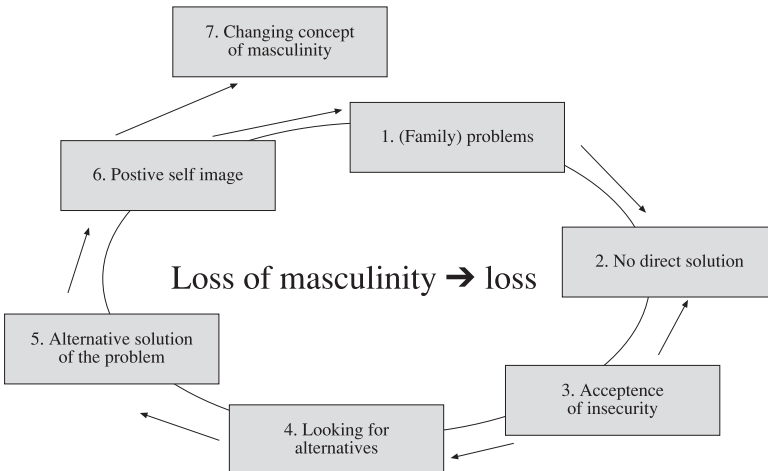
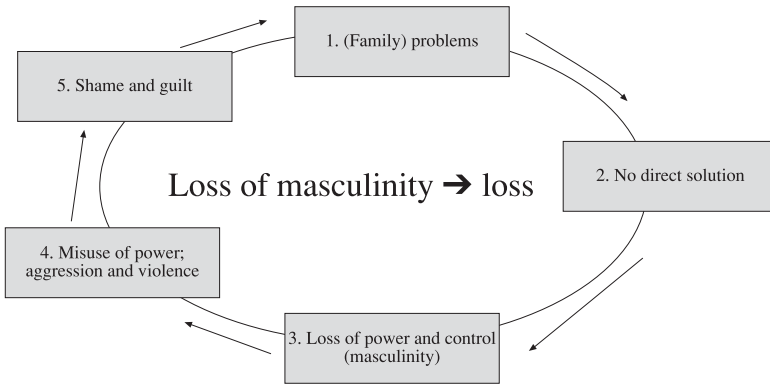
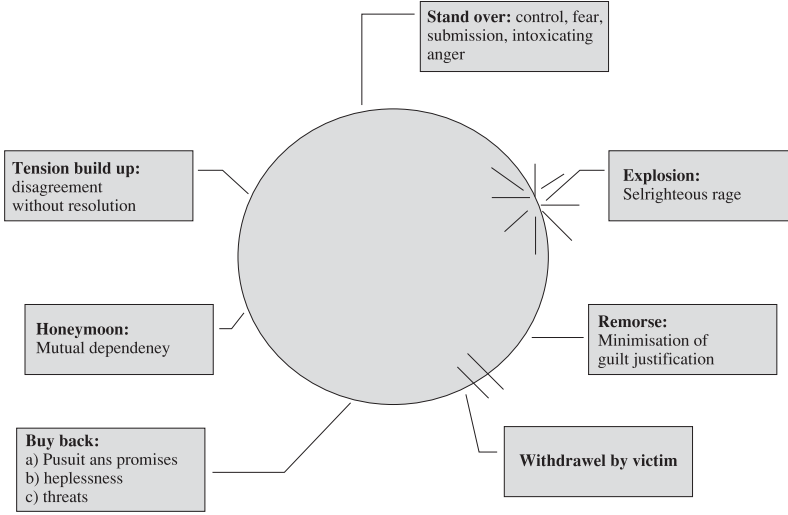
Escalation of conflict: the gender approach

Theoretical model about domestic violence The male perspective

The eyele of violence (Vileman & Wileman, 1997)

9- Addressing men/perpetrators

- Their vision on masculinity and femininity and male-female relationships
 - Their beliefs and opinions concerning the position and responsibilities of men in families
 - How men cope with family problems
 - The dynamics of domestic violence
 - Possibilities and competencies to prevent and stop domestic violence
- “loss of masculinity” as a way of looking at men who are violent”

10- Gendered opinions and beliefs of men

- Men are the ones who should be in charge; head of the family and protect family members (and family honour)
- Men are competitive, independent and responsible for the solution all family problems
- Men should control themselves
- Women should not be so critical and nagging
- Women who get beaten are too independent or flirt too much etc.
- Where two people fight, both are to blame
- Women should not talk about problems at home

11- Domestic violence and the power balance

- Physical power (threats and physical violence)
- Intellectual and verbal power (misleading, manipulation, verbal violence)
- Ability to care for others (monopolise care giving)
- Knowledge (monopolise knowledge)
- Money (Not sharing money and mismanagement of money)
- Social and familial status (influence on others)
- Ideology, religion (fundamentalism)
- Power of numbers (manipulation by number)
- etc.

“All misuse of power you can't flee from or can't compensate is very threatening to the victim.”

Dutch Projects:

1 'Stay in Love'

Target groups:

- youth with a low education aged 16-20 years old, both boys and girls of all main cultural backgrounds

Objectives:

- learn how to keep your relationship healthy& fun
- prevent relational violence

Collaboration:

- Mental Health Institutions
- Schools
- Sport clubs
- Other organisations (churches, youthclubs, bars etc.)

Development

- Evidence based: risk factors for relational violence
- Needs and opinions of boys and girls
- Combination of stimulating healthy relations and prevention of violence
- Two pilot regions
- Evaluation of effects

Products and results:

- ♦ **Website:** www.stayinlove.nl
- ♦ **Leaflet:** *A relationship doesn't come naturally*
- ♦ **Relationship test**
- ♦ **Credit card for sports canteens:** *Suggestions for a healthy relationship*
- ♦ **Poster:** *Do you have a good relationship?*
- ♦ **Manual and training for teachers**
- ♦ **Theatre production and rap-song**
- ♦ **2006: clip at Mac Donald Restaurants**
- ♦ **Evaluation research**

İKİNCİ GÜN

OTURUM SONUÇLARI

SHÇEK, kurumsal hizmetlerinden, Emniyet Genel Müdürlüğü İngiltere'deki kurumların aile içi şiddete yönelik müdahalesindeki işleyişinden, TTB kadın hekimliği ve kadın sağlığından, Kadın Dayanışma Vakfı şiddet hatları ile ilgili çalışmasından, Mor Çatı son dönemde yaşadığı sıkıntılardan, UNFPA geliştirdikleri projelerden, Movisie kendi kurumsal hizmetlerinden ve örnek modellerden bahsetti.

Yapılan sunuşlar sonunda ortaya çıkan somut öneriler :

- Sağlık Bakanlığı ile kurumların birlikte yeni bir genelge çıkarması Sağlık Bakanlığı tarafından önerildi.
- Kamu kurumlarının ve STK'ların birbirinden bağımsız birçok çalışmaları var. Bu çalışmaların eşgüdümlü hale getirilmesi için ortak bir model oluşturulması için birlikte çalışılması gerektiği önerildi.
- Erkeklerin şiddet konusunda eğitim alması gerektiği önerisi sunuldu.
- Ara istasyonlar kurulması önerisinde bulunuldu.

18 Mart 2007
ÜÇÜNCÜ GÜN

V. OTURUM
ÖNCELİKLERİN BELİRLENMESİ VE
KAPASİTE GELİŞTİRME

MODERATÖR: Nazik IŞIK

“Aile İçinde Kadına Yönelik Şiddet Atölyesi” çalışmasının son gününde, ilk iki günde yapılan sunuşlar ve yürütölen tartışmalar sonucunda oluşturulan 6 soru çerçevesinde küçük grup çalışması yapıldı.

Kadına yönelik şiddetle mücadelede önceliklerimiz dikkate alınarak belirlenen soruları tartışmak üzere 5'er kişiden oluşan 6 grup oluşturuldu. Belirlenen sorular gruplar arasında paylaşıldı. Gruplar bu soru öbeklerini yanıtlayacak biçimde çalıştı. Elde edilen sonuçlar tüm atölye katılımcılarına sunularak değerlendirilmesi sağlandı ve yapılan tartışma sonunda ek öneriler listelendi.

Belirlenen Sorular şunlardır:

- 1- Hollanda'da yaşayan Türkiye'li kadınlar için Türkiye'deki Kadın örgütleri, bizler neler yapabiliriz
- 2- Kadınların yasaları bilmesi ve mevcut yasaların uygulanması için neler yapabiliriz?
- 3- Seçilmiş/Atanmış yerel yöneticilerin kadın danışma merkezi ve sığınak gibi kadına yönelik şiddetle mücadele hizmetleriyle ilgili;
 - i. Yerelde bu alanda kadın kurumları varsa nasıl işbirliği yapılabilir?
 - ii. Kadın kuruluşunun olmadığı durumda nasıl ilişki kurabiliriz?
- 4- Kadın örgütleri kendi kapasitelerini geliştirmek için ne yapmalıdır?
- 5- Erkekliğin sorgulanmasını, erkeklerin de şiddetle mücadele etmesini sağlamak için ne yapılabilir?
- 6- Şiddetle mücadele eden kurumlar arasında koordinasyon için neler yapabiliriz?

Birinci, ikinci ve üçüncü gruplar ilk üç soruya, dördüncü, beşinci ve altıncı gruplar ise son üç soruya ilişkin tartışma yürütmüştür. Aşağıda söz konusu çalışma gruplarının elde ettiği sonuçlar ve ek öneriler yer almaktadır.

1. SORU: HOLLANDA'DA YAŞAYAN TÜRKİYE'Lİ KADINLAR İÇİN TÜRKİYE'DEKİ KADIN ÖRGÜTLERİ, BİZLER NELER YAPABİLİRİZ?

Birinci Grup Çıktıları

- 1- Türkiye'deki ve yurt dışındaki resmi kurumlar ve sivil toplum örgütleri arasında bir koordinasyon oluşturma.
 - a. Dil sorununun çözümü
 - b. Toplumsal cinsiyet eğitimi
 - c. Kadına yönelik mevcut negatif toplumsal/geleneksel düşüncelerin giderilmesine dair bilinç yükseltme çalışmaları.
- 2- Kadınların Türkiye'deki ve yaşadığı ülkedeki yasal hakları konusunda bilgilendirilmesi
 - a. Türkiye'den çıkarken havaalanındaki pasaport kontrolünde ya da girerken kadına yönelik şiddetle ilgili acil ulaşabileceği başvuru mekanizmalarının iletişim bilgilerinin broşür olarak verilmesi
 - b. Elçiliklerde vize alma işlemleri sırasında bilgilendirme yapılması
- 3- Kadınların ekonomik gücünün artırılabilmesi için (uzun vadede) meslek edindirme kurslarının oluşturulması/mevcut kursların sürelerinin kısaltılması, etkin katılımın sağlanması için çalışmaların yapılması
- 4- Yurt dışında yayın yapan (vd.) medya kuruluşlarının kadına yönelik şiddetle ilgili programlar yapması, dizi sonlarında ulaşabilecekleri acil iletişim bilgilerinin verilmesi. (TRT'nin Avrupa ve yurtdışı yayınları)

İkinci Grup Çıktıları

- 1- Yurtdışında yaşayan kadınlara ulaşmak için oradaki kadın örgütleriyle iletişim kurarak ortak çalışmalar yapmak
- 2- Erken evliliklerin önlenmesi için kadın örgütleri ve diğer işbirliği yapılacak kuruluşlar aracılığıyla eğitimler, kampanyalar çalışmalar yapmak

- 3- Konsolosluklarla işbirlikleri yaparak pasaport almaya giden kız çocuğu, kadınlar için şiddete uğradığında ne yapacağı, nereye başvuracağına yönelik bilgilendirici bir broşür vb hazırlanacak
- 4- Havaalanlarına bu konuyla (erken evlilik) ilgili billboardlar asmak
- 5- Diyanetin, kadınların haklarını bilip, kullanması konusunda çalışmalar yapmak. Diyanet çalışanlarının (yurt dışında çalışan) bu konuda bilgilendirip, eğitimlerden geçirerek çalıştığı alanda insanlara yardımcı olmasının sağlanması
- 6- Milli Eğitim Bakanlığı'nın yurt dışına gönderdiği öğretmenler kadına yönelik şiddet konusunda eğitilerek, şiddet mağdurlarına nereye başvuracağı konusunda bilgilendirme yapması
- 7- KSGM'nin yurtdışındaki ilgili birimlerle ilişki kurması, protokoller aracılığıyla işbirlikleri geliştirmesi

Üçüncü Grup Çıktıları

- 1- Eğitici eğitimi yapılması
- 2- Bilinçlendirici materyaller geliştirilmesi (broşür, film, kitapçık)
- 3- Şiddet hattı kurulması
- 4- Türkiye'de yurt dışında yaşayan kadınların sorunlarına ilişkin bir sivil toplum örgütleri ve diğer kurumlarla komisyon oluşturulması
- 5- Türkiye ve Hollanda'daki STK'lar arasında karşılıklı ziyaretler ile sorunların belirlenmesi ve ortak çalışma platformlarının yaratılması
- 6- Risk grubundaki kadınların yurt dışına çıkmadan önce bilgilendirilmesi (pasaport işlemleri sırasında, elçilikte, havaalanlarında)
- 7- Yurt dışındaki alanda çalışan profesyonellerle Türkiye'deki gelişmelerin aktarılması,
- 8- Medyanın aktif ve pozitif biçimde kullanılması Hollanda'da geniş katılımlı bilgilendirme toplantılarının yapılması
- 9- Web sitesi ve mail grupları gibi araçlarla güncel bilgilerin yurt dışında yaşayan kadınlara aktarılması

Ek Öneriler

- 1- AB fonlarından yararlanmak için ortak proje geliştirme, proje geliştirmek için;
 - a. Ortak birimler oluşturmak.
 - b. Fonları şartlarını araştırmak.
 - c. Danışmanlık desteği sağlamak.
- 2- STK'ların birbirini tanınması yönünde ortak çalışmalar geliştirmek.
- 3- Dil sorunu, okur yazarlık sorununu çözmek için çalışma.
- 4- Türkiye'de yaşayan Hollandalılarla ilişki kurmak
 - a. Haber yapılmasını sağlamak.
 - b. Medya listesi oluşturmak.
 - c. Medya stratejisi oluşturmak.
- 5- Yurt dışındaki kadınların yaşadığı sıkıntıların anlatıldığı bir dizi senaryosu hazırlayarak çekilmesini sağlamak.
- 6- Uzun dönemli çalışmalar yapılmalı, çocukları unutmamak.

2. SORU: KADINLARIN YASALARI BİLMESİ VE MEVCUT YASALARIN UYGULANMASI İÇİN NELER YAPABİLİRİZ?

Dördüncü Grup Çıktıları

- 1- Yasaların kadınlar tarafından bilinmesi
 - a. Kampanyalar: geniş katılımlı (yerel/ulusal) medya kampanyaları.
 - b. Eğitimler: anlaşılır görsel işitsel materyaller geliştirme, farklı gruplara farklı tekniklerle eğitimler verilmesi.
- 2- Yasaların uygulanması
 - a. Baro-stk-üniversite ağları kurulması.
 - b. Yerel ve ulusal ilişkiler ağı kurulması: kamu-medya-diğer sivil toplum örgütleri- kanaat önderleri.

Beşinci Grup Çıktıları

- 1- Mahalle toplantıları düzenleyerek yasaların kadınlara anlatılması, bu toplantıların erkekler için de yapılması.

- 2- Yasaların anlaşılır bir dille anlatıldığı broşürlerin hazırlanarak ücretsiz olarak dağıtılması.
- 3- Medya’da yasaların tanıtımı ile ilgili programlar yapılması.
- 4- Yasayı uygulayanların yasaların uygulanması konusunda duyarlılık kazandırılması.
- 5- Kadın kurumlarının yasaları tanıtmak için ortak kampanyalar düzenlenmesi.

Altıncı Grup Çıktıları

- 1- Kadınların sık gittiği (belediye, sağlık ocağı gibi) yerlere afiş asılması
- 2- Medya ve basın üzerinden duyurma
 - a. Tartışma programlarına katılma
 - b. Hakları tanıtmaya elverişli diğer programlara katılma
 - c. Spot filmler hazırlayıp yayınlama
- 3- Kadın ve erkek meslek profesyonelleri için el kitabı/broşür hazırlama.
- 4- Yapılacak eğitim sonrasında polisin yasaları öğrenmesi sonrasında, savcı-polis ilişkisindeki aksamaların şikayete bağlı olarak izlenebilmesi.
- 5- TEDAŞ, İSKİ gibi kurumlarla anlaşarak faturalarla birlikte küçük duyuru-broşür dağıtımının yapılması.
- 6- Milli Eğitimle birlikte okullarda aile birlikleri aracılığıyla velilerle toplantılar yapılabilir.
- 7- Muhtarlıklarla işbirliği geliştirilebilir.
- 8- İl Özel İdaresi aracılığıyla köylere bilgilendirici materyal yayılabilir, Tarım ve Köy İşleri Bakanlığı ve kırsal kalkınma kooperatifleri aracılığıyla köylere ulaşılabilir.
- 9- Köylerde sıkça bulunan ve saygınlığı olan, veteriner, sağlık ocağı ebesi, hemşiresi, doktoru aracılığıyla köylerde konuya ilişkin çalışma yapılabilir.
- 10- Medyatik insanlarla ilişki geliştirip mesaj vermesi sağlanabilir.

- 11- Bütün bunları nasıl bir ekiple-mekanizmayla yapabiliriz üzerine düşünmek gerekir.
- 12- Evlere kendi danışma merkezlerimizin adres ve telefonlarının yazıldığı pullar dağıtabiliriz.
- 13- Üniversite öğrencilerine çocuklara baskılı tişört dağıtabiliriz.
- 14- Zorunlu avukatlık stajında kadın kuruluşları ve kadın hukuku konusunda bilgilendirme yapabiliriz.
- 15- Belediye zabıtalara, beyaz masa görevlilerine, otogar görevlilerine şiddete uğrayan kadınların başvurabileceği yerler konusunda yönlendirme yapabilecekleri bilgiler aktarılabilir.
- 16- Çeşitli meslek profesyonellerine hak bilgisi eğitimi verilebilir.

Ek Öneriler

- 1- Yasaların uygulanması için avukatlar grubu oluşturulmalı, deneyimler yazılı hale getirilmeli.
- 2- Kadınlar hangi bilgileri nereden, nasıl alıyorlar analizi yapılmalı, kadınların ilgi, dil ve profili çıkarılmalı.
- 3- Orkid'lerle küçük bilgilerin yazılı olduğu kağıtlar yayılabilir, bunun yapılması için firmalarla görüşülebilir.
- 4- Reklam şirketleri ve devlet kuruluşlarının kadınlarla ilgili yaptığı çalışmalarında uyulması gerekenler listesi hazırlanabilir.
- 5- Toplum merkezleri toplumla çalışma forumları, materyal geliştirme çalışmaları yapabilir.
- 6- Üniversite ve medya etik kurullarının bazı çalışmalara katılmaları sağlanabilir.

3. SORU: SEÇİLMİŞ/ATANMIŞ YEREL YÖNETİCİLERİN KADIN DANIŞMA MERKEZİ VE SIĞINAK GİBİ KADINA YÖNELİK ŞİDDETLE MÜCADELE HİZMETLERİYLE İLGİLİ;

- a. Yerelde bu alanda kadın kurumları varsa nasıl işbirliği yapılabilir?
- b. Kadın kuruluşunun olmadığı durumda nasıl ilişki kurabiliriz?

Birinci Grup Çıktıları

- 1- Yerel yönetimlerde kadına yönelik şiddetle ilgili;
 - a. Bütçe ayırmalı.
 - b. Kadın örgütleri ile birlikte istihdam politikası belirlemeli.
 - c. Hizmet mekanizmaları kadının hayatını kolaylaştırıcı şekilde düzenlenmeli.
- 2- Sığınma evleriyle ilgili yasal sorumlulukların yerine getirilmesi için yerel meclis ve diğer mekanizmalar aracılığıyla baskı gruplarının oluşturulması.
- 3- Mevcut sığınma evlerinin etkin iletimi/yönetimi konusunda bu alanda çalışan sivil toplum örgütleriyle işbirliğinin geliştirilmesi.
- 4- Her yerel yönetim içinde “kadın danışma merkezi” oluşturulması, bu merkezde çalışacak kadınların mesleki açıdan yeterli düzeyde olması, toplumsal cinsiyet konusunda eğitilmesi.
- 5- Nüfusu 50 bini geçmeyen yerlerdeki yerel yönetimlerin ara istasyonlar, bölgesel sığınmaevleri kurmasının sağlanması ya da en azından gerektiğinde mevcut sığınmaevleriyle bağlantı halinde olması gerekir.
- 6- İlgili yerel yönetime ulaşabilmek için kadın örgütleri içindeki siyasi açıdan en yakın olan kadın örgütünün köprü görevi yüklenmesi.

İkinci Grup Çıktıları

- 1- Kadına yönelik şiddetle mücadelenin yereldeki seçilmiş ve atanmış tüm görevlilerin sorumluluğu olduğunu ve görev tanımı içinde bulunduğunu yasal mevzuat (genelge, yasalar) kullanılarak hatırlatmak, onları eylemde bulunmaya zorlamak.

- 2- Kadına yönelik şiddetle mücadele çalışmalarında kullanmak üzere bütçe ayılmasını sağlanmak.
- 3- Kadın örgütlerinin yerel yönetimle ilişi kurmak için faaliyetlerini tanıtması
- 4- Eğer yerelde kadına yönelik şiddetle ilgili çalışan kadın örgütü yoksa bu konuda farkındalık ve duyarlılık eğitimleri vererek yerelde çalışan kadın grupları oluşturmak.
- 5- Yerel yönetimleri kadın danışma merkezi ve sığınak açmak için zorlamak (genelge, yerel yönetimler yasası kullanarak) açılan merkezlerin sürekliliğini sağlamak için gerekli mevzuat ve yasal düzenlemelerin çıkması için çalışmalar yapmak, bunu yerel yöneticilerin keyfiyetine bırakmamak
- 6- Sığınak sonrası yaşamda kadının güçlendirilmesi için gerekli destek mekanizmaları oluşturmak, yerel yönetim konut, pansiyon, misafirhane gibi olanakları kullanımına sunmak TOKİ'nin konut kontejyanı ayırmasını sağlamak.
- 7- Kadın örgütlerinin kent konseyleri, belediye meclis toplantıları, sosyal hizmet il koordinasyon kurulu gibi toplantılarına katılmak, katılmayı sağlayacak mekanizmaları zorlamak.
- 8- Şiddete uğramış kadınlara istihdam konusunda özel sektörü de devreye sokacak ilişkiler kurmak
- 9- Özel hizmet alımlarında şiddet mağduru kadınlara kota ayrılması
- 10- Yerel yönetim danışma merkezi ya da sığınma evi açıyorsa burada çalışacak personelin ve işleyişin bu alanda çalışan kadın örgütleri ile birlikte sağlamasını sağlamak
- 11- Kadın örgütleri yerelde mahalle çalışmaları, anket, kampanya gibi etkinlikler ile şiddeti gündemde tutan çalışmalar yoluyla yerel yönetimleri bu görevlerine zorlamak. Bunun için diğer kurumlarla işbirliği geliştirmek, toplantılar düzenlemek.
- 12- Hanımlar lokallerinin de toplum merkezleri gibi kullanılmasını sağlamak

Üçüncü Grup Çıktıları

- 1- Aktif lobi çalışması: sığınmaevi açma konusunda belediyelere zorunluluk gerektirecek mali yaptırım uygulanmasını sağlamak, belediye bütçesinden aktarım zorunluluğu.
- 2- Kurumlar arası diyalog seminerleri
 - a. STK ve belediyelerin işbirliği ve bilgilendirme çalışmaları.
 - b. Sığınma evi açılacak yerlerin tespiti, ara istasyon çalışmasının yapılması.
 - c. Sığınma evinde kalan kadınlar için meslek edindirme kursları ve istihdamı konusunda devlet kotalarının kullanılması.
- 3- Kadın örgütü olmayan yerlerde bilinçlendirme yoluyla yerel yönetimlere baskı grupları oluşturma, kardeş kadın dernekleri çalışmaları yapılması.
- 4- TBMM ve yerel yönetim meclislerinde ilgili konuların aktif biçimde takibi. (denetimli serbestlik birimiyle ilişki kurmak)

Ek Öneriler

- 1- Tüm belediyelerde danışma merkezi açılması.
- 2- İçişleri bakanlığından ortak fon ayrılması
- 3- Fonları kaynakları bilmek önemli, özel idarenin fonlarını istihdam amaçlı takip etmek
- 4- Sosyal hizmet birimi oluşturmak
- 5- Danışma merkezleri olmayan yerle eşleşme-kardeş şehir çalışması yapmak
- 6- Yönetim ve karar süreci hakkında bilgilenme, ilgili yasaları elimizde bulundurmak
- 7- Konuya ilişkin bir ulusal STK komitesi oluşturmak, STK'lara danışmanlık yapmak
- 8- Belediyelere danışma merkezi ve sığınak ilkelerinin (özellikle gizlilik) net biçimde anlatılması,

- 9- “Kadın dostu şehir” projesiyle ilişkilenecek, bu projeyi desteklemek
- 10- Çalışmalara ilişkin donör toplantılarının yapılması
- 11- Stratejik plan 2014 çalışmasına ilgimizi artırmak, etkileyecek yöntemleri oluşturmak.

4. SORU: KADIN ÖRGÜTLERİ KENDİ KAPASİTELERİNİ GELİŞTİRMEK İÇİN NE YAPMALIDIR?

Dördüncü Grup Çıktıları

- a. STK'ların yapısal olarak sürdürülebilirliğinin sağlanması: kamu desteği-politik özerklik (transact örneği gibi)
- b. Kampanyalar:
 - Tanıtım kampanyaları: örgütlerarası; örgütle kamuoyu arasında
 - Eğitim: Eski örgütlerin deneyimlerinin sistematikleşmesi ve aran eğitimi metodu ile aktarılması
 - Maddi ve teknik destek sunmak

Beşinci Grup Çıktıları

- 1- Kadın deneyimlerinin yazılı hale getirilmesi
- 2- Kadın örgütleri arasında deneyim paylaşımının olanaklı ve işlevsel hale getirilmesi (deneyim paylaşımı politikalarının oluşturulması)
- 3- Kadın örgütleri ile seçilmiş ve atanmış yerel yöneticiler arasında iletişim ağının kurulması
- 4- Türkiye çapında periyodik olarak kadın kurultayının yapılması
- 5- Kamudan ve yerelden kadın örgütlerine bütçe aktarılması
- 6- Kadın örgütlerinin, uluslar arası kadın hareketiyle iletişim kurarak etkileşimde bulunması

Altıncı Grup Çıktıları

- 1- Gönüllü sayısını artırmak için alan çalışmaları yapılabilir (mahalle toplantıları, söyleşiler vs)
- 2- Kadının insan hakları grup çalışmaları ile kadın kaynaklarımızı çoğaltabiliriz

- 3- Bina işletme giderlerimizi karşılamak için:
 - Donörlerle toplantı yapalım
 - Devlette yazılı olarak devletten para istenebilir
 - İl bütçesi görevlisiyle doğrudan ilişki kurulabilir
 - 2016 stratejik planına yönelik hazırlık yapalım
- 4- Süpervizyon sistemi kurulabilir, bölgeler arası ortak çalışmalar yapılabilir
- 5- Kadın kuruluşlarını bir araya getiren deneyim vaka toplantıları yapılabilir
- 6- Kadın örgütü olmayan yerlerde gruplar oluşturabilmek için yerel çalışmalar yapılabilir
- 7- Yerel yöneticilerle toplantı yapabilmek için hazırlık yapılabilir. (Ankara diğer yerellerin deneyimlerini paylaşmak istiyor)
- 8- Kadın örgütlerinde çalışan kadınlar sunuş tekniklerini öğrenebilir, bu konularda destek alabilir
- 9- Lobi yapmayı öğrenmek gerekir
- 10- Kamu görevlileriyle görüşme yapmayı öğrenmek gerekir
- 11- Merkezlerimiz arasında ortak veri/başvuru kayıt sistemi, raporlama sistemi kurabiliriz
- 12- Kendi kuruluşlarımız içerisinde bilgi aktarma, iç haberleşme yöntemimizi geliştirebiliriz.
- 13- Kadın kuruluşlarının görünürlük sorunlarının çözülmesi için; halkla ilişkiler stratejisi oluşturulması, hem kendi örgütlerimiz için hem de ortaklıklarımız için.
- 14- Ortak bilgi portalı oluşturulabilir.

Ek Öneriler

- 1- Belediyelerle röportajlar yapılabilir
- 2- Sağlık kuruluşlarının, belediye, devlet hastanesi, üniversitelerin mutlaka sistem içinde yer alması gerekir
- 3- Kadın örgütleri hizmet kurumları değildir, yeni açılımlar, yeni politikalar için yan yana gelmek gerekir.

5. SORU: ERKEKLİĞİN SORGULANMASINI, ERKEKLERİN DE ŞİDDETLE MÜCADELE ETMESİNİ SAĞLAMAK İÇİN NE YAPILABİLİR?

Dördüncü Grup Çıktıları

- 1- İstekli erkek gruplarının oluşturulması ve onlara destek olunması
- 2- Ortak çalışma grupları ve sadece erkek gruplar ile çalıştay yapılması
- 3- Kampanya:
 - Erkekleri çeken pozitif kampanyalar
 - Ünlü erkeklerin çalışmaya dahil edilmesi
 - Futbolcuların dahil edilmesi
- 4- Eğitim:
 - Tanıklıkların aktarılması
 - Empati kurmaya dönük çalışmalar yapılması
 - Erkek çocuklarla okul ve okul dışında çalışılması
 - Baba eğitimleri yapılması
 - Evlilik öncesi eğitimler

Beşinci Grup Çıktıları

- 1- Kadın örgütlerinin, eğitim çağındaki çocukların toplumsal cinsiyet rolleri eğitimi için Milli Eğitim Bakanlığı ile protokol imzalaması:
 - Toplumsal cinsiyet rollerinin ders kitaplarında yer alması
 - Öğretmenlerin eğitimi
 - Toplumsal cinsiyetin ders kitaplarında okutulması
- 2- Kamu çalışanlarına toplumsal cinsiyet eğitimi verilmesi
- 3- Kadın örgütlerinin, erkek eğitimi için ortak bir perspektif geliştirmesi
- 4- Ulusal ve yerel basının toplumsal cinsiyet rolleriyle ilgili programlar yapması
- 5- Erkekliğin en çok üretildiği yerlerde (kahvehane, futbol sahaları gibi) toplumsal cinsiyet farkındalığı için çalışmalar yapılması. (Futbol maçları arasında spot girebilir. Kahvelerde kısa toplantılar yapılabilir. (bir fincan kahve var)

- 6- Erkekler için ev işleri kursları verilebilir.
- 7- Alternatif diğer materyaller hazırlanabilir.

Altıncı Grup Çıktıları

- 1- Erkeklerle toplumsal cinsiyet eğitimi (biz yetişkinlere yapmak istemiyoruz, ergen-adölesanlara yapabiliriz.)
- 2- Devletin bu alanda çalışma geliştirmesini isteyebiliriz. (il koordinasyonlarında bunu konuşabiliriz.)
- 3- Haftada bir gün iki saatliğine salonumuzu (çaylar bizden, tuvaletimizi kullanabilirler) “erkeklik ve şiddet” konuşmak için (kendi aralarında) erkeklerle verdiğimizizi duyurabiliriz. Üniversite ve sendikalara duyuru asılabilir. Üç ay sonra sonuçları biz kamuoyuna açıklayabiliriz.
- 4- Karma sivil toplum örgütlerine böyle bir çalışma yapmaları için duyuru asabiliriz.
- 5- Aile danışma merkezlerindeki uzmanlara konuyla ilgili bilgi verilmesini sağlayan organizasyonlar yapabiliriz. (Nico için)
- 6- ODTÜ’deki sosyoloji öğrencisine grup kurmasını teklif edebiliriz.
- 7- Kadın çalışmaları yapan kadınlar erkeklerin dilini bilmiyor. Bu nedenle, kadın çalışmaları ana bilim dallarındaki master doktora çalışmaları ile erkeklik kodlarına ilişkin bir çalışma yapılabilir.
- 8- Deneyim aktarımı yapan olursa ilgileniriz, öğrenmek isteriz.

Ek Öneriler

- 1- Ankara’daki iki deneme:
 - Medya kampanyası; erkeklerin katılması (hiçbir erkek stand açmayı üstlenmedi)
 - Yapılan sessiz oturma eylemine erkekler gelmedi
- 2- Talim terbiyede program geliştirme – hayat bilgisi dersine gender eğitimi konması
- 3- Toplum merkezlerindeki “benim ailem projesi” ve “baba destek programına destek verilmesi

5. SORU: ŞİDDETLE MÜCADELE EDEN KURUMLAR ARASINDA KOORDİNASYON İÇİN NELER YAPABİLİRİZ?

Birinci Grup Çıktıları

- 1- Yerel koordinasyon grubunun oluşturulması, (kamu ve stk temsilcilerinden oluşan)
- 2- İletişim ağı kurulması (telefon, İnternet gibi araçlarla)
- 3- Ortak bir mekan oluşturulması
- 4- Belirli aralıklarla toplantı organizasyonunun sağlanması
- 5- Bu koordinasyonun oluşturulmasında itici güç sivil toplum örgütleri olmalı; yürütücülük sorumluluğunu kamu kurumları üstlenmeli
- 6- Koordinasyonun temel işlevinin gerçekleştirilebilmesi için aile içi şiddet konusunda bilinç yükseltme çalışmalarının yapılması
- 7- Veri tabanının oluşturulması ve paylaşımın, takibinin sağlanması
- 8- Yapılan çalışmaların belli aralıklarla raporlar haline getirilmesi, bu yolla denetimin sağlanması
- 9- Uzun vadede hedef “yerel koordinasyon grupları”nın ulusal bir ağla birleştirilmesi.

İkinci Grup Çıktıları

- 1- Kadına yönelik şiddetle mücadele eden, hizmet veren, sorumlu olan özel, kamu tüm kurum ve kuruluş temsilcilerinin katılımı ile yerelerde bir ağ oluşturulmalı, koordinasyon birimi kurulmalı
- 2- Oluşturulan koordinasyon birimi düzenli toplantılar yapmalı
- 3- Kadına yönelik şiddetle mücadelede etkinlik ve verimliliği sağlamaya yönelik yerinde tespit edilen aksaklık ve olumsuzlukların zaman geçirmeden ilgililere (medya dahil) bildirilmesi ve önerilerin getirilmesi
- 4- Koordinasyon biriminin oyereldeki kadına yönelik şiddetle mücadele alanında tüm tarafların katıldığı bir eylem planı geliştirilmeli. Bu sayede ortak bir dil bir söylem oluşturup bu mücadelenin etkin olmasını sağlamak
- 5- Eylem planının hayata geçmesi için taraflar arasında işbirliklerinin tanımını da içeren protokoller imzalamak.

- 6- Koordinasyon birimini oluşturan tüm tarafların temsilci ve hizmet alanı çalışanlarının kadına yönelik şiddet eğitiminden geçirilmesi (sağlık ocakları, yerel yönetimler, polis, jandarma, adliye çalışanları)

Üçüncü Grup Çıktıları

- 1- Tüm örgütlerin çalışmalarını, gündemin, gelişmelerin ve iletişim bilgilerinin yer aldığı bir web sitesi kurulabilir.
- 2- Alanda çalışan tüm kurum ve kuruluşların yer aldığı yıllık yapılacak ve geleneksel hale getirilecek bir kurultay
- 3- Yerel yönetimlerin ve resmi kurumların neler yaptığına ilişkin halka yönelik interaktif bilinçlendirme çalışmaları

Ek Öneriler

- 1- Devletin bildiği STK'lar arasına girmek
- 2- STK'lardan korku nasıl kırılır?
- 3- Ulusal eylem planı 2008 çalışmasına hazırlık yapmak, bunun için öncü STK grubu oluşturmak
- 4- Yerelde başardığımız diyalog-işbirliği örneklerini duyurmak

PROJE ORTAKLARI

KADIN DAYANIŞMA VAKFI

Kadın Dayanışma Vakfı, Mayıs 1993'te kurulmuş olan bir sivil toplum örgütüdür. Vakfın kökeni 1987 yılında bir grup aktivist kadın tarafından oluşturulmuş olan "Kadın Tartışma Grubu"na dayanmaktadır. Vakfın resmen kurulmasından önce, Ekim 1991'de, Ankara'da Altındağ Belediyesi ile işbirliği çerçevesinde bir Kadın Danışma Merkezi açılmıştır. Bu, Türkiye'de kadın kuruluşlarının bir yerel yönetimle ilk işbirliği deneyimini oluşturmaktadır. O tarihten itibaren, bir kadın kuruluşu olarak Vakıf, ülkedeki birçok ilke imza atmıştır. 1993 yılında Altındağ Belediyesi işbirliği ile açılan Türkiye'nin ilk bağımsız Kadın Sığınağı da bunlardan biridir.

Kadın Dayanışma Vakfı, kadın dayanışması yoluyla, kadına yönelik her türlü şiddet, özellikle aile içi şiddetle mücadele etmeyi amaçlayan bağımsız bir kuruluştur. Vakıf, kamuoyuna ve medyaya yönelik çalışmaları ile kadının insan hakları konusunda baskı oluşturarak, kadına yönelik şiddetin meşruiyetini sona erdirmeye yönünde toplumsal değişime katkıda bulunmaktadır.

Ayrıca çeşitli eğitim programlarıyla aile içinde kadına yönelik şiddetle mücadele konusunda, Danışma Merkezine gelen kadınlara, Vakıf gönüllülerine ve meslek elemanlarına yönelik bilinç yükseltme çalışmaları yapmaktadır.

Vakıf, çeşitli kurum, kuruluş ve bireylerden sağlanan bağışlar ve üye katkılarıyla parasal kaynak yaratmakta, gönüllü çalışanların destekleriyle varlığını sürdürmekte; aile içinde kadına yönelik şiddete ilişkin kamuoyunu bilgilendirme, lobicilik ve savunma faaliyetlerini yürütmektedir.

Vakfın Kamuoyu Bilgilendirme, Lobicilik ve Savunma Faaliyetleri:

Kadın Dayanışma Vakfı kurulduğu tarihten itibaren aile içinde kadına yönelik şiddetle mücadele amaçlı lobicilik ve savunma faaliyetlerini sürdürmektedir. Bu kapsamda Vakıf:

- 1991 yılında "Aile içi Şiddet" konulu Ankara'daki ilk paneli gerçekleştirmiştir,
- 1991 yılında "Namus Cinayetleri" konulu Ankara'daki ilk paneli gerçekleştirmiştir.
- 1991 yılından itibaren çeşitli paneller, televizyon röportajları ve radyo programlarına katılım sağlamıştır.
- 1995 yılında "Ankara'da Düşük Sosyo-ekonomik Düzeydeki Ailelerde

Aileiçi Şiddet” başlıklı uluslararası konferansı gerçekleştirmiştir.

- 1996 yılında “Ankara’da Orta ve Yüksek Sosyo-ekonomik Düzeydeki Ailelerde Aileiçi Şiddet” başlıklı uluslararası konferansı gerçekleştirmiştir.
- Kadınlara ve kamu görevlilerine yönelik eğitim programları yoluyla farkındalık yaratma ve bilinçlendirme faaliyetlerini yürütmüştür.
- Devlet Planlama Teşkilatı’nın 5 Yıllık Kalkınma Planı Komisyon Çalışmalarına katılım sağlamıştır.
- Kadına yönelik şiddetin sonlandırılması için Ulusal Eylem Planı hazırlanması sürecine katılım sağlamıştır.
- Hukuki davaların, özellikle tecavüz davalarının takibini sürdürmüştür/sürdürmektedir.
- Hükümet kurumlarını ve birimlerini BM kararlarının uygulanması konusunda harekete geçirmek yönünde çalışmalarda bulunmuştur.

Vakfın Yayınları

- **Aralık 1995** – Aileiçi Şiddete Karşı Somut bir Adım: Ankara’nın Gecekondu Bölgelerinde Yaşayan Kadınlarla Ortak bir Çalışma
- **Aralık 1996** – Ankara’nın Gecekondu Bölgelerinde Yaşayan Kadınlara Yönelik Aileiçi Şiddet Üzerine bir Değerlendirme
- **Mart 1997** – Orta ve Üst Sosyo-ekonomik Düzeydeki Ailelerde Kadına Yönelik Şiddet
- **Temmuz 2003** – Şiddetle Mücadele Alanında Belediye-Kadın Kuruluşları İşbirliği: Deneyimler, Sorunlar, Çözümler

Uygulanmış Projeler

- **1994-1995 Kadının İnsan Hakları I:** Kadınlar için Aileiçi Şiddet Hakkında Eğitim Programı. Avrupa Komisyonu tarafından finanse edilmiştir.

Bu çalışma çerçevesinde, toplumdaki düşük sosyo-ekonomik tabakadaki kadınlar için aileiçi şiddet konusunda bir eğitim programı tasarlanmış ve bu program 1995 yılında Ankara’nın 5 bölgesinde 45 gecekondu mahallesinde uygulamaya konmuştur. Eğitim programına 796 evli kadının katılımı sağlanmıştır. Ayrıca, 609 kadınla yapılan mülakatları içeren

ve sonuçları son 9 yıldır ülkedeki birçok kamu kuruluşu ve sivil toplum örgütü için sınırlı bilgi kaynaklarından biri olarak değerlendirilmekte olan, Türkiye’de aile içi şiddet konulu ilk araştırma bu proje kapsamında gerçekleştirilmiştir.

- **1995-1996 Kadının İnsan Hakları II: Kadınlar için Aile İçi Şiddet Hakkında Eğitim Programı.** Avrupa Komisyonu tarafından finanse edilmiştir.

Bu çalışma ile toplumdaki orta ve üst sosyo-ekonomik düzeydeki kadınlara ulaşmak hedeflenmiştir. Kadınların şiddeti nasıl algıladıklarını ortaya çıkarmak üzere yapılmış olan bir araştırmanın sonuçlarına dayanılarak, kadınlara yönelik, kadınların katılımını esas alan bir eğitim programı tasarlanmış ve 162 kadının katılımıyla uygulanmıştır.

- **1996 Karakoldaki Dostumuz: Polis Görevlileri için Eğitim Programı.** KASAUM aracılığıyla UNDP (Birleşmiş Milletler Kalkınma Fonu) tarafından finanse edilmiştir.

Bu çalışmada, Ankara’daki polis görevlileri için Vakfın uzmanları tarafından, kadına yönelik aile içi şiddet ile kadınların hukuki hakları ve yürürlükteki yönetmelikler konularını kapsayan bir eğitim programı hazırlanıp uygulanmıştır.

- **Ocak 2001 – Haziran 2003: Kadın Danışma Merkezlerinin İyileştirilmesi ve Kadına Yönelik Aile içi Şiddet Konusunda Kadın Bilincinin Arttırılması” Eğitim Programı Projesi.** UNIFEM tarafından finanse edilmiştir.

Çalışma Türkiye’nin farklı bölgelerinde bulunan 3 ayrı ilde (Akdeniz Bölgesinde Mersin, Güneydoğu Anadolu Bölgesinde Diyarbakır ve İç Anadolu Bölgesinde Ankara), o illerdeki 3 bağımsız kadın kuruluşuyla işbirliği içerisinde gerçekleştirilmiştir. Bu proje ile Vakfın aile içinde kadına yönelik şiddet konusunda eğitim ve farkındalık yaratma çalışmalarını diğer kadın kuruluşları ile ortak olarak yürütmek ve bu faaliyetleri ülke geneline yaymak amaçlanmıştır.

Proje ile özellikle, kadınlarda şiddetin varlığına dair farkındalık yaratılması, kadınların aile içinde maruz kaldıkları şiddeti tanımlamak için cesaretlendirilmeleri, kadınların şiddete karşı bir hoşgörüsüzlük geliştirmeleri ve biz kadınların değer sistemlerini insan hakları ve cinsiyet adalet lehine yeniden kurabilmemiz için gerekli zeminin oluşturulması hedeflenmiştir. Proje ile ayrıca, Kadın Danışma Merkezlerini rehabilite etmek suretiyle her türlü şiddete uğramış kadına yönelik danışmanlık ve

dayanışma mekanizmalarını geliştirmek amaçlanmıştır.

Proje çerçevesinde, kadınlarla 1624 mülakat yapılmış ve toplam 1925 kadının, uygulanan eğitim programlarına katılımı sağlanmıştır. Ayrıca, çok sayıda gönüllü kadın, 3 ildeki Kadın Danışma Merkezlerinde aktif rol almak üzere eğitilmiştir.

- **Şubat 2003 – Temmuz 2003: “Kadına Yönelik Şiddetle Mücadelede Belediye-Kadın Kuruluşları İşbirliği: Deneyimler, Sorunlar, Çözümler Atölyesi” Projesi.** Finlandiya Büyükelçiliği tarafından finanse edilmiştir. Atölye çalışması ile elde edilen veriler kitap olarak yayınlanmıştır.
- **2004- 2005: ‘ Aileiçi Şiddete İlişkin Kamunun Bilgilendirilmesi ve Yerel İşbirlikleri Geliştirme Projesi’:** Aile İçi Şiddet konusunda kamusal duyarlılığı arttırmak ve sivil kadın kuruluşları tarafından idare edilen bağımsız kadın danışma merkezleri ve kadın sığınakları için sürdürülebilir bir model yaratmayı amaçlayan proje çerçevesinde; hazırlanan görsel materyallerin kullanıldığı bilgilendirici aktiviteler yapılmıştır. hedef gruplar için aile içi şiddet konusunda bilgilendirmeye ve işbirlikleri geliştirmeye dönük seminerler düzenlenmiştir.
- **Ekim 2005 İnsan Ticareti Mağdurları İçin Sığınak :** Uluslararası Göç Örgütü ile işbirliği çerçevesinde açılan sığınak sonuna kadar faaliyetlerini sürdürmeye devam etmektedir. Bu çalışma kapsamında İç İşleri Bakanlığı ile vakfın protokolü vardır. 11 kadın kapasiteli sığınakta oluşan bir ekip mağdurlara destek vermektedir. Sığınak ekibi; tam zamanlı çalışan ve sığınak ile ilgili kurumlar arasındaki koordinasyonu sağlamakla görevli sığınak koordinatörü, sığınak idarecisi, sosyal hizmet uzmanı, psikolojik danışman, yarı zamanlı çalışan bir klinik psikolog, haftanın 2 günü sığınakta mağdurların sağlık kontrollerini yapan bir doktor ile iki hukuk danışmanı, yarı zamanlı çalışan ve Türkçe, Rusça, Romanca, Özbekçe ve İngilizce dillerine hakim 5 tercümandan oluşmaktadır. Açıldığı günden itibaren sığınaktan 106 kadın ve kız çocuğu yararlanmıştır.
- **Kadına Yönelik Şiddet Eğitimleri:** Çeşitli resmi ve sivil kurumlara ve Türkiye'nin çeşitli bölgelerindeki yerel yönetimlere bu konuda eğitimler verilmeye devam edilmektedir.

KADINLARLA DAYANIŞMA VAKFI

(KADAV)

Bir Dayanışma Öyküsü Kadınlarla Dayanışma Vakfı

17 Ağustos 1999 Marmara Depreminin ardından, depremden zarar gören kadınlarla dayanışma amacıyla İstanbul'da bir araya gelen kadınlar (Kadınlarla Dayanışma Grubu), bölgedeki çalışmaları sırasında orta ve uzun erimli projeler de geliştirdiler ve bunları hayata geçirmek için, **2001 Yılında Kadınlarla Dayanışma Vakfını (KADAV)** kurdular. Merkezi İstanbul'da bulunan Vakfın, kurucularıyla birlikte toplam 40 üyesi bulunmaktadır.

Deprem bölgesindeki dayanışmanın ilk adımları, **Eylül 1999'da Gölcük ve Düzce'de** kurulan, "Kadın Çadırları" ile atıldı. KADAV, çadırlardaki danışmanlık, kurs ve benzeri faaliyetler sırasında ortaya çıkan ihtiyaçlar doğrultusunda, Mayıs 2000'de, Gölcük-Şirinköy prefabrik bölgesinde, Mum ve Ev Tekstili Atölyelerini kurdu. Atölyelerde ilk kez üretime katılan kadınlar kısa sürede ürünlerin kalitesini geliştirmeyi, tasarımları çeşitlendirmeyi başardılar. Ürünlerini önemli fuarlarda sergilediler, büyük mağazalara pazarladılar. Hayatlarında ilk kez aile bütçelerine katkıda bulunmanın mutluluğunu yaşadılar. Atölyelerde üretim yapan 36 kadın, Ekim 2001'de "Fiskos-Kadınlar Çevre, Kültür ve İşletme Kooperatifi" ni kurarak çalışmalarına devam ettiler.

Gölcük-Şirinköy'de tüm Kadınlara açık olan Kadın Sosyal Merkezi'nde, Bilgisayar, Okuma Yazma, Yaratıcılık ve Sanatsal Üretim Kursları, Tiyatro-Drama Çalışmaları düzenlendi; kadınlar ve çocuklar için Psikolojik Danışmanlık, Hukuksal Danışmanlık desteği verildi; Üreme Sağlığı ve Cinsel Sağlık ile Afete Hazırlık gibi konularda seminerler düzenlendi. Projenin bitiş tarihi olan 31 Aralık 2002'ye kadar bu faaliyetlerinden yaklaşık **1500 kadın** ve çocuk yararlandı.

KADAV'lı kadınlar bu süreçte Vakfın amaç, misyon ve vizyonunu da tartışarak netleştirdiler. Temmuz 2001'de tüzel kişiliğini kazanan KADAV, kadınlara özgürleşmenin ve kurtuluşun yollarını açacak, ekonomik ve sosyal olarak güçlenmelerini sağlayacak imkan ve araçlar yaratmayı ve her alanda dayanışmayı amaçlamaktadır. KADAV aynı zamanda, Türkiye'deki Kadın Hareketinin aktif bir bileşenidir.

Dayanışmadan Kalıcı Bir Tesise:

Yeni Adım Kadın Eğitim ve Danışma Merkezi

Çalışmalarına kalıcılık kazandırma ve kurumlaşma yolunda kararlılıkla ilerleyen KADAV, 18 Ağustos 2002'de Kocaeli-Köseköy'de "**Yeni Adım Kadın Eğitim ve Danışma Merkezi**" nin temellerini attı.

Kadınların mesleki ve eğitsel kurslara katılabilecekleri dershaneler, uygulamalı eğitim atölyeleri, kurslara ve etkinliklere katılanların çocukları için Gündüz Bakım Ünitesi, Kafeterya ve Mutfak, İdari ofisler, Kütüphane, Danışmanlık odaları, Misafirhane ve her türden sosyal, kültürel, sportif etkinliğin yapılabileceği, ayrı bir birim olarak inşa edilen, Çok Amaçlı Salon'a sahip olan Merkezimiz, Vakfa ait yaklaşık üç dönümlük arsa üzerine, iki buçuk kat olarak kurulmuştur ve 1600 m2'lik kullanım alanına sahiptir.

Çevreyle Uyumlu, Depreme Dayanıklı Bir Yapı

İleri bir teknoloji kullanılmasına karşın binamız, söz konusu teknolojinin tektipleşen cansız görünümünden uzak durmaya çalışan bir yorumla tasarlanmış, çevrenin mimari yapısıyla ve kullanıcısıyla uyum içinde olmasına özen gösterilmiştir. Binanın tümü deprem bölgesinde yer alışı göz önüne alınarak inşa edilmiştir. Sismik izolasyon, radya general temel, çelik konstrüksiyon; kolonların mukavemetini artırıcı önlemler, yangına dayanıklı ve korozyonu önleyici özel kimyasal boyalar ve en önemlisi kadına özgü bir ruh...

Biz ona, **NUHUN GEMİSİ** diyoruz.

Uygulanan Programlar

KADAV, amaç ve misyonuna uygun olarak tüm faaliyetlerinde olduğu gibi, açmayı hedeflediği kurslarda meslekler açısından da **geleneksel toplumsal cinsiyet rollerinin değişmesine katkı** sağlayacak programlara yer vermeye özen göstermiştir. 11 Kasım 2003 tarihinde resmi açılışı, 7 Aralık 2003 tarihinde bölge kadınları için özel açılış şenliği yapılan **Yeni Adım Kadın Eğitim ve Danışma Merkezi** faaliyetlerine başladı.

Meslek Kazandırıcı ve Bilgilendirici Eğitimler

2004 Ocak ayında mesleki ve beceri kazandırma kurslarının ön hazırlıkları yapılarak 15 Şubat 2004'te ilk dönem eğitimler başlatılmıştır. Eğitimciler İzmit Halk Eğitim ve Akşam Sanat Okulu ile işbirliği yapılarak görevlendirilmiştir.

Ocak 2004- Aralık 2006 tarihleri arasında; **Meslek Kazandırıcı Program** kapsamında Büro Yönetimi Eğitimi Kursu, Perakende Satış Elemanlığı Kursu, Bilgisayarlı Ön Muhasebe kursu, Muhasebe, Türkçe, İş ve İnsan

İlişkileri, Bilgisayar, İngilizce, Refakatçi Eğitimi Kursu, İleri İngilizce, Bilgisayar Operatörlüğü, Kuaförlük ve Cilt Bakım Kursu; **Bilgilendirici Eğitim Programı** kapsamında Çevre Sağlığı ve Gıda Hijyeni Kursu, Okuma-Yazma Kursu verilmiştir. Bu dönem kurslardan toplam **375 kadın** faydalanmıştır.

Hindistan kadın örgütlerinden JAGORİ ve SANGAT tarafından Haziran 2006 15 gün süreyle verilen “Toplumsal Cinsiyet” atölye çalışmalarına çeşitli kadın kuruluşlarından **30 kadın** katılarak sertifika almışlardır.

İş ve İstihdama Hazırlama ve Yönlendirme Birimi

2005 Ocak ayı itibariyle çalışmalarına başlayan birimin amacı; İhtiyaç sahibi kadınların istihdam alanlarına girmeleri için beceri ve kapasitelerine göre yönlendirilmeleri, bilgilendirilmeleri, özetle “kadınları iş yaşamına hazırlama” konusunda gerekli koordinasyonu sağlamaktır.

Kadav gönüllüsü danışmanların yönlendirmesi ile araştırma programlanmış ve içeriği oluşturulmuştur. İş-Kur ile yapılan görüşme ile kurumsal desteği alınmış ve işyerleri datası ve danışman desteği sağlanmıştır.

Kocaeli Kadın İşgücü İhtiyaç Analizi Araştırma Raporu, 2005 Eylül ayında kitap halinde yayımlanmıştır.

Kocaeli’nde kadınların işgücü ve kentsel istihdama katılımlarını engelleyen nedenleri kadınlar açısından ortaya koymak ve bu engellerin giderilmesi, kadın işgücü ve istihdamının artırılması için önerilerin geliştirilmesi amacıyla Kocaeli’nde Kadınların İşgücü ve İstihdama Katılım Sorunları Araştırması yapılmıştır. Ve Aralık 2006 tarihinde “Kocaeli ilinde Kadınların İşgücü ve İstihdama Katılım Sorunları Araştırma Raporu” kitap olarak basılmıştır.

120 kadına iş ve istihdam danışmanlık desteği verilmiştir. **45** kadın iş görüşmesine yönlendirilmiştir. **13** kadının iş görüşmeleri olumlu sonuçlanmıştır. Araştırmalar yapılırken **1200 kadına** ulaşılmıştır.

Şiddete Karşı Danışmanlık Destek Programı

Başvuru Danışmanı, Hukuksal Danışmanlık ve Psikolojik Danışmanlık; Telefonla ya da siteye gelerek şiddet gördükleri için destek isteyen kadınların başvurusunu alan Başvuru Danışmanı kadınları danışmanlara yönlendirmiştir. Yeni Adım Danışma Merkezi”nin şiddet gören kadınlara yönelik destek verdiği broşürlerle duyurulmasının yanı sıra çeşitli sivil toplum kurumlarından da danışma merkezimize yönlendirmeler

yapılmıştır. Yaklaşık **500 kadın** Danışmanlık Destek programından faydalanmıştır.

KADAV-Yeni Adım Sitesi Kocaeli valiliğine “Çocuk ve Kadınlara Yönelik Şiddet Hareketleriyle Töre ve Namus Cinayetlerinin Önlenmesi İçin Alınacak Tedbirler” genelgesi uyarınca başvuru yaptı. “Kadına Yönelik Şiddet” ile ilgili tüm kurumların temsilcileri toplantıya çağrıldı. 07 Aralık 2006 tarihli toplantı da KADAV kadına yönelik şiddet ve yasal değişikliklere dair bir sunum yaptı. Sonrasında Kocaeli Valiliği başkanlığında “Kocaeli Kadına Yönelik Şiddeti İzleme Komisyonu” oluşturuldu.

KADAV, “4320 Sayılı Ailenin Korunması Yasası” ile ilgili düzenlenen kampanyalara katılmakta ve Kocaeli yerelinde kadınları yasa konusunda bilgilendirme çalışmaları yapmaktadır. Ayrıca, Kocaeli Valiliği bünyesinde bulunan “İnsan Hakları Komisyonu” çalışmalarına katılmaktadır. Gölcük İlçe Kaymakamı’nca oluşturulan Sivil Toplum Kuruluşları Eğitim platformunda yer alarak, Toplumsal Cinsiyet Duyarlılığını artırmak üzere verilmesi gereken eğitimleri de üstlenmiştir.

Kadının İnsan Hakları Eğitimi:

KİH Eğitimi kadınların Anayasal ve Yasal Haklarını bilmelerinin yanı sıra, var olan haklarını kullanabilmeleri için güçlenmelerine ve var olan özgüvenlerinin açığa çıkmasına katkı sağlamaktadır. Toplam **122 kadın** KİH eğitiminde sertifika almıştır.

Seminer ve Söyleşiler

Yasal ve Anayasal Haklarımız, **Kadının İnsan Hakları**, Ekonomik Haklarımız ve İş Hukukunda Kadın Hakları, **Aile İçi Şiddet ve 4320**, Kadın ve Siyaset, **Uluslar arası Sözleşmelerde Kadın Hakları**, Medeni Haklar, **İş Arama Becerileri**, Kendi İşini Geliştir, **Türkiye’de ve Kocaeli’nde Kadın İşgücü ve İstihdamının Durumu**, Toplumsal Cinsiyet ve İş Yaşamı, **İşyerinde Cinsel Taciz ve Hukuksal Süreç**, Afet ve Kadın, **Cinselliğimiz ve Cinsel Haklarımız**.

Seminer ve söyleşilerden yaklaşık **5000 kadın** fayda sağlamıştır.

Çeşitli Faaliyetler

Almanya’da bulunan DİSSENS adlı karma kurumla partner olunan okul öncesi “**Toplumsal Cinsiyet Eğitimi**” projesi kapsamında çalışmalar Ekim 2006 tarihinde başlamıştır. Proje, AB nin Leonardo toplumsal cinsiyet kapsamında bir proje. Temel olarak okul öncesinde toplumsal cinsiyete duyarlı eğitmen yetiştirmek en genel hedef. Norveç, Litvanya, İspanya ve

Türkiye partner ülkeler.

Kadınların toplumsal yaşama katılmaları sürecinde gerekli ve yeterli duygusal-psikolojik donanıma sahip olması da önemlidir. Kadınlara bu donanımı edindirmek için; sanatın yaratıcı, rehabilite edici, öz güveni geliştirici niteliklerinden yararlanmak ve etkinliklerle sürecin hızlanmasını sağlamak, kadının güçlenmesine katkı yapmak üzere, Sanat'la Eğitim-Rehabilitasyon Projeleri 1 Tiyatro-Drama “**ANLATILAN BİZİM HİKAYEMİZDİR**” projesi devam etmektedir.

Kadın emeği ve istihdam konulu ulusal çapta bir girişim oluşturulmasında aktif rol oynamıştır. Nisan 2006 tarihinde yapılan toplantı ile KEİG kurulmuş ve sekretaryasını KADAV üstlenmiştir. Toplantıda bir konferans düzenlenmesi kararlaştırılmıştır. 24 Şubat 2007 tarihinde düzenlenen konferansa bir çok kadın kuruluşu temsilcilerinin yanı sıra akademisyen kadınlar da katılmıştır.

Gündüz Çocuk Bakım Birimi

Faaliyetlere ve eğitimlere katılan kadınların 3-6 yaş grubu çocuklarının bakımının ve çocuklara yönelik faaliyetlerin yapıldığı birim. Dönem sonu çocuklara katıldığı etkinliklerde gösterdikleri çaba ve başarılar sonucu eğitimdenleri tarafından sertifikaları verildi.

KADAV'ın İşbirliği, Ortaklık ve Dayanışma İçinde Olduğu Kurum ve Kuruluşlar

İş-Kur, Kocaeli Barosu Kadın Komisyonu, Mor Çatı Kadın Sığınağı Vakfı, Kadının İnsan Hakları Projesi-New Ways, Jagori Kadın Kaynakları Bilgi ve Belge Merkezi –Hindistan, Köseköy Belediyesi, Kocaeli Valiliği, Kocaeli Milli Eğitim Müdürlüğü, MEKSA, Afete Karşı Sivil Koordinasyon (ASK), Sosyal ve Kültürel Yaşamı Destekleme Derneği (SKYGD), İzmit-Avrupa Birliği İş Geliştirme Merkezi (ABİGEM).

KADAV'ı Desteklemiş ve Desteklemekte olan Fon Kuruluşları

T.C. Başbakanlık Sosyal Riski Azaltma Programı, American Friends Service Committee (AFSC), NGO Kobe, UMCOR, ECHO-Mercy Corps, ACT International, IOT, CFP, CORDAID, NED, Kağider Kadın Fonu, İstanbul Hollanda Konsolosluğu ve ACT Netherlands.

VAN KADIN DERNEĞİ (VAKAD)

Van Kadın Derneği 2004 yılının Nisan ayında bağımsız ve feminist bir örgüt olarak 7 kadın tarafından kuruldu. Amaçlarımız:

- Ekonomik, sosyal, bireysel, toplumsal, bireysel, kültürel, yasal, politik konularda çalışmalar yapmak, bu anlamda kadınların güçlenmelerine katkıda bulunmak.
- Dayanışmak için gereken zemini oluşturmak.
- Kadınların her türlü platformda yaşam kalitesi ve seviyesinin yükseltilmesi için çalışmalar yapmak.
- Kadınların kent yönetimine katılıp karar alabilmesi, kent olanaklarından yararlanabilmesi, kent kültürünün ve kentlilik bilincinin geliştirilmesi ve kadınların sosyalleşmeleri için projeler üretmek.
- Kadın, toplum, aile, birey bilincini geliştirmek, kadınları insan hakları ve kadının insan hakları konularında bilinçlendirerek farkındalık yaratmak
- Kadına yönelik şiddetle mücadele etmektir.

İlkelerimiz:

1. Herhangi bir kişiye, kuruma ve siyasi ideolojiye bağlı olmamak,
2. Politikalarını ve aktivitelerini kendi iradesiyle almak, fon kuruluşlarının görüşlerini yansıtmamak,
3. Kararları tüm üyelerle ortak almak,
4. Hiyerarşi dayatmamak ve dayatılmasına karşı çıkmak,
5. Başvurularda asla yargılayıcı, yönlendirici olmamak,
6. İlkeler dahilinde işbirliklerine açık olmak

Projelerimiz

Kadın Danışma Merkezi: Dernek kurulduktan 4 ay sonra bir psikolog, bir sosyal hizmet uzmanı ve bir avukatın da içinde yer aldığı bir danışma merkezi açıldı. 18 ay boyunca AB Türkiye Delegasyonu tarafından

fonlanan danışma merkezimiz, şu an Mamacash tarafından fonlanarak etkinliklerine devam etmektedir.

Kesrevan el sanatları atölyesi: Global Fund For Women tarafından desteklenen el sanatları atölyemiz 1 yıldan fazla süre içinde özellikle kendine ve çocuklarına tek başına bakmak durumunda kalan 50 kadını istihdam etmeyi amaçlıyordu. 50 kadın porselen bebekler üzerine yöresel kadın kıyafetleri diktiler ve satıp para kazandılar böylece.

Kadın sığınağı: BMMYK ile ortak olarak yürüttüğümüz sığınağımız kuruluş aşamasında

Amerika Büyük Elçiliği tarafından fonlandı, rutin ihtiyaçları da Hollanda Büyükelçiliği tarafından desteklenmedir. 17 yataktan çok yakında 45 yatak kapasitesine geçecek olan sığınağımızdan faaliyete geçtiği 2006 Ekim ayından beri 17 kadın ve 28 çocuk faydalandı. Van Belediyesi yiyecek ihtiyaçlarını karşılamaktadır. Sağlık sıkıntılarını gönüllü doktorlar aracılığıyla giderebilmekteyiz. Kadınlar rutin olarak haftada bir kere psikologla görüşme alıyorlar. Haftada bir gün mülteci kadınlar ve çocukları Türkçe okuma-yazma kursuna katılıyorlar. Sığınak sonrası ev ve iş bulmaları için yine Van Belediyesi Aile Danışma Merkezi ile kontak halindeyiz.

Toplumsal cinsiyete duyarlı çocuk bakıcılığı eğitimi projesi: Ülke içinde yerinden olmuş kişilerin yoğun olarak yaşadığı Bostaniçi Beldesi'nde 16-25 yaş arası genç kadınların istihdamını amaçlayan bu projemiz bir çocuk gelişimcisinin eğitmenliğinde yürümektedir. Ayrıca kadının insan hakkı eğitimi programıyla da eğitim desteklenmektedir. Bu proje de Doğu Anadolu Kalkınma Programı tarafından desteklenmektedir.

4320 nolu ailenin korunmasına dair kanunun yaygınlaştırılması kampanyası projesi: Bu proje Women's World Day Of Prayer -German Committee tarafından fonlanmaktadır. Proje kapsamında en az 4000 kadına medeni haklar, anayasal haklar, şiddet ve şiddetle mücadelenin yolları, 4320 nolu ailenin korunmasına dair kanun ve ihlali durumunda yapılabilecekler hakkında bilgilendirme yapılacaktır. Daha yeni başlayan bu projede bilgilendirmeye önce 200 kadınla başlanacak. Bu ilk gruba katılan her kadın en az 20 kişilik birer grup açacaklar ve böylece en az 4000 kadın kampanyadan direk faydalanmış olacak.

2007 etkinliklerimiz projesi: Sigrid Rausing Trust adlı bir yardım kuruluşu 2007 yılı boyunca 2 adet kurum içi, 2 adet kurumlar arası atölye çalışmalarını, 8 Mart ve 25 Kasım organizasyonlarımızı ve 2 ayda bir kadın alanında uzman bir kolaylaştırıcı ile dernekte (özellikle

şiddet başvurularını alan) üyelerimizin motivasyonunu arttırıcı süpervizyonlarımızı desteklemektedir. Bu yolla hem kurumlararası hem de kurum içi iletişimin daha da güçlenmesi hedeflenmektedir.

Kadın İnsan Hakları Eğitim Programı(KİHEP)

Van Kadın Derneği kadının insan hakları eğitimi programından sonra kişilerin kendi isteklerinden yola çıkarak kurulmuş bir dernektir. Bu açıdan KİHEP bizler için oldukça önemlidir.

Kadının İnsan Hakları-Yeni Çözümler Vakfı'nın hazırlamış olduğu bu eğitim programının eğitici eğitimini almış 4 üyemiz düzenli olarak gruplar açmaktadırlar. Dernek üyelerinin bu eğitim programından geçmesi zorunludur. Eğitimler interaktif olup,16 hafta sürmektedir. Kadının İnsan Hakları Eğitiminin amaçları ;

- İnsan, vatandaş ve kadın olarak haklarımızın neler olduğu konusunda bilinçlenmek,
- Yazılı yasalar da öngörülen haklarımızı, bunları nasıl kullanabileceğimizi ve eleştirebilmeyi öğrenmek,
- Sözlü yasalar olarak adlandırabileceğimiz, gelenek-görenekler ve günlük uygulamaların haklarımızı nasıl belirlediği, kısıtladığı ya da ihlal ettiği konusunda bilinçlenmek,
- Yazılı ya da sözlü, bu yasaları değişmez olmadıklarını kavramak, nasıl değiştirilebileceğini öğrenmek, bu amaçla eylemde bulunmak,
- Deneyimlerimizi birbirimizle paylaşarak, birbirimizden öğrenmeyi sağlamak; bu şekilde kendimiz ve kadınlar olarak ortak sorunlarımız hakkında bilinçlenmek; bu sorunlar karşısında direnç geliştirmek ve çözüm üretmek,
- Haklarımızı elde etmek için harekete geçmeye yönelik kişisel becerileri ve toplu yerel örgütlenme becerilerini geliştirmek,
- Grup çalışması yapmayı öğrenmektir.

Eğitimin konuları ise;

- Kadının insan Hakları
- Anayasal Haklar ve Medeni Haklar
- Kadına Karşı Şiddet ve Aile İçi şiddet

- Şiddete Karşı Stratejiler
- Kadının Ekonomik Hakları
- İletişim
- Toplumsal Cinsiyet Rollerine Duyarlı Çocuk Eğitimi ve Çocuk Hakları
- Kadın ve Cinsellik
- Kadın ve Doğurganlık Hakları
- Kadın ve Siyaset
- Feminizm ve Kadın Hareketi
- Kadın ve Örgütlenmesi

Yayınlarımız:

Kitap: Bir anket değerlendirme kitabıdır. “Yapacak çok işimiz var çünkü...” adıyla çıkardığımız kitap Türkçe ve İngilizce dillerinde basıldı. İçeriğinde Van ilinin merkez ilçesindeki 23 mahalleden toplam 776 kadının şiddeti algılama biçimlerine ilişkin soruların yanıtları ve değerlendirmemiz bulunmaktadır.

Dergi: “Mor Kalem” adında bir dergimiz var. İki ayda bir çıkarmayı düşündüğümüz bu dergiyi şu ana dek sadece 3 defa çıkarabildik. Halen sponsor aramaktayız.

Bülten: Danışma merkezi kurulduktan sonra her üç ayda bir bülten yayınlamaktayız. Bültenlerimiz Türkçe, Kürtçe ve İngilizce dillerinde basılmaktadır.

Broşür: Sürekli olarak basımını bilgileri güncelleyerek yaptığımız bir şiddet broşürümüz var. İçeriğinde şiddetle karşılaşıldığında yapılması gerekenler ve gidilebilecek yerler bilgisi bulunmaktadır.

Afiş: Hemen her kurumda olduğu gibi biz de afiş gibi bir teknik donanıma sahibiz. Kadına yönelik ayrımcılığa ilişkin afişlerimiz var.

Nerelerde Kimlerle Dayanışma İçindeyiz?

Van Kadın Derneği kurulduğundan beri Türkiye’deki diğer kadın örgütleriyle dayanışma içindedir. Kadın sığınakları kurultayı,Avrupa kadın lobisi,medya izleme grubu,yerel siyaset çalışma grubu, TCK kadın platformu,kadın emeği ve istihdamı girişimi gibi kadın örgütlerinin oluşturduğu platformlarda yer almaktayız.

Yerelde de kadın örgütleriyle beraber Van TCK toplum bilgilendirme ağı, sivil toplum dayanışma kurulu,BMMYK-İnsan Hakları Derneği-

Uluslararası Af Örgütü Van Girişim Grubu ile birlikte mültecilerin yerelde durumunun iyileştirilmesine ilişkin oluşturulan çalışma grubu,Çatak-Der'in "STKların güçlendirilmesi ve desteklenmesi projesi"nin hem hedef grubu hem de yürütme kurulu içindeyiz.

Ayrıca UNFPA-yerel yönetimler-STKlar üçgeninde kadınların ve kız çocuklarına yönelik şiddetin önlenmesine ilişkin yürütülen "Birleşmiş Milletler Ortak Programı"na, UNDP-yerel yönetimler-STKların ülke içinde yerinden edilmiş kişilere yönelik oluşturulan ortaklığa, Van Cumhuriyet Savcılığı'nın önderliğinde tüm devlet kurumlarının ve bazı sivil toplum kuruluşlarıyla meslek odalarının içinde yer aldığı, suçtan zarar görmüş ve cezaevinden çıkmış kişilere psiko-sosyal destek vermek için kurulmuş "Denetimli Serbestlik ile Kurulan Koruma Kurulu"na dahiliz.

Etkinliklerimizden Kısa Kısa....

Rutin olarak dernekte 5 kişi tam zamanlı olarak bulunmaktadır. Başvuruları yine bu beş kişi dönüşümlü olarak almaktadır. Günde yaklaşık 10 başvuru almaktayız. Hukuksal takip, intiharların izlenmesi ve raporlarının açılan davalara sunulması, adliyede Kürtçe konuşan kadınlara tercümanlık yapılması, psikolojik destek verilmesi, hizmetlere erişimin kolaylaştırılması olağan olarak yaptıklarımız. Dernekte üç üyemiz yerel gazetelerde kadına yönelik ayrımcılığın görünür olması için kendi köşelerinde yazılar yazmaktadırlar. Yine iki üyemiz yerel radyolarda düzenli programlar yapmaktadırlar. Yine üç üyemiz uçan süpürgenin yerel muhabirlerindedir. Ve çok yakında bir üyemiz Kaos gl dergisinin yerel muhabir ağına girmiş olacak. 2005 yılı boyunca yerel bir kanalda "Kadın ve Hayat" isimli bir program yürüttük. Bir üyemiz belediye meclisi üyesi olduğu için kadınların kent yaşamına aktif katılımına ilişkin önergeler sunduk. Halen belediye meclis toplantılarını izlemektediriz.

3 yıl içinde kadınlara sağlıktan hukuğa kadar çok çeşitli konularda seminerler, eğitimler, paneller organize ettik. "Tam Teşekküllü Aile Mahkemesi İstiyoruz" başlığıyla 3000 kişinin imza attığı bir kampanya organize ettik.içinde bulunduğumuz kurulların hemen hiçbir toplantısını kaçırmadık. Cedaw Komitesi'nin 2004 yılında New York'ta yapılan oturumuna katılarak Kürt kadınların öznel sorunlarına ilişkin bir rapor sunduk. Çevre il ve ilçelerdeki kadın kurumlarını davet ederek kadınlar yararına kullanılabilir mekanizmalara ilişkin bilgi ve deneyim paylaşımlarında bulunduk. Van Kapalı M Tipi Cezaevi'nde bulunan kadın ve erkek tutuklu ve hükümlülerle cezaevi personeline kadın hakları,şiddet, namus cinayetleri konusunda eğitim organize ettik. Cafelerde kadına yönelik ayrımcılığa ilişkin söyleşiler organize ettik. Şu an Ağrı,Bitlis ve Hakkari'de kadın insan hakları eğitimi programı için gruplar ve kadın danışma merkezi kurmak için çalışmalar yapmaktayız.

HOLLANDA ULUSAL TOPLUMSAL GELİŞMELERDE BİLGİ VE DANIŞMANLIK MERKEZİ-MOVISIE

Hollanda Sağlık, Refah ve Spor Bakanlığının alanında çalışmalar yapan toplumsal çalışmalar yapan kurumların sistemli ve birbirlerini destekleyici çalışmalar yapabilmeleri ve parçalanmışlıkların önlemek için uç ana başlık altında bazı kurumların birleşmesi sonucu ana başlıklar 'gençlik', 'uzun dönemli bakım hizmetleri' ve 'toplumsal destek' olarak belirlenmiş bu en sonuncu 'toplumsal destek' alanı MOVISIE çatısı altında toplanmış ve bu görev verilmiştir.

MOVISIE; devlet kurumları, halk oluşumları, gönüllü çalışma yapan kurumlar ve uzman kurumların yaptıkları çalışmalarda katılımlarının ve yurttaşların kendi kendilerini idare edebilmelerini amaçlamaktadır. Toplumsal konulara duyarlı, alanda yapılan çalışmaları toplamak ve bu çalışmaları düzenleyip refah, sağlık ve sosyal güvenlik alanında çalışmalar yapan kurumlarda çalışan uzman kişilere aktarmakla görevlidir. Bu bilginin aktarılması aşamasında kurumlara ve kişilere danışmanlık yapmakla da görevlidir.

MOVISIE toplumsal konulara duyarlı, yaptığı çalışmalarda yerel bakış açısı çıkış noktasını benimsemektedir.

Bilginin toplanmasının yanında aynı zamanda bilginin geliştirilmesi de MOVISIE'nin gücünü oluşturmaktadır. Örneğin bilginin toplanmasını alanda çalışan uzmanları bir araya getirerek, onların kendi aralarındaki bilgi akışını sağlayarak ve aynı zaman da deneyim paylaşımını da sağlayarak yapar. Bu şekilde olan bilgi ortaya çıkartılarak yeni düşüncelere ve çözümlere ulaşılır. MOVISIE bu amaçlarına gerek bilgi aktarım toplantıları yaparak ve gerekse dijital yöntemleri kullanarak (websitesi), düzenli çıkarılan bültenlerle gerçekleştirmeye çalışır. çalışma alanımızdaki diğer kurumlarla birlikte çok sayıda proje amaç grubuna ulaşmak için yürütülmektedir. Somut olarak sunulan hizmetlerse: training (eğitim çalışmaları) vermek, danışmanlık yapmak, kurslar düzenlemek ve yayınlar yapmaktır.

MOVISIE'SİN çalıştığı ana başlıklar:

- Aile içi şiddet ve cinsel şiddet (huiselijk en seksueel geweld)
- gönüllü çalışma (vrijwillige inzet)
- Yaşam kalitesi (leefbaarheid)
- Özel yardıma ihtiyaç duyan gruplar (kwetsbare groepen)
- Yakınların sunduğu bakım hizmetleri (mantelzorg)

Kimin için çalışır :

Sağlık, refah ve sosyal güvenlik konularında çalışmalar yapan bütün kurum ve kuruluşlar MOVISIE ye başvurabilirler. Örneğin:

- Belediyeler, Bölgesel valilikler, ve bakanlıklara bağlı genel müdürlükler
- gönüllü çalışma yapan kurum ve kuruluşlar
- Uzman sağlık hizmetleri sunan kurumlar
- Sosyal danışmanlık ve hizmetler alanında çalışan kurumlar
- Toplumsal sorunlarla ilgili çalışma yapan kuruluşlar
- Sivil toplum kuruluşları

Adres bilgileri:

Ziyaret adresi:

Winthontlaan 4-6
3526 KV Utrecht -Hollanda

Postaadresi:
Postbus 19129
3501DC Utrecht -Hollanda

Telefon: 0031- 30-789 20 00
Fax Algemeen 0031-30-789 21 11
E-mail: algemeen@movisie.nl

MOVISIE

MOVISIE is the Netherlands centre for social development. Our mission is to promote the participation and independence of citizens. We do this by supporting and advising professional organizations, volunteer organizations and government institutions in the field of welfare, care and social development. Five themes are central to our work: Informal Care, Vulnerable Groups, Volunteer Effort, Domestic and Sexual Violence, Social Cohesion.

Involved and results -oriented

MOVISIE is involved, demand-driven and results-oriented. We gear our services to the needs in our workfields. And we want our results to be measurable wherever possible: to make our contributions to society transparent. In our work we take account of the diversity of people to avoid exclusion of particular groups.

Who we work for

We are at the centre of local practice. This focus clearly comes to the fore in our support for the introduction and implementation of the Social Support Act (Wmo). With the financial support of the Ministry of Health, Welfare and Sport, MOVISIE carries out numerous projects emanating from the Wmo. But we also work with a wide range of (care) institutions, foundations, municipalities, other ministries and companies. Professionals are invited to make direct use of the knowledge and expertise of MOVISIE. We are on hand to offer tailor-made advice and support in response to your specific queries and needs.

History

From 1 January 2007 six organizations combine their strengths in MOVISIE, Netherlands centre for social development:

- CIVIQ, knowledge centre and consultancy for volunteer work in the Netherlands
- KCLH, Dutch Expertise Centre on LGBT Issues
- National Institute for Community Development
- Parts of the Dutch Institute for Care and Welfare (NIZW)
- TransAct, the Dutch centre for gender issues in health care and the prevention of domestic and sexual violence
- X-S2 Knowledge Network Social Policy

Contact us

MOVISIE is a learning organisation willing to work with other countries and to share experiences in international cooperation. If you are interested in international cooperation or looking for a partner in international social development issues, please contact Thea Meinema, telephone number +31 (0)30 789 21 48 or send an e-mail to intcentre@movisie.nl.

Aan MATRA-KAP
Van
Cc Sezai Aydogan
Datum Nico van Oosten
Betreft 12-04-2007
Presentatie Conferentie Ankara

Domestic Violence

Policies and practices in The Netherlands

Nico van Oosten and Sezai Aydogan

advisors Movision

A

Innovations and trends in policy and practice since 1999

- **Outreach work**
- **Different Systemic approach are being developed:**
 - Intimate Violence
 - The Approach (Regional Networks)
 - Assisted return (Amsterdam Shelter)
 - First Aid Domestic Violence Light (Homefront)
 - Partner groups for perpetrators
- **Special programmes for children as witnesses**
- **Special attention to migrant families (taboo; honour related violence)**
- **Collaboration between police and professional care givers**
- **Forced counselling for perpetrators**

Recent developments

- **National implementation of regional points for advice and information (access to care)**
 - **National system of registration of DV**
 - **National public campaigns on DV and child abuse**
 - **Improvement of access of women shelters**
 - **Primary prevention of youth (at risk) by improving knowledge and assertiveness (e.g. prostitution, dating violence)**
 - **Preventive home ban for perpetrators - pilots**
 - **Domestic Violence in the focus of attention of Probation Work**
-

HAZIRLIK DOKÜMANLARI

TÜRKİYE'DE AİLE İÇİNDE KADINA YÖNELİK ŞİDDETLE MÜCADELEDE MEVCUT DURUMA İLİŞKİN TESPİTLER

1. GİRİŞ

Aile içinde kadına yönelik şiddetle mücadele konulu bu çalışmada kullanılmak üzere, bu alanda yaşanan gelişmeler ile yapılan çalışma ve araştırmalara ilişkin bir veri taraması yapmanın uygun olacağını düşündük. Konuyla ilgili başlıklar altında topladığımız bu veriler, alana ilişkin araştırma ve çalışmaların sadece bir kısmını yansıtmaktadır. Ancak daha kapsamlı bir çalışmayla tamamlanabilecektir. Buradaki çalışmamızın söz konusu verilerin bir araya getirilmesine katkı sağlayacağını umuyoruz.

Bilindiği gibi Türkiye'de henüz kadına yönelik şiddetle ilgili bir veri tabanı bulunmuyor. Değişik zamanlarda gerek kadın örgütleri tarafından gerekse kamu kurumları ile üniversiteler tarafından bölgesel ölçekli araştırmalar yapılarak hem kadınların şiddete uğrama oranları hem de şiddet algıları ölçülmeye çalışılmıştır.

Söz konusu araştırmalar, özetlenerek aktarılmıştır. Ancak ağırlıklı olarak kadına yönelik şiddetle mücadele yönünde kadın kuruluşları ile kamu kuruluşlarının yaptıkları çalışmalara yer verilmiştir.

Böylelikle Türkiye'de kadına yönelik şiddetle mücadelede kabaca da olsa bir Türkiye fotoğrafı çıkarılması hedeflenmiştir. Bu fotoğraf üzerinden konuşmaya başlamayı önemli buluyoruz. Bu fotoğrafın, planladığımız çalışmalarda açık kalan ya da bırakmak zorunda kaldığımız alanlar ile konuların görünür kılınmasında rol oynayacağını düşünüyoruz.

Hepimizin bildiği gibi aile içinde kadına yönelik şiddet hala yaygınlığını korumakta ve sonuçları itibarıyla kadınların en temel insan haklarını ihlal etmektedir. Aşağıda çok az bir kısmını verdiğimiz rakamlar bile yaşanan şiddetin boyutlarını göz önüne sermektedir:

- Dünya genelinde her üç kadından 1'i yaşamlarının bir döneminde aile içi şiddete uğramaktadır. (Heise ve diğ. 1999)
- Dünya Sağlık Örgütü (WHO)'nün 2002 yılı raporlarına göre tüm dünyada üç kadından biri yaşamlarının bir döneminde dövülmekte, cinsel ilişkiye zorlanmakta ve diğer yollarla taciz edilmektedir. Tacizi yapan kişi genellikle kendi ailesinden biri ya da tanıdığı bir kişidir.
- Dünya genelinde her 4 kadından biri hamilelik sırasında eşi tarafından isteği dışı cinsel ilişkiye zorlanmaktadır. (WHO 2002)

- Öldürülen kadınların yüzde 40 ile 70'i yakın ilişki içinde olduğu partneri tarafından öldürülmektedir. (WHO, 2002)
- Kadın Dayanışma Vakfı'nın 1995'te başkent Ankara'daki gecekondularda yaşayan kadınlarlayürüttüğü çalışmada (çalışmanın adı); şiddet ve şiddet türlerine ilişkin bilgilendirmenin ardından sorduğu 'bu şiddet türlerinden biri ya da birkaçına uğradınız mı?' sorusunun yanıtı, kadınların yüzde 97'sinin kocaları tarafından şiddet gördüğünü ortaya koydu (Kadın Dayanışma Vakfı, 1995)
- Dünyada her yıl 5.000 kadın namus gerekçesiyle öldürülmektedir.

2. ALAN ARAŞTIRMALARI

Kadına yönelik şiddet konusunda yapılan alan araştırmaları, bağımsız kadın örgütleri tarafından yapılan çalışmalar ile devlet tarafından yapılmış çalışmalar olarak iki bölümde ele alınmıştır. Ancak doğrudan bir alan çalışması olmasa da İçişleri Bakanlığı Emniyet Genel Müdürlüğü Asayiş Daire Başkanlığı'nın kendi suç istatistiklerinden yararlanılarak yaptığı Töre ve Namus Cinayetleri Raporu ile İstanbul Barosu Kadın Hukuku Komisyonu'nun Danışma Merkezi'ne yapılan başvurular üzerinden yaptığı çalışmalar da bu kapsamda değerlendirilmiştir.

2.1 Kadın Örgütleri ve Diğer Sivil Toplum Örgütleri Tarafından Yapılan

Çalışmalar

Kadın örgütleri ve diğer sivil toplum örgütleri tarafından yapılan alan araştırmaları sınırlı sayıda ve dar ölçekler üzerinden yapılmış olsa da alana ilişkin veri elde edilmesinde oldukça büyük önem taşımaktadır.

2.1.1 Kadın Dayanışma Vakfı

1994-1995 Kadının İnsan Hakları I: Kadınlar İçin Aile İçi Şiddet Hakkında Eğitim Programı : Avrupa Komisyonu tarafından finanse edilen bu proje çerçevesinde, toplumdaki alt sosyo-ekonomik tabakadaki kadınlar için aile içi şiddet konusunda bir eğitim programı tasarlanmış ve bu program 1995 yılında Ankara'nın 5 bölgesinde 45 gecekondulu mahallesinde uygulamaya konmuştur. Eğitim programına 796 evli ev kadınının katılımı sağlanmıştır. Ayrıca, 609 kadınla yapılan mülakatları içeren ve sonuçları son 9 yıldır ülkedeki birçok kamu kuruluşu ve sivil toplum örgütü için tek bilgi kaynağı olarak değerlendirilmekte olan, Türkiye'de aile içi şiddet konulu ilk araştırma bu proje kapsamında gerçekleştirilmiştir. Şiddetin bütün türleri göz önüne alındığında kadınların şiddet görme oranı yüzde

97'yi bulmuştur. Sadece fiziksel şiddete görme oranı ise yüzde 66 olarak saptanmıştır.

1995-1996 Kadının İnsan Hakları II: Kadınlar için Aile İçi Şiddet hakkında Eğitim Programı : Avrupa Komisyonu tarafından finanse edilen bu proje ile toplumdaki orta ve üst sosyo-ekonomik düzeydeki kadınlar hedeflenmiştir. Bu çalışma, Ankara'da yaşayan orta ve üst sosyo-ekonomik kesimden kadınların yaşadıkları aile içi şiddetin boyutlarını, biçimlerini, kadınlar tarafından algılanan nedenlerini ve sonuçlarını, sorun karşısında geliştirdikleri çözüm/çözumsuzlük durumlarını ve destek için duydukları gereksinimi ortaya çıkarmak amacıyla gerçekleştirilmiştir.

Bir yıllık süreci kapsayan çalışmada, derinlemesine görüşmeler ve anket uygulaması yöntemleri kullanılmıştır. Çalışmaya katılan 200'e yakın kadından yüzde 13'ünün şiddet konusundaki soruyu yanıtsız bıraktığı, yüzde 55'inin şiddet konusunda ve yüzde 20'sinin şiddetin göstergeleri konusunda net bir tanım yapamadıkları ama soruyu "kesinlikle karşısında olduğum bir olay" gibi tanımsız ifadelerle yanıtladıkları görülmüştür. Aynı zamanda kadınların büyük bir kısmının özellikle kendi aile yaşamlarına dönük sorularda, eşinden kendisine yönelen aşağılama, başkaları ile kıyaslama, aldatma, ağır söz kullanma gibi davranışları şiddet olarak tanımlamaktan kaçınmaları; bu düzeydeki kadınların kendi yaşadıklarının adını koymakta daha fazla kamaşa yaşadıklarını ve yaşadıkları şiddeti yadsıma ya da saklama eğilimlerinin oldukça yüksek olduğunu göstermiştir.

Ankete katılan kadınların yüzde 45'i eşinden kendisine yönelen bir şiddet yaşadığını bildirmiştir. Soruya yanıt verenler arasında karşılaşılan şiddet biçimleri sırayla: yüzde 73 sözlü, yüzde 43 duygusal, yüzde 22 ekonomik, yüzde 16 fiziksel ve yüzde 9'u cinsel şiddet olarak sıralanmaktadır. İlgili soruların en az birine "evet" yanıtı verenlerin bir şiddet yaşadığı kabul edildiğinde, şiddet yaşayan kadınların toplam içindeki yüzdesi yüzde 71'e çıkmaktadır. Kadınlar hamilelik dönemlerinde de yüzde 10 oranında şiddete uğradıklarını belirtmektedirler.

Söz konusu projenin sonuçları 14-15 Aralık 1996 yılında Ankara'da düzenlenen uluslararası bir toplantı ile açıklanmıştır. Toplantıda; Avusturya Kadın Sığınmaevi Ağı, İsviçre-Yüksek Meslek Okulu, Basel, Hollanda Dordrecht Sığınmaevi, İngiltere Leeds Kadın Sığınma Hareketi, Fransa Kadınlar S.O.S, İsveç ROKS Kadın Sığınmaevleri Ulusal Örgütü ile Norveç Çocuk ve Aile Bakanlığında katılan temsilciler bildiri sunmuştur.

2.1.2 Ka-Mer

Kamer'in 2005 yılında ulaşabildiği 58 kadın ile yapılan araştırma sonuçlarına göre, cinayetler veya cinayet teşebbüsleri;

%38'inin kadının erkeklerle yaşadığı ilişkiler nedeniyle,

%26'sının kadının itaatsizlik ettiği düşüncesiyle

%14'ünün kadına atılan iftiralar sonucu

işlenmiştir.

Geriye kalan cinayetler veya cinayet teşebbüslerin nedenleri ise çoğunlukla bilinmemektedir. Erkeklerle yaşanan ilişkiler, kadın evli değilken, evliyken, dulken, tecavüz veya bekaretin bozulması gibi durumlarda, kadın hamile kaldığında ya da kalmadığında namus kisvesi altında işlenen cinayetler veya cinayet teşebbüslerin sebebi olmaktadır. İtaatsizlik ise, kadının birlikte olacağı kişiyi seçmek, dışarı çıkmak gibi konularda bağımsız davranmak istemesi ve dolayısıyla hayatındaki erkeklerin otoritesine karşı gelmesi anlamına gelmektedir.

Cinayetler veya cinayet teşebbüslerin %64'ünde, kadınların ailedeki erkeklerin şiddetine maruz kaldığı gözlenmiştir. Ailenin kadına uyguladığı şiddetten sonra en sık görülen, %28 oranında, eski-yeni eşler veya sevgililerin uyguladığı şiddettir. Bunların dışındakiler tecavüzcü tarafından işlenen veya sebebi bilinmeyen cinayetler veya cinayet teşebbüslerdir.

Kadınların, %24'ü 18 yaş altı, %26'sı 18-25 yaş arasında, %34'ü 25 yaş üstü ve geri kalanların yaşı bilinmemektedir.

2.1.3 Nüfus Bilim Derneği

Bu konuda yapılmış önemli araştırmalardan bir diğeri de UNFPA ile Nüfus Bilim Derneği tarafından yapılmıştır. Namus cinayetleri araştırması kapsamına, Ankara'da Atölye çalışması yapılmış ardından İstanbul, Adana, Batman, Şanlıurfa'da derinlemesine görüşme yöntemi ile elde edilen veriler değerlendirilmiştir.

Rapora göre, görüşme yapılan kentlerin hepsinde namus kavramını kadın, kadın cinselliği ve kadının kontrol edilmesi ile bağdaştırma yönünde kuvvetli bir eğilim olduğu izlenmiştir. Kadının bekareti, evlilik dışı cinsel ilişkisi olmaması, düzgün giyinmesi, bir kadından beklenen şekilde davranması, geleneklere uygun görevlerini yerine getirmesi bu anlayışa sahip kişilerin vurguladığı noktalardan bazı olmuştur. Raporda

çoğunlukla genç erkeklerin ifadelerinde daha katı, orta yaşlı erkeklerin ise nispeten daha hoşgörülü olduğu belirtilmektedir. Görüşülen kişilerin bazıları bu görüşü kendi kişisel görüşleri olarak ifade ederken, bazıları 'toplumun' genel görüşü olarak, veya bazı STK üyelerinde olduğu gibi 'ötekilerin' görüşü olarak ifade etmişlerdir. Bu araştırmaya cevap verenlerin ifadeleriyle namus kadınları "kendilerine mukayyet olmaya, özellikle erkeklerle ilişkilerine dikkat etmeye" ve erkekleri "ailedeki kadınlara göz kulak olmaya, sahip çıkmaya" zorlayan bir şeydir.

Genel olarak, araştırmada tartışılan namus anlayışları aşağıdaki kategorilerde toplanmıştır:

- Namus; kadın, kadın ve erkek arasındaki cinsel ilişki, kızların iffeti ve bekareti ve evlilikteki sadakatsizlikle bağlantılı bir kavramdır. Kadınlar, ailenin, toplumsal normların ve geleneklerin korunması adına erkeklerin kontrolü altında tutulurlar. Çalışmanın yürütüldüğü dört kentte ve görüşmelerin yapıldığı farklı kesimlerde en yaygın olarak ortaya çıkan anlayış budur. Daha çok kadınlar, özellikle de genç ve eğitilmiş kadınlar arasında bu yaklaşıma karşı olumsuz bakış açılarının gelişmeye başladığı da izlenmiştir.
- Namus, toplumda, çalışma yaşamında ve aile içerisinde dürüst bir hayat sürmekle bağlantılı olan ahlâki değerleri ve uygun davranışları kapsaması gereken daha geniş bir kavramdır. Bu tür bir anlayışın, çeşitli biçimlerde ifade edilmesine yüksek öğrenimli meslek sahipleri, STK üyeleri ve büyük kentlerde yetişmiş kişiler arasında daha sık rastlanmıştır.
- Toplumumuzda genel olarak anlaşıldığı biçimiyle namus yıkıcı bir kavramdır, çünkü insanların özellikle de kadınların özgürlüğü onların yalnızca aile içinde değil, tüm toplum içinde erkeklerin kontrolü altında olmaları sonucunda kısıtlanmaktadır. Raporda bu yaklaşımın, özellikle meslek gruplarındaki kadınlar, üniversite öğrencisi genç kadınlar, STK'ların kadın çalışanları ve kadın kuruluşları ile ilişki içinde olan kadınlar arasında belirgin biçimde ifade edildiği aktarılmaktadır.

2.2 Kamu Kurum ve Kuruluşları Tarafından Yapılan Çalışmalar

Kamu kurum ve kuruluşlarının aile içinde kadına yönelik şiddetle mücadele konusunda kamu politikası üretilmesi açısından büyük önem taşımaktadır.

2.2.1 Aile Araştırma Kurumu

Aile Araştırma Kurumu 1994 yılında kent ve kır ayrımında aile içi şiddetin; sebep ve sonuçlarının yaygınlığının, düzeyinin, görülme biçim ve sıklığının, şiddete uğrayanlarla şiddet uygulayanların şiddet kavramından ne anladıklarının ortaya çıkarılması konulu anket çalışması, vaka analizi ve medya taraması yoluyla bir araştırma yapmıştır.

Araştırmada eşe karşı fiziksel şiddet, sözlü ve davranışsal şiddet ve çocuklara yönelik fiziksel şiddet olmak üzere üç konudaki şiddet yaygınlığı ölçülmeye çalışılmıştır.

Araştırma sonuçlarına göre, bütün utangaçlığa ve gizliliğe rağmen, aile içi şiddet yaygın bir olaydır. Fiziksel şiddete ailelerin %34'ünde, sözlü şiddete ise %53'ünde rastlanmaktadır. Çocuklara yönelik fiziksel şiddete rastlanma oranı da % 46'dır. Anne babaların geçmişteki dayak deneyimi (%70) şiddeti bugüne taşımaktadır. Hamilelik döneminde de fiziksel ve sözlü şiddetin sürdüğü, sıklığının da azalmadığı anlaşılmaktadır.

Kurum, alana ilişkin ikinci araştırmayı da 1997-98 tarihleri arasında yapmıştır. İkinci araştırmada aile içinde ve toplumsal alanda şiddet konulu araştırma ile aile içerisindeki ve toplumsal yaşam alanındaki bazı değişkenler ile bireylerin şiddet içeren davranışları ve şiddet eğilimleri arasında bir ilişkinin olup olmadığını ve eğer varsa ilişkilerin nicelik ve niteliklerini araştırmak amaçlanmıştır. Aile ve toplumsal yaşam alanlarındaki bazı değişkenler (ailenin ekonomik gelir düzeyi, bireylerin eğitim düzeyi, aile içi meslek yapısı, aile içindeki rol ve statü dağılımı, aile içi iletişim biçimi, gelecekle ilgili beklentiler gibi) ile aile içi şiddet arasındaki ilişki incelenmiştir.

Araştırmanın çarpıcı bulgularına bakıldığında şiddet ölçeğinden alınan puanlara göre katılanların %35'inde şiddet eğilimi 40 puanın, %2'sinde 60 puanın üzerinde bulunmuştur. Kadınların aldığı puanlar erkeklere göre belirgin biçimde daha düşüktür. 15-22 yaş grubunda belirgin biçimde yükselen şiddet ölçeği puanları; şiddet gösterme eğilimleri açısından gençlerin en önemli risk grubunu oluşturduklarının adeta kanıtı niteliğindedir. Evli ve/veya başından evlilik geçmiş kişiler, ancak %3.3 oranında eşleriyle sık sık kavgaya varan münakaşalar yaptıklarını söylemektedirler. Kadınların %10'u eşlerinden sık sık (%3.6) ve ara sıra (%6.5) dayak yediklerini bildirirken, erkeklerin %2.1'inin sık sık, %1.2'sinin ara sıra eşleri tarafından dövüldüklerini söylemeleri ilginçtir. Eş tarafından dövülme oranları, yaşa göre çok farklılık göstermemektedir.

2.2.2 İşçileri Bakanlığı Emniyet Genel Müdürlüğü

Namus gerekçesiyle ile işlenen cinayetler üzerine Emniyet Genel Müdürlüğü'nün son 6 yılda işlenen 1091 cinayet olayı ile ilgili yapılan çalışmanın raporuna göre raporuna göre 322 olay %29'luk payla namus gerekçesi başı çekmektedir. İnceleme kapsamına alınan vakalarda cinsiyete göre bir sınıflandırma yapılmamıştır. Namus dışındaki gerekçelerin dağılımı ise şu şekildedir. Kan davası 109 (%10), kız alıp-verme 33 (%3), aile içi uyuşmazlık 318 (%29), cinsel taciz 95 (%9), yasak ilişki 159 (%15), tecavüz 36 (%3), diğer 19 (%2). Üzerinde inceleme yapılan bu cinayet olaylarının bölgesel dağılımı ise şöyledir: Marmara 212 (%19), Ege 209 (%19), Akdeniz 141 (%13), İç Anadolu 192 (%18), Karadeniz 87 (%8), Doğu Anadolu 95 (%9), G. Doğu Anadolu 155 (%14).

2.2.3 İstanbul Barosu Kadın Hakları Komisyonu

İstanbul Barosu'nun Kadın Hakları Komisyonu'na 2005 yılında yapılan başvuruların değerlendirmesi ile ortaya çıkan sonuçlar aşağıda yer almaktadır.

Başvuru sayısı:

Yüzyüze görüşmede verilen danışmanlık hizmeti: 8507

Telefonla başvuruda danışmanlık hizmeti: 4640

Hukuksal destek amaçlı yapılan görevlendirme sayısı: 4382

Başvuru nedenleri:

Boşanma

Nafaka

4320 sayılı Kanun'dan doğan hakkını kullanma

Aile Konutu

Aile Hukukuna ilişkin diğer nedenler

Başvurucuların % 96'sı aile içi şiddete maruz kaldıklarını beyan etmişlerdir.

Şiddeti uygulayanın yakınlığı:

Aile içinde şiddet mağduru başvurulardan 2781'ü **EŞİNDEN**; 127'si eşinin

ailesinden; 22'si ise kendi ailesinden ve çocuklarından şiddet görmektedir.

Başvurucuların yaşlarına göre dağılımı:

30 - 35 yaş - "541 başvuru"

25 - 30 yaş - "526 başvuru"

35 - 40 yaş - "457 başvuru"

20 - 25 yaş - "436 başvuru"

Başvuranların eğitim durumlarına göre dağılımı:

1567 ilkokul mezunu,

290 hiç okula gitmemiş,

502 lise mezunu

Başvurucuların meslekleri:

Başvuranların 2183'ü meslek sahibi değildir.

% 74 Ev Kadını,

% 19 İşçi,

% 7 Diğer

2.3 Üniversiteler

Kadına yönelik şiddete ilişkin araştırmaların önemli bir ayağı da üniversitelerin yaptığı çalışmalar olmak gerekir. Bünyesinde kadın sorunları araştırma ve uygulama merkezi olan üniversitelerle görüşülmüş ve alana ilişkin çalışmalarına ulaşılmaya çalışılmış ancak buradaki çalışmaların sınırlılığı sorunu ile karşılaşmıştır. Türkiye'de 11 üniversite bünyesinde kadın sorunlarını araştırma ve uygulama merkezi bulunmaktadır. Bu üniversiteler şunlardır; Ankara Üniversitesi Kadın Sorunları Araştırma ve Uygulama Merkezi (KASAUM), Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kadın Çalışmaları Ana Bilim Dalı, Atılım Üniversitesi Kadın Sorunları Araştırma ve Uygulama Merkezi, Çankaya Üniversitesi Kadın Sorunları Araştırma ve Uygulama Merkezi, Gazi Üniversitesi Kadın Sorunları Araştırma ve Uygulama Merkezi, Hacettepe Üniversitesi Kadın Sorunları Araştırma ve Uygulama Merkezi HÜKSAM, ODTÜ Kadın Çalışmaları Ana Bilim Dalı Başkanlığı, ODTÜ Toplumsal Cinsiyet ve Kadın Çalışmaları Ana Bilim Dalı, İstanbul Üniversitesi Kadın Sorunları Araştırma ve Uygulama Merkezi(KAUM), Marmara Üniversitesi Kadın İşgücü İstihdamı Araştırma ve Uygulama Merkezi, Çukurova Üniversitesi Kadın Araştırma ve Uygulama Merkezi, Ege Üniversitesi Kadın Sorunları Araştırma ve Uygulama Merkezi, Eskişehir Anadolu Üniversitesi Kadın Sorunları Araştırma Uygulama ve

Eğitim Merkezi, Gaziantep Üniversitesi Kadın Sorunları Araştırma ve Uygulama Merkezi, Mersin Üniversitesi Kadın Sorunlarını Araştırma ve Uygulama Merkezi, Yüzüncü Yıl Üniversitesi Kadın Sorunları Araştırma Merkezi (YUKAM).

Uludağ Üniversitesi Aile Hekimliği tarafından aile içi şiddete ilişkin bir rapor yayınlanmıştır. Söz konusu raporda şiddetin tanımı yapılmış, şiddet türleri ayrıntılarıyla incelenmiştir. Ancak bu rapor, aile içi şiddeti sadece kadına yönelik olarak sınırlandırmamış, aynı zamanda çocuklara ve yaşlılara dönük bir davranış olarak değerlendirmiştir.

İstanbul Üniversitesi, İstanbul Tıp Fakóltesi Psikiyatri Anabilim Dalına çeşitli ruhsal sorunlar nedeniyle başvuran 140 kadın üzerinde yapılan araştırmada ise 80 kadının (% 57,2) en az bir yıldan beridir eşinden dayak yediği, 30 kadının (%21,4) dayak olmaksızın duygusal şiddet ile karşılaştığı, 30 kadının (%21,4) ise aile içi şiddet ile ilgili olarak bir sorununun bulunmadığı saptanmıştır. Aynı araştırmada, kadınların fiziksel şiddete maruz kaldıklarını açıklayabilmek için geçen sürenin 2-7 yıl arasında değiştiği ve şiddetin yer aldığı ailelerde, erkeklerin eğitim düzeyinin düşük olduğu belirlenmiştir.

3.YASALARA İLİŞKİN DÜZENLEMELER

Kadına yönelik şiddetle mücadelede, şiddet uygulayan aile üyelerinin cezalandırılması ve şiddetin doğal bir davranış değil suç olduğunun kavranabilmesi için yasal yaptırımlar büyük önem taşımaktadır. şiddeti önlemeye dönük yasal tedbirlerin alınması konusunda Medeni Kanun, Türk Ceza Kanunu, Yerel Yönetimler Yasası ve Ailenin Korunmasına Dair Kanunda yapılan ve yapılması gereken düzenlemeler büyük önem taşımaktadır.

3.1 4320 Sayılı Ailenin Korunmasına Dair Kanun

4320 sayılı Ailenin Korunmasına Dair Kanunun 1. maddesinde geçen “Kusurlu eş” ibaresinin “şiddet uygulanan birey” şeklinde düzeltilmesi; hâkimin anılan Kanun kapsamında hükmedebileceği tedbirlere ilişkin olarak Kanunun 1. maddesinin (f) bendinde geçen “ortak konut” ibaresinin yanına “veya şiddete maruz kalan bireyin işyerine gelmemesi” ibaresinin de eklenmesinin, ayrıca 4320 sayılı Kanunun korunma kapsamına mahkemece ayrılık kararı verilen veya yasal olarak ayrı yaşama hakkı olan eşlerden birinin veya çocuklarının da dahil edilmesinin ve mahkemenin vermiş olduğu tedbir hükmünün infazına ilişkin icra işlemlerinin de harçtan muaf tutulması yönünde yasal düzenleme yapılması istenilmektedir.

4320 sayılı Ailenin Korunmasına Dair Kanunda değişiklik yapılması amacıyla Kadının Statüsü Genel Müdürlüğünce başlatılan ve Adalet Bakanlığı temsilcilerinin de katıldığı çalışmalar sona ermiş ve “Ailenin Korunmasına Dair Kanununun Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı” taslağı hazırlanarak TBMM’ne sunulmuştur.

3.2 Medeni Kanun

Türk Medenî Kanununun Hükümet Tasarısının Genel Gerekçesinde; “... Tasarı hazırlanırken Adalet Bakanlığının daha önce oluşturduğu komisyonlar tarafından hazırlanarak Bakanlıkça 1971 ve 1984 tarihlerinde yayımlanmış bulunan iki Ön tasarı ile kaynak İsviçre Medenî Kanunu, Alman Medenî Kanunu, Fransız Medenî Kanunu ve kısmen de İtalyan Medenî Kanunundan yararlanılmıştır. Ayrıca gerek İsviçre gerek Türk doktrin ve yargı içtihatlarında ileri sürülen görüşler ile sayılan ülkelerdeki gelişmeler de gözden geçirilmiş ve bunlar olanak bulunduğu ölçüde maddelere yansıtılmıştır. Böylece yürürlükteki Kanundan farklı pek çok yeni hükümleri içeren, özellikle kadın-erkek eşitliğine her alanda yer veren çağdaş bir Tasarı ortaya çıkarılmıştır. Değişikliklerin önemli ve oldukça büyük bir kısmı aile hukuku alanında ve özellikle kadın-erkek eşitliğini zedelediği iddia edilen hükümlerde yapılmış, böylece bütün modern hukuk sistemlerinde benimsenmiş olan ve yürürlükteki Kanunda da büyük ölçüde yer verilmiş bulunan ‘eşitlik ilkesi’, yeni düzenlemeyle daha da pekiştirilmiş, bu ilkeye ters düşen düzenlemelerin hepsi değiştirilmiştir.” ifadesine yer verilmiştir.

Bunların yanında, “Kadınlara Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Önlenmesi Sözleşmesi”ne aykırılık oluşturduğuna ilişkin görüşlerin ileri sürülmesi Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararlarında da; kadınların toplumsal yaşamda tanındığı soyadını kullanmaya devam etmesinin en doğal ve kanunî hakkı olduğu, buna aykırı kanunî düzenleme ve uygulamaların Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin 8. maddesiyle beraber düşünüldüğünde 14. maddesine aykırılık oluşturduğunun belirtilmesi sebebiyle, Türk Medenî Kanununun 187. maddesindeki “Kadın, evlenmekle kocasının soyadını alır; ancak evlendirme memuruna veya daha sonra nüfus idaresine yapacağı yazılı başvuruyla kocasının soyadı önünde önceki soyadını da kullanabilir. Daha önce iki soyadı kullanan kadın, bu haktan sadece bir soyadı için yararlanabilir.” hükmü konmuştur.

3.3 Türk Ceza Kanunu

Yine, 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun 3. maddesinin ikinci fıkrasında, “Ceza Kanununun uygulamasında kişiler arasında ırk, dil, din, mezhep, milliyet, renk, cinsiyet, siyasal veya diğer fikir yahut düşünceleri, felsefi

inanç, millî veya sosyal köken, doğum, ekonomik ve diğer toplumsal konumları yönünden ayırım yapılamaz ve hiçbir kimseye ayrıcalık tanınamaz.” hükmüne yer verilmiş, aynı Kanununun 122. maddesinde de, cinsiyete dayalı olanlar da dahil olmak üzere ayrımcılık suç sayılmıştır.

3.4 Anayasa Değişiklikleri

“Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi Hakkında Kanun”la Anayasasının 41. maddesinde, 7/5/2004 tarihli ve 5170 sayılı “Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi Hakkında Kanun”la da Anayasasının 10 ve 90. maddelerinde değişiklikler yapılarak, kadın-erkek eşitliğine yönelik hükümler konmuştur.

3.5 Belediyeler Kanunu

07.12.2002 yılında belediyeler kanununda yapılan değişiklikle kadın sığınma evleri açmak üzere görevlendirilmiştir. Yasanın üçüncü bölümünde belediyelerin görev, yetki ve sorumlulukları başlığı altındaki 14. madde bu görevi düzenlemektedir.

MADDE 14. - Belediye, mahallî müşterek nitelikte olmak şartıyla;

a) İmar, su ve kanalizasyon, ulaşım gibi kentsel alt yapı; coğrafi ve kent bilgi sistemleri; çevre ve çevre sağlığı, temizlik ve katı atık; zabıta, itfaiye, acil yardım, kurtarma ve ambulans; şehir içi trafik; defin ve mezarlıklar; ağaçlandırma, park ve yeşil alanlar; konut; kültür ve sanat, turizm ve tanıtım, gençlik ve spor; sosyal hizmet ve yardım, evlendirme, meslek ve beceri kazandırma; ekonomi ve ticaretin geliştirilmesi hizmetlerini yapar veya yaptırır. Büyükşehir belediyeleri ile nüfusu 50 000’i geçen belediyeler, kadınlar ve çocuklar için koruma evleri açar.”

4. AİLE İÇİNDE KADINA YÖNELİK ŞİDDETLE MÜCADELE ARAÇLARINA İLİŞKİN DURUM

Kadına yönelik şiddetle mücadelede kadın danışma merkezleri, istasyonlar ve sığınakların yaygınlığı ve işletilme koşulları büyük önem taşımaktadır. Kadın örgütleri şiddetle mücadelede sığınakların önemini yıllardır yaptıkları kampanyalarda vurgulamışlar ve bu sorun üzerinde oldukça önemli bir deneyim biriktirmişlerdir. Şiddetle karşılaşan kadının evinden çıkıp yaşadığı şiddetin cezalandırılmasını istemesinin ve kendi yaşamını yeniden kurmasını sağlamanın temel koşulu başvurabileceği danışma merkezlerine ve talep ettiği koşulda ihtiyaçlarına cevap verecek sığınaklara ulaşabilmesidir. Ülkemizde kadın sığınma evlerinin sayıca azlığı ve kapasite sınırlılığı ciddi bir sorun olarak karşımızda durmaktadır.

4.1 Kadın Örgütleri Tarafından Yapılan Çalışmalar

Türkiye’de 1980’li yılların ortalarından itibaren yükselen kadın hareketinin temel çalışma alanlarından biri kadına yönelik şiddet ve özelde aile içi şiddet olmuştur. Yürütülen çeşitli kampanyalarla konuya ilişkin kamuoyu dikkati yaratılmaya çalışılmıştır. Farkındalık yaratmaya dönük çalışmalar burada kısaca listelenemeyecek kadar uzundur ancak üzerinde önemle durulması gereken konu aile içinde kadına yönelik şiddetle mücadele konusunda her düzeyde üretilen politikanın kadın hareketi içinde tartışılmış ve üretilmiş olduğudur. Kadın örgütleri gerek konuya ilişkin toplumsal duyarlılık yaratılması gerekse kamu politikalarını etkileme/dönüştürme konusunda önemli adımlar atmıştır.

Kadın örgütleri; aile içinde kadına yönelik şiddetle mücadelede araçlarından biri olan danışma merkezleri ve sığınaklar konusunda önemli çalışmalar yapılmıştır. bu konuda öncelikle kadın örgütleri kendi danışma merkezlerini ve sığınaklarını açmak için çaba harcamışlardır. Türkiye’de ilk bağımsız kadın sığınağı Kadın Dayanışma Vakfı tarafında 1993 yılında açılmıştır. Bugüne dek pek çok kadın örgütü çeşitli yollarda finansman sağlayarak sığınak açmıştır. Ancak kurulan bağımsız sığınak öncelikle finans sorunu nedeniyle süreklilik sağlanmasında sıkıntı yaşanmıştır.

Bugün kadın örgütlerinin bünyesinde 60’a yakın danışma merkezi bulunmaktadır. Danışma merkezleri aracılığıyla danışanlara hukuki, psikolojik destek sunulmakta ve gerekli yönlendirmeler yapılmaktadır. Bu kısmı ben yazdım- dilinde sorun olabilir ve eksik bıraktığım şeyler olabilir.

Aile içinde kadına yönelik şiddetle mücadelede önemli bir yere sahip olan bir diğer etkinlik ise bu yıl 10 uncusu düzenlenecek olan Kadın Sığınakları ve Danışma Merkezleri Kurultayıdır. Temel bileşenlerini bağımsız kadın örgütlerinin oluşturduğu bu kurultaya SHÇEK’e bağlı kadın konukevleri ile belediyelere bağlı danışma merkezleri ile kadın sığınmaevlerinin temsilcileri de katılmaktadır.

4.2 Yerel Yönetimler Tarafından Yapılan Çalışmalar

Danışma Merkezleri ve Sığınaklar konusunda kamu kurumları çeşitli politikalar geliştirmişler ve konuya ilişkin yasal düzenlemeler yapılmıştır. Belediye Kanununda yapılan değişiklikle nüfusu 50 bini geçen belediyelere sığınak açma görevi verilmiştir. DİE’nin verilerine göre, nüfusu 50 bini geçen 197 yerleşim birimi bulunmaktadır. Bunların bazıları il konumunda, bazıları ilçe ya da ilçeye bağlı belde belediyeleridir. Bu ölçü esas alındığında İstanbul’da 29 kadın sığınma evinin olması gerekmektedir.

Nüfusu merkezde 50 bini geçen il sayısı 35, nüfusu merkez, merkez ilçe ve beldelede 50 bini geçen il sayısı ise 37'dir.

4.3 Kamu Kuruluşları Tarafından Yapılan Çalışmalar

Kadına yönelik aile içi şiddet konusunda öncelikli konu kadın danışma merkezleri ve sığınaklar sorunudur. Ülkemizde şiddete uğrayan kadına yönelik hizmet veren kuruluşlardan 17'si Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu (SHÇEK) Genel Müdürlüğü'ne bağlı olarak çalışmalarını sürdürmektedir.

SHÇEK'in kadın konuk evlerine kabulü yapılan 551 kadın ve 373 çocuk üzerine yapılan değerlendirme sonucunda; kadınların %56 oranında, fiziksel, duygusal, cinsel ve/veya ekonomik olarak istismar edilmeleri sonucunda bu kuruluşlara geldikleri saptanmıştır. Bunu; kendi istemleri dışında oluşan ekonomik ve sosyal yoksunluk (%31), evlilik dışı hamilelik ya da çocuk sahibi olma nedeniyle ailesi tarafından kabul edilmeme (%8), istenmeyen evliliklere zorlanma (%3) ve cezaevinden çıkmış olup yardım ve desteğe gereksinim duyma (%1) takip etmektedir. Kadınların uğradıkları şiddet türü incelendiğinde; %61'inin fiziksel, %24'ünün cinsel, %11'inin duygusal, %4'ünün ise ekonomik olduğu görülmüştür. Şiddete uğrayan kadınlar %70 oranında bu şiddeti eşlerinden görmektedir. Yine aynı incelemeye göre; kadınların %33'ünün 23-30 yaş arasında bulunduğu, %59'unun evli, %49'unun ilkokul mezunu olduğu, %42'sinin hiç çalışmadığı, %83'ünün hiçbir yerden geliri olmadığı saptanmıştır. Kadınların %68'inin çocuklu olduğu ve çocukların %67'sinin 0-6 yaş grubunda olduğu görülmüştür.

SHÇEK'in konukevlerinden yararlanarak ayrılan 529 kadından %23'ü bir işe yerleştirilerek kuruluşlardan ayrılmışlardır. İşe yerleşmeyen kadınlardan %28'i ailesi ile sorunlarını çözümleyerek, %17'si eşleri ile barışarak, %20'si ayrı bir eve yerleşerek, %4'ü kuruluşu terk ederek, %8'i kendi isteği ile ayrılmışlardır. Kadınların geldikleri yerleşim bölgelerine bakıldığında; %23 Marmara Bölgesi, %19 İç Anadolu Bölgesi, %25 Ege Bölgesi, %17 Akdeniz Bölgesi, %5 Doğu Anadolu Bölgesi, %5 Güneydoğu Anadolu Bölgesi ve %6 Karadeniz Bölgesinden geldikleri görülmektedir. Yurt dışından gelen kadınların oranı çok düşüktür. Kadınların %63'ü şehirlerden, %28 ilçelerden, %9 köylerden gelmiştir.

SHÇEK'in verilerine göre özel ve kamu kurum kuruluşlarınca açılan 2'si insan ticareti mağdurlarına hizmet veren 13 kadın sığınağı olmak üzere toplam 30 civarında kadın sığınağı olduğu düşünülmektedir. 2006 yılı içinde SHÇEK'in aile 38 aile danışma merkezine toplam 12.138 başvuru yapıldığı ifade edilmektedir. Halihazırda danışma merkezi olarak çalışmalarını sürdüren 60 civarında kurum olduğu bilinmektedir.

5. KAMU POLİTİKALARI

Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü

Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü, kadın-erkek eşitliği konusundaki Birleşmiş Milletler, Avrupa Konseyi, Avrupa Birliği ve diğer uluslararası örgütler ve kuruluşların komitelerinde Türkiye'yi temsil etmekte, yine bu kuruluşlardan gelen bilgi ve rapor taleplerine cevap vermekte, Türkiye nezdindeki taleplerin koordinasyonu sağlamaktadır.

“Çocuklara ve Kadınlara Yönelik Şiddet Hareketleriyle Töre ve Namus Cinayetlerinin Önlenmesine İlişkin Alınacak Tedbirler” konusunda yayımlanan Başbakanlık Genelgesi gereği Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü koordinatör kurum olarak belirlenmiştir. Genel Müdürlük Genelge kapsamında görev tanımları yapılmış kurumların faaliyetlerini izlemekle görevlendirilmiştir. Bu görev kapsamında Genel Müdürlük tarafından üçer aylık dönem raporlarının derlenmesi amacıyla sorumlu/ilgili kuruluş olarak tespit edilen kamu kuruluşları, üniversite ve sivil toplum kuruluşları temsilcileri bir araya getirilmiş ve hazırlanan sonuç www.ksgm.gov.tr adresinde yayınlanmıştır. Bu raporların ilgili tüm kuruluşlardan alınması ve takibinin yapılması ve bağımsız kadın örgütlerinin çalışmaya dahil edilmesi büyük önem taşımaktadır.

2005 yılı Türkiye-Avrupa Birliği Katılım Öncesi Mali İşbirliği Programı kapsamında, Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü'nün sorumlu kuruluş olduğu “Toplumsal Cinsiyet Eşitliğinin Yaygınlaştırılması (Promoting Gender Equality)” başlıklı proje yer almaktadır. Projenin “Kadına Karşı Aile İçi Şiddetle Mücadele” başlıklı İkinci Bileşeni ile, Avrupa Birliği ile uyum sürecinde gerçekleştirilmesi öngörülen siyasi kriterler doğrultusunda kadınların insan haklarının geliştirilmesine yönelik olarak aile içi şiddetin yok edilmesine dair kurumsal yapıların geliştirilmesi ve güçlendirilmesi hedeflenmektedir.

Proje kapsamında; kadına karşı aile içi şiddetin sebep ve sonuçları hakkında niteliksel ve niceliksel araştırma yaptırarak, araştırma bulguları temelinde kadına karşı şiddetle mücadele konusunda kapsamlı bir Ulusal Eylem Planı geliştirmek, değişimleri izlemek üzere bir veri tabanı modeli oluşturarak, hizmet modelleri, çeşitli bilinçlendirme ve hizmet-içi eğitim program modülleri geliştirmek yoluyla tüm paydaşların (kamu kurum ve kuruluşları, yerel yönetimler, sivil toplum kuruluşları) kadına yönelik aile içi şiddetin yok edilmesine dair kapasitelerini güçlendirmek amaçlanmıştır.

04.07.2006 tarihli resmi gazetede “Çocuk ve Kadınlara Yönelik Şiddet Hareketleriyle Töre ve Namus Cinayetlerinin Önlenmesi İçin Alınacak Tedbirler” konulu Başbakanlık Genelgesi

TBMM 28.06.2005 tarihinde töre ve namus cinayetlerinin önlenmesi konusunda bir araştırma komisyonunun kurulması kararını almıştır. Kurulan komisyon kadın ve çocuklara yönelik şiddetin sebepleri ve alınacak önlemleri kapsayan bir rapor hazırlamıştır. Hazırlanan rapor sonucunda bir genelge yayınlanmıştır.

Genelgede yönelik şiddet konusunda Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğü, kadına yönelik şiddet ve Töre/ namus cinayetleri konusunda ise Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü görevlendirilmiştir. Sorumlu kurumlar tarafından görev alanına giren konularda hazırlanacak ayrıntılı faaliyet raporların üçer aylık dönemlerde koordinatör kuruma gönderilmesini de kapsayan genelge, kadına yönelik şiddet konusundaki çözüm önerilerinin yaşama geçirilmesinde koordineli çalışması gereken kurumların listesi ve görev tanımları çıkarılmıştır.

Genelgede koruyucu önlemler ve tedbirler başlığı altında bir dizi öneri geliştirilmiştir. Buna göre kadının ekonomik yaşamdaki dezavantajlarının kaldırılması ve istihdamda pozitif ayrımcı destek sunulması konusunda Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı sorumlu kurum olarak işaret edilmiş ve Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü, üniversiteler, kamu ve özel sektör bankaları, özel sektör ve diğer ilgili kurum ve kuruluşlarla işbirliği yapılması gerektiği belirtilmiştir. Diğer bir öneri ise 4320 sayılı Ailenin korunmasına Dair kanunun tanıtımının yapılması ve evlilik öncesi bilgilendirme çalışmalarınıdır. Bu ihtiyacın karşılanması için Aile ve Sosyal Araştırmalar Genel Müdürlüğü, Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü, Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğü Sorumlu tutulmuş ve bu kuruluşların, üniversiteler, sivil toplum kuruluşları ve ilgili diğer kurumlarla işbirliği geliştirilmesi önerilmiştir. Kadınların eğitimlerinin tamamlanması ve aktif olarak iş yaşamına katılabilmelerini sağlayan destek hizmetlerin verilmesi gerektiği belirtilmiş ve SHÇEK sorumluluğunda Milli Eğitim Bakanlığı, yerel yönetimler, sivil toplum kuruluşları ve özel sektör işbirliği içinde çözüm üretilmesi gerektiği belirtilmiştir.

Aile mahkemelerinde, çocuk mahkemelerinde görev yapan yargı mensuplarının, pedagoğ, psikolog ve sosyal hizmet uzmanlarının toplumsal cinsiyet eğitimi almaları, kadına yönelik şiddet konusunda farkındalık yaratılması, kadının insan hakları ve toplumsal cinsiyet rolleri konusunda kadına yönelik güçlendirici çalışmaların yapılması konusunda

öneriler geliştirilmiştir. Bu ihtiyaç doğrultusunda, SHÇEK Toplum merkezlerinde, yerel yönetimler ve Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı Halk Eğitim Merkezlerinde sivil toplum kuruluşlarıyla işbirliği sağlanarak çalışmalar yapılması, yerel bölgesel ve ulusal medya kuruluşlarında spot filmlerin yayınlaması, kampanyalar düzenlenmesi, Diyanet İşleri Başkanlığınca vaaz ve hutbelerin verilmesi, yazılı ve görsel materyallerin hazırlanması önerilmiştir.

Bu çalışmalar için KSGM, SHÇEK, valilikler, yerel yönetimler, Diyanet İşleri Başkanlığı, Milli Eğitim Bakanlığı, özel sektör kuruluşları ve sendikalara sorumluluk verilmiş, bu kuruluşların sivil toplum kuruluşları, medya, üniversiteler ve ilgili diğer kurumlarla işbirliği yapması gerektiği belirtilmiştir.

6. DİĞER ÇALIŞMALAR

Uluslararası Af Örgütü; 2004 yılında 2010 yılına kadar sürecek Kadına Yönelik Şiddete Son Kampanyası başlatmıştır. Bu kampanya çerçevesinde geliştirdiği talepler şunlardır:

- Toplulukları, kadınlara yönelik şiddet konusunda bilinç yükseltmek, kadınları korumak üzere topluluk yapılanmaları ve süreçleri oluşturmak, şiddet mağdurlarına yardım etmek ve kadınların insan hakları savunucularının çalışmalarını serbestçe yapmalarını sağlamak suretiyle kadınları destekleyen, şiddete karşı bir ortamın yaratılması için çalışmaya çağırır;
- Yerel yönetimlerin ve topluluk kurumlarının karar mekanizmalarına eşit katılım da da dahil olmak üzere, kadınlara topluluğun eşit üyeleri olarak davranılmasını talep eder;

Dini yapıları, geleneksel ve informel yetkilileri kadınların insan haklarına saygı duymaya, kadınlara yönelik şiddeti özendiren ya da bu şiddete hoşgörü gösteren her türlü eylemi kınamaya ve bu tür eylemlerden vazgeçmeye çağırır;

- Bütün bireyleri, kadınlarla ilgili olumsuz imajlara karşı çıkmaya, kadınlara ve kızlara yönelik şiddeti besleyen ve ayrımcı tutumları pekiştiren kitle iletişim araçları, reklamlar ve okul müfredatına karşı mücadele etmeye çağırır;
- Toplulukları, kadınlara yönelik şiddete karşı çıkmak için yerel stratejiler geliştirmek ve uygulamak üzere şiddetten en çok etkilenenlerle birlikte çalışmaya çağırır.

BAĞIMSIZ KADIN DANIŞMA MERKEZİ

1. Adana, Akdam Kadın Danışma Merkezi ve Sığınmaevi 0 322 352 42 13
459 73 93
2. Adana, Evkad Ev Hanımları Kalkındırma ve Dayanışma Derneği 0 322 233 46 04
3. Adıyaman, Kamer 0 416 213 42 21
4. Ağrı, Ararat Kadın Kültür ve Dayanışma Derneği 0 537 939 72 43
5. Ankara Kadın Dayanışma Vakfı 0 312 430 40 05
6. Antalya Kadın Danışma ve Dayanışma Merkezi 0 242 248 07 66
7. Ardahan Kamer Kadın Danışma Merkezi
8. Aydın Söke Kadın Danışma Merkezi 0 256 512 33 44
9. Bartın, Bartın Kadın Dayanışma Derneği 0 378 227 02 04
10. Batman Kamer 0 488 213 96 77
11. Batman Selis Kadın Danışma Merkezi 0 488 221 05 24
12. Bingöl Kamer 0 426 214 50 01
13. Bursa Günyüzü Kadın Kooperatifi 0 224 223 87 24
14. Çanakkale Kadın El Emegini Değerlendirme Vakfı 0 286 217 06 03
15. Çanakkale Küçükkuyu Kadın Danışma Merkezi 0 286 752 68 63
217 18 20
16. Diyarbakır Selis Danışma Merkezi 0 412 224 77 28
17. Diyarbakır Epi-dem Kadın Eğitim ve Danışma Merkezi 0 412 223 51 20
18. Diyarbakır Kamer 0 412 228 10 53
19. Diyarbakır Dikasum 0 412 228 56 84
20. Diyarbakır Bağlar Belediyesi Kadın Danışma Merkezi 0 412 251 93 16
21. Düzce Belediyesi Kadın Danışma Merkezi 0 380 525 00 97
22. Elazığ, Kamer 0424 218 93 59
23. Erzincan, Kamer Kadın Danışma Merkezi
24. Erzurum, Kamer Kadın Danışma Merkezi
25. Gaziantep, Kamer Kadın Danışma Merkezi
26. Hakkari Kamer 0 438 211 00 07
27. Hatay, Amargi Kadın Kooperatifi 0 555 210 16 31
28. Iğdır, Kamer Kadın Danışma Merkezi
29. İstanbul, Amargi 0 212 533 27 95
30. İstanbul, Mor Çatı 0 212 292 52 31

31.	İstanbul, Şahmaran	0 216 573 74 33
32.	İstanbul, Gökkuşuğı Kadın Derneğı	0 212 244 83 00
33.	İstanbul, Kadıköy Bld. Kadın Konukevi	0 216 345 49 88 414 38 61
34.	İstanbul, K.Çekmece Bld. Kadın Konuk Evi	0 212 411 06 48
35.	İzmir, EKDAV	0 232 446 32 23
36.	İzmir, Kadın Dayanışma Derneğı	0 232 482 10 77
37.	İzmir, YG21 Aileiçi Şiddet Çalışma Grubu	0 232 388 11 03
38.	İzmir, Karşıyaka Bld. Kadın Sorunları Danışma Merkezi	0 232 330 58 18 368 22 74
39.	İzmir, Aliğa Bld. Kadın Sorunları Danışma Dayanışma Merkezi	0 232 616 19 80 616 19 24
40.	İzmir, Çiğili Bld.Kadın Sorunları Danışma Dayanışma Merkezi	0 232 329 07 34
41.	İzmir, Gaziemir Bld. Kadın Sorunları Danışma Merkezi	0 232 252 56 57
42.	İzmir, Bornova Bld. Kadın Sorunları Danışma Merkezi	0 232 461 47 94
43.	Kars, Kamer	0 474 212 80 59
44.	Kilis, Kamer Kadın Danışma Merkezi	
45.	Kocaeli, Kadav Köseköy Yeni Adım Eğitim ve Kültür Sitesi	0 262 373 58 43
46.	Kocaeli, Gölcük Bld. Kadın Konukevi	0 262 413 34 56
47.	Malatya- Kamer	0 505 641 59 54
48.	Mardin, Kamer	0 482 212 23 53
49.	Mardin, KADMER Kızıltepe	0 482 312 53 31
50.	Mersin, Bağımsız Kadın Derneğı	0 324 336 50 92
51.	Mersin, Tarsus Bld. Kadın Danışma Merkezi ve Sığınmaevi	0 324 614 72 22
52.	Şanlıurfa, Kamer	0 414 313 95 56
53.	Şanlıurfa, Yaşamevi	0 414 315 17 25
54.	Şırnak, Kamer Kadın Danışma Merkezi	
55.	Tunceli, Kamer Kadın Danışma Merkezi	
56.	Van, Kadın Derneğı	0 432 214 90 15 214 45 87
57.	Van, Yaka- Koop.	0 432 215 94 33 0 432 215 94 34

KADIN HUKUKU KOMİSYONU OLAN BAROLAR

SIRA NO	BARO ADI	TELEFON NUMARASI
1	Adana Barosu	(322) 351 21 21
2	Adıyaman Barosu	(416) 216 13 51
3	Ankara Barosu	(312) 311 51 15
4	Antalya Barosu	(242) 237 21 48
5	Aydın Barosu	(256) 225 13 47
6	Bartın Barosu	(378) 227 16 94
7	Batman Barosu	(468) 213 19 56
8	Bingöl Barosu	(426) 213 42 41
9	Bursa Barosu	(224) 220 67 23
10	Çankırı Barosu	(376) 213 40 10
11	Çorum Barosu	(364) 212 56 66
12	Çanakkale Barosu	(286) 217 15 95
13	Denizli Barosu	(258) 262 24 90
14	Diyarbakır Barosu	(412) 224 44 41
15	Eskişehir Barosu	(222) 231 18 07
16	Edirne Barosu	(284) 225 10 55
17	Elazığ Barosu	(424) 218 19 71
18	Gaziantep Barosu	(342) 231 33 51
19	Giresun Barosu	(454) 216 36 21
20	Hatay Barosu	(326) 215 18 77
21	Isparta Barosu	(246) 218 17 96
22	İstanbul Barosu	(212) 251 95 55
23	İzmir Barosu	(232) 463 00 14
24	İzmit Barosu	(262) 321 13 90
25	Kahramanmaraş Barosu	(344) 212 33 91
26	Karabük Barosu	(370) 415 38 88
27	Karaman Barosu	(338) 212 17 53
28	Kastamonu Barosu	(366) 214 23 16
29	Kayseri Barosu	(352) 222 27 34
30	Kırklareli Barosu	(288) 214 13 16
31	Kırşehir Barosu	(386) 213 12 43

32	Konya Barosu	(332) 351 13 31
33	Malatya Barosu	(422) 321 12 27
34	Mersin Barosu	(324) 231 19 65
35	Muğla Barosu	(252) 214 13 47
36	Niğde Barosu	(388) 232 33 87
37	Nevşehir Barosu	(384) 213 12 66
38	Ordu Barosu	(452) 233 12 30
39	Samsun Barosu	(362) 431 39 70
40	Sinop Barosu	(368) 261 26 50
41	Sivas Barosu	(346) 221 10 28
42	Şanlıurfa Barosu	(414) 313 28 28
43	Tekirdağ Barosu	(282) 260 61 96
44	Tokat Barosu	(356) 214 99 00
45	Trabzon Barosu	(462) 223 58 00
46	Van Barosu	(432) 214 58 04
47	Yozgat Barosu	(354) 212 27 34
48	Yalova Barosu	(226) 812 49 86
49	Zonguldak Barosu	(372) 251 37 90

NÜFUSU 50 BİNİN ÜSTÜNDE OLAN 197 YERLEŞİM BİRİMİNİN LİSTESİ (DİE VERİLERİNE GÖRE)

Nüfus oranlamasıyla İstanbul, Türkiye'nin en kalabalık ili. İstanbul'un 29 ilçe ve beldesinin nüfusu 2000 yılı nüfus sayımına göre 50 binin üzerinde olmasına rağmen sadece 2 tanesi belediyeye bağlı olmak mevcut sığınak sayısı 6'dır.

Nüfusu 50 Binin Üzerinde Olan İstanbul İlçe ve Beldeleri

Avcılar, Bağcılar, Bahçelievler, Bakırköy, Bayrampaşa, Beşiktaş, Beykoz, Beyoğlu, Eminönü, Esenler, Eyüp, Fatih, Gaziosmanpaşa, Güngören, Kadıköy, Kağıthane, Kartal merkez ve Samandra, Küçükçekmece, Maltepe, Pendik, Sarıyer, Şişli, Tuzla, Ümraniye, Üsküdar, Zeytinburnu, Büyükçekmece'ye bağlı Esenler, Sultanbeyli.

Nüfusları Merkezlerde 50 Bini Geçen İller (35 İl)

Amasya, Bingöl, Bolu, Burdur, Giresun, Isparta, Kütahya, Malatya, Muş, Nevşehir, Rize, Niğde, Siirt, Sivas, Trabzon, Uşak, Aksaray, Karaman, Kırıkkale, Batman, Iğdır, Yalova, Karabük, Kilis, Düzce, Çanakkale, Çankırı, Çorum, Denizli, Edirne, Elazığ, Erzincan, Kars, Kastamonu, Kırşehir: Merkez.

Nüfusları Merkez ve Merkez İlçe ve Beldelerde 50 Bini Geçen İller (37)

Adana: Seyhan, Yüreğir, Ceyhan, Kozan;

Adıyaman: Merkez ve Kahta;

Afyon: Bolvadin;

Ağrı: Merkez, Patnos ve Doğubeyazıt;

Ankara: Çankaya, Etimesgut, Keçiören, Mamak, Sincan, Yenimahalle, Polatlı;

Antalya: Merkeze bağlı Kepez ve Muratpaşa, Alanya, Manavgat;

Aydın: Nazilli ve Söke;

Balıkesir: Merkez, Bandırma;

Bitlis: Tatvan;

Bursa: Nilüfer, Osmangazi, Yıldırım, Gemlik, İnegöl;

Diyarbakır: Merkez, Merkeze bağlı Bağlar ve Sur, Yenişehir, Bismil, Silvan;

Erzurum: Merkez, merkeze bağlı Kazımkarabekir, Yakutiye, Yenişehir;
Eskişehir: Merkez, merkeze bağlı Odunpazarı, Tepebaşı;
Gaziantep: Şahinbey, Şehitkamil, Nizip;
Hakkari: Merkez, Yüksekova;
Hatay: Merkez, Dört Yol, İskenderun, Kırkhan, Reyhanlı;
Mersin(İçel): Merkez, merkeze bağlı Akdeniz, Toroslar, Yenişehir ile Silifke, Tarsus;
İzmir: Balçova, Bornova, Buca, Çiğli, Gaziemir, Karşıyaka, Konak, Narlıdere, Bergama, Ödemiş;
Kayseri: Kocasinan, Melikgazi;
Kırklareli: Merkez ve Lüleburgaz;
Kocaeli: Merkez, merkeze bağlı Bekirpaşa ve Saraybahçe, Gebze ve Gebze'ye bağlı Darıca, Gölcük, Körfez, Derince;
Konya: Karatay, Meram, Selçuklu, Akşehir, Ereğli;
Manisa: Merkez, Akhisar, Salihli, Soma, Turgutlu;
Kahramanmaraş: Merkez ve Elbistan;
Mardin: Merkez, Kızıltepe, Midyat, Nusaybin;
Muğla: Fethiye;
Ordu: Merkez, Fatsa, Ünye;
Sakarya: Merkez, merkez ilçe;
Samsun: Merkez, Merkeze bağlı Canik, Gazi, İlkadım, Bafra;
Tekirdağ: Merkez, Çorlu;
Tokat: Merkez, Turhal, Zile;
Şanlıurfa: Merkez ve Siverek;
Van: Merkez ve Erciş;
Yozgat: Merkez, Sorgun;
Zonguldak: Merkez, Ereğli; Şırnak: Merkez ve Cizre, Silopi;
Osmaniye: Merkez, Kadirli.

*Aile İçinde Kadıma Yönelik Şiddetle Mücadelede
Deneyimler Öncelikler İşbirlikleri Atölyesi*

189

